

วิทยานิพนธ์

การลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน

**THE FOREIGN DIRECT INVESTMENT OF THAI BUSINESS
IN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA**

นางสาวภคมน สุทธิพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

สาขา

เศรษฐศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง การลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน

The Foreign Direct Investment of Thai Business in the People's Republic of China

นามผู้วิจัย นางสาวกมลน สุทธิพันธุ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

เสาวลักษณ์ กัญญาประสิทธิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ กัญญาประสิทธิ์, Ph.D.)

กรรมการ

กมล งาม

(อาจารย์กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย, Ph.D.)

กรรมการ

ว. อดิษฐ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรจน์ โอปัทธ์ชิวิน, M.B.A.)

หัวหน้าภาควิชา

รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 9 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2550

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน

The Foreign Direct Investment of Thai Business in the People's Republic of China

โดย

นางสาวกมล สุธติพันธ์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2550

ภคมน สุทธิพันธุ์ 2550: การลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ภูเจริญประสิทธิ์, Ph.D.
121 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน และศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน โดยทำ
การศึกษาทั้งในเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ซึ่งใช้ข้อมูลทศวรรษตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2548
วิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้แบบจำลองเศรษฐมิติแบบถดถอยเชิงซ้อน (multiple regression model)

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่าประเทศจีนมีความอุดม
สมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติและค่าจ้างแรงงานต่ำ ตลาดสินค้าเป็นตลาดขนาดใหญ่ การเข้าถึง
ตลาดทำให้บริษัทสามารถสร้างความได้เปรียบต่อคู่แข่ง สำหรับผลการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง
ทางเศรษฐมิติพบว่า อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการเติบโตของ
ดัชนีราคาผู้บริโภค และอัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ยสามารถอธิบายปัจจัยกำหนดการลงทุน
โดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าจ้างแรงงาน
ในประเทศจีนเพิ่มสูงขึ้น เนื่องมาจากการปรับตัวเพิ่มขึ้นของค่าจ้างที่เกิดจากความต้องการแรงงานที่มี
ทักษะและความสามารถในระดับสูงแต่เป็นการเพิ่มขึ้นในส่วนของผู้ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
สำหรับอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานการผลิตจำนวนมากค่าจ้างแรงงานยังอยู่ในระดับต่ำ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ เศรษฐกิจภายในประเทศมีอัตราการขยายตัว
ทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องแสดงถึงความมีศักยภาพที่ดีทางเศรษฐกิจ จึงมีความน่าสนใจที่จะ
เข้าไปลงทุน แต่ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ก่อนจะไปลงทุนให้ละเอียด อาทิ ประเภทของ
ธุรกิจที่ไปลงทุน พื้นที่เป้าหมายที่จะไปลงทุน และนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลภายใน
ประเทศ และควรติดตามข่าวการให้การสนับสนุนการลงทุนจากภาครัฐบาลภายในประเทศ

ภคมน สุทธิพันธุ์ / นางสาวเสาวลักษณ์ ภูเจริญประสิทธิ์ 1 / 10 / 2550
ลายมือชื่อนิติกร / ลายมือชื่อประธานกรรมการ

Pakamon Suttipon 2007: The Foreign Direct Investment of Thai Business in the People's Republic of China. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Assistant Professor Sauwaluck Koojaroenprasit, Ph.D. 121 pages.

The purposes of this study are; to study the foreign direct investment of Thai commerce in China and to study the factors which determine the foreign direct investment of Thai commerce in china. In this study demonstrate in both descriptive and quantitative analysis by using the secondary data from 1993 to 2006. In quantitative analysis applied multiple regression model.

In the study of general information and economy basic information found that there are plenty of natural resources, low wage rate, large goods market in china. and entry to local market lead to the commercial have more advantage againts other competitors. The results of multiple regression analysis shown that gross domestic product growth, growth of consumer price index and growth of average wage; there are explanatory power to the foreign direct investment of Thai commerce in China significantly. Furthermore, there is increasing in labour demand especially in extra economy are. For labou intensive industries, which demand a large amount of labor, the wage rate remains low.

The suggestion of this study is that; the domestic economy is continuously expand, it demonstrate that economy has more potentiality, has interested in investment. However, the investors should concern information before investment such as type of business, market, and domestic investment policy. In addition, follow up the government supporting in domestic investment.

Pakamon Suttipon
Student's signature

Sauwaluck Koojaroenprasit 011 101 07
Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ฉัน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ อ.ดร.กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย กรรมการสาขาวิชาเอก ที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างยิ่ง รวมทั้ง ผศ. สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน กรรมการสาขาวิชารอง และผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์ พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุก ๆ ท่าน ที่กรุณาประสาทความรู้ต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณพี่ ๆ เข้าที่โครงการ ทีมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทุกท่าน ที่ได้คอยช่วยเหลือผู้เขียนในหลาย ๆ ด้านระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมรุ่นปริญญาโททุกคนที่ได้คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมาเช่นกัน

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจตลอดมา รวมทั้งเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทรุ่น 13 และเพื่อนร่วมงานทุก ๆ ท่าน และสาระวิทยานิพนธ์นี้มีประโยชน์ต่อการศึกษาหรือมีส่วนดีประการใด ขอยกความดีนี้ให้แก่ บิดา มารดา และอาจารย์ทุกท่าน รวมทั้งผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ข้าพเจ้า

ภกมน สุทธิพันธุ์

กันยายน 2550

สารบัญ

	(3)
	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดทางทฤษฎี	7
ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
วิธีการวิจัย	22
แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย	23
สมมติฐานในการวิจัย	25
บทที่ 3 สภาพแวดล้อมทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	27
ส่วนที่ 1 ภาพรวมทางเศรษฐกิจ	27
การค้าระหว่างประเทศของจีน	29
การเงินการธนาคารและระบบเงินตรา	32
ส่วนที่ 2 ภาพรวมการลงทุน	37
การลงทุนจากต่างประเทศในจีน	37
การลงทุนจากต่างประเทศในจีนภายหลังเข้าเป็นสมาชิก WTO	38
การลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน	39
การลงทุนของธุรกิจไทยในพื้นที่เป้าหมาย	42
นโยบายทางเศรษฐกิจ	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ	49
นโยบายพื้นฐานในการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ	51
เขตเศรษฐกิจพิเศษ	57
กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ	60
กฎหมายแรงงานและการจ้างงาน	62
กฎหมายธุรกิจจีน	66
ระบบภาษีอากร	70
รูปแบบการลงทุน	75
สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนจากต่างประเทศ	79
การจัดตั้งธุรกิจในจีน	83
ข้อเสนอแนะสำหรับการลงทุนในจีน	90
บทที่ 4 ผลการศึกษา	92
การทดสอบค่าสถิติเบื้องต้น	92
การทดสอบคุณสมบัติความนิ่ง	94
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	101
สรุปผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	103
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	106
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก การทดสอบค่าสถิติเบื้องต้น	110
ภาคผนวก ข การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล	112
ภาคผนวก ค การประมาณค่าโดยใช้วิธี OLS	116
ภาคผนวก ง ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง	119
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2548	3
2	มูลค่าการลงทุน โดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2548	4
3	มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2549	5
4	ดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจประเทศจีน	28
5	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของเงินจากประเทศไทย	30
6	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศจีน	31
7	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศจีน (แยกตามประเภทสินค้า)	32
8	การลงทุน โดยตรงสุทธิของธุรกิจไทยในประเทศจีน (แยกตามประเภทธุรกิจ)	40
9	อัตราส่วนการลงทุนของไทยในประเทศจีนแต่ละภาคการลงทุน ปี พ.ศ. 2548	42
10	สิทธิประโยชน์ที่บริษัทต่างชาติจ่ายให้กับลูกจ้าง	65
11	ค่าสถิติเบื้องต้น	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Coefficient Correlation ระหว่างตัวแปรในแบบจำลองเศรษฐมิติแบบถดถอยเชิงซ้อน	94
13	ผลการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรในแบบจำลอง	95
14	เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบจำลองในการศึกษาโดยการประมาณค่าจากวิธี Ordinary Least Square: OLS	96
15	ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในจีน	102
ตารางผนวกที่		
ก1	การทดสอบค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรในแบบจำลอง	111
ข1	การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรปริมาณเงินลงทุนไทยในจีน	113
ข2	การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจีน	113
ข3	การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรค่าจ้างเฉลี่ยในประเทศจีน	114
ข4	การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศจีน	114
ข5	การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	115

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข6	การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี	115
ค1	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทย ในประเทศจีน	117
ค2	การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทย ในประเทศจีนหลังตัดตัวแปร	118
ง1	ข้อมูลตัวแปรในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยการประมาณค่าโดยวิธี Ordinary Least Square: OLS	120

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2548	2
2	สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศของจีนต่อ GDP	30
3	การขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศในจีน	38

บทที่ 1

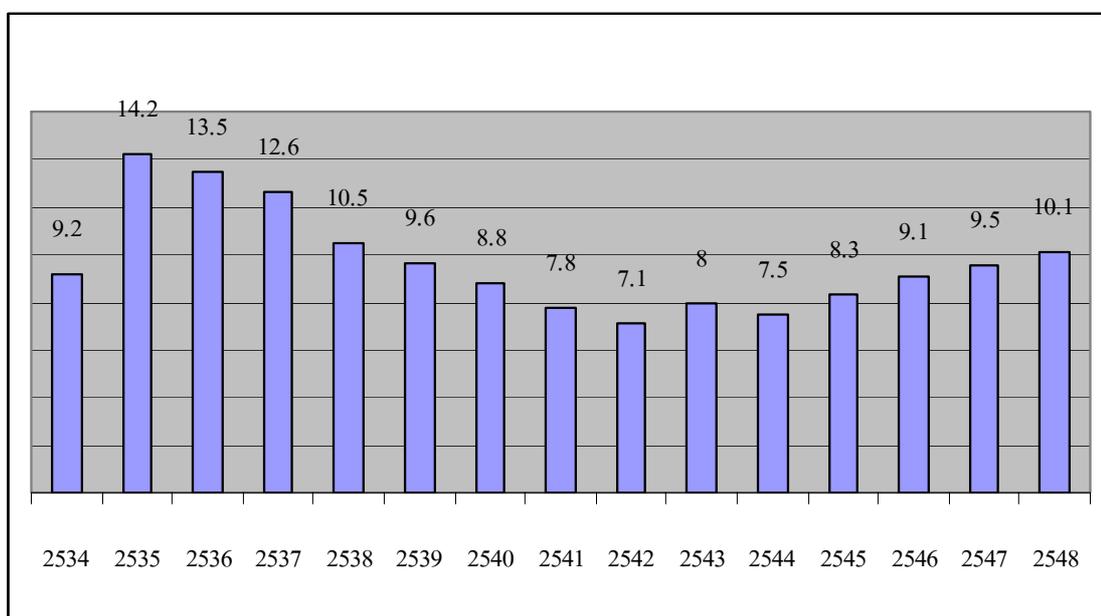
บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ส่งผลให้การแข่งขันทางการค้า และการลงทุนในภูมิภาคต่าง ๆ ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ผลักดันให้แต่ละประเทศหันมาให้ความสำคัญในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน โดยมุ่งเน้นการให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มภูมิภาคเดียวกัน และการรวมกลุ่มทางการค้า เพื่อลดข้อกีดกันทางการค้า และการลงทุนของประเทศคู่ค้า กลุ่มผู้ค้ารายใหม่ และการแข่งขันที่เกิดจากผู้ค้ารายใหญ่ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ ซึ่งมีความได้เปรียบทางด้านเงินทุน เทคโนโลยีการผลิต และการจัดการ ประเทศเหล่านี้ให้ความสนใจต่อการเข้าไปแสวงหาแหล่งรองรับการผลิตใหม่ ๆ ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เพื่อเป็นฐานการผลิตและรองรับการขยายความก้าวหน้าทางธุรกิจ ในขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเป็นเพียงประเทศผู้รับการลงทุนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทำให้ประเทศกำลังพัฒนาได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการลงทุนไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้น เช่น ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่น่าสนใจเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ โดยมีปัจจัยโดยรวมที่ค้ำประกันต่อการลงทุนในต่างประเทศ เช่น การหาแหล่งผลิตที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ ความได้เปรียบด้านค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ตลาดขนาดใหญ่เพื่อรองรับการผลิตสินค้า ขยายฐานการผลิตสินค้าไปยังกลุ่มผู้บริโภคได้โดยตรง และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะการลงทุนในกลุ่มภูมิภาคเดียวกัน เช่น เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน

นับตั้งแต่ ประเทศจีนเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจในปลายปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา เศรษฐกิจจีนมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จากภาพที่ 1 ปี พ.ศ. 2534 เศรษฐกิจจีนมีอัตราการเติบโตร้อยละ 9.2 เป็นอัตราร้อยละ 14.2 ในปี พ.ศ. 2535 และร้อยละ 10.1 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แม้จะเป็นอัตราการเติบโตที่ลดลงแต่อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศจีนยังเป็นอัตราการเติบโตที่สูงกว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา การเติบโตอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจของจีนในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้ประเทศจีนเป็นประเทศ

คู่แข่งทางการค้าและการลงทุนที่สำคัญของหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งประเทศจีน เป็นประเทศที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศสูงที่สุดในบรรดาประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน จากตารางที่ 1 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศจีนในปี พ.ศ. 2536 มูลค่าเงินลงทุน 275.15 ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ ปี พ.ศ. 2544 มูลค่าเงินลงทุน 468.78 ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ และ ปี พ.ศ. 2548 มูลค่าเงินลงทุน 603.20 ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ ปัจจัยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ที่สำคัญคือ ทรัพยากรแรงงานจำนวนมาก ค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ ตลาดบริโภคขนาดใหญ่ภายในประเทศสามารถรองรับการผลิตสินค้า มีศักยภาพในการส่งออกสูง และนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2534-2538) ฉบับที่ 9 (2539-2543) และแผนระยะยาว ฉบับที่ 10 (2539-2553) เน้นให้ความสำคัญต่อการลงทุนในภาคการเกษตรเพื่อการบริโภคภายในประเทศ อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีในระดับสูง และการพัฒนาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษทั้งภูมิภาคกลาง และภูมิภาคตะวันตก ประเทศจีนจึงเร่งส่งเสริมการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นระบบเศรษฐกิจแบบตลาด เพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากปัจจัยดังกล่าวแล้วการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ทำให้บทบาททางการค้าและการลงทุนของประเทศจีนกับประเทศต่าง ๆ มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 1 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจีน

ตารางที่ 1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2548

(หน่วย: ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี พ.ศ.	มูลค่าการลงทุน
2536	275.15
2537	337.67
2538	375.21
2539	417.26
2540	452.57
2541	454.63
2542	403.19
2543	407.15
2544	468.78
2545	526.67
2546	535.49
2547	606.84
2548	603.20
รวมทั้งสิ้น	5,863.81

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2549)

สำหรับนักธุรกิจไทยให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน ประเทศจีนจึงเป็นประเทศหนึ่งที่นักธุรกิจไทยให้ความสนใจเข้าไปลงทุน เพราะมีปัจจัยหลายประการสนับสนุนการลงทุน เช่น ปัจจัยทางด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ ที่อุดมสมบูรณ์ การย้ายฐานการผลิตไปตลาดผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง และการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลในท้องถิ่นโดยการได้รับสิทธิประโยชน์จากการลงทุน จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2534 มูลค่าการลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน มูลค่าเงินลงทุน 19.73 ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2535 มีมูลค่าเงินลงทุน 84.32 ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ และในปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่าเงินลงทุน 203.59 ล้านเหรียญสหรัฐ และยังคงมีปริมาณการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นแม้จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง จากปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้มูลค่าการลงทุนที่เพิ่มขึ้นแล้วนั้น จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่ามูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เริ่มจากปี พ.ศ. 2533 มีมูลค่าการค้า 33,074.50 ล้านบาท เป็น 615,415 ล้านบาท และ 961,001 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 และปี พ.ศ. 2549

ตารางที่ 2 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2548

(หน่วย: ร้อยล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี พ.ศ.	มูลค่าเงินลงทุน
2534	19.73
2535	84.32
2536	234.37
2537	234.87
2538	288.24
2539	328.18
2540	194.00
2541	205.38
2542	148.32
2543	203.59
2544	195.91
2545	187.72
2546	177.37
2547	180.32
2548	97.68
รวม	2,780.00

ที่มา: CEIC (2548)

การที่ธุรกิจไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการลงทุนในต่างประเทศ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนไปยังต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และปัจจัยดึงดูดกำหนดให้ธุรกิจไทยลงทุนในประเทศจีน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านประสิทธิภาพและความสามารถในการผลิต และแนวโน้มการลงทุนของไทยในอนาคต

ตารางที่ 3 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2549

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี	มูลค่าสินค้าส่งออก	มูลค่าสินค้านำเข้า	การค้ารวม
2532	13,899.00	19,175.50	33,074.50
2533	6,815.10	28,283.50	35,098.60
2534	8,554.80	29,327.50	37,882.30
2535	9,800.80	30,979.10	40,779.90
2536	13,636.30	27,609.80	41,246.10
2537	23,336.10	34,897.30	58,233.40
2538	40,867.60	52,187.40	93,055.00
2539	47,369.90	49,499.40	96,869.30
2540	55,495.00	69,467.20	124,962.20
2541	72,844.10	74,806.50	147,650.60
2542	70,569.80	94,593.80	165,163.60
2543	113,278.10	135,699.90	248,978.00
2544	127,205.20	165,060.20	292,265.40
2545	152,591.70	211,706.60	364,298.30
2546	236,057.90	251,071.50	487,129.40
2547	285,754.00	329,662.00	615,415.00
2548	367,405.00	448,991.00	816,397.00
2549	445,296.00	515,705.00	961,001.00

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2550)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน

ขอบเขตของการวิจัย

สำหรับขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ. 2548 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ธุรกิจไทยให้การสนใจลงทุนในประเทศจีนมากขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการลงทุนในประเทศจีน และทราบถึงปัจจัยกำหนดการตัดสินใจลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการตัดสินใจลงทุนในลักษณะรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับนโยบายการสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศของประเทศจีน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงได้นำแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน เพื่ออธิบายถึงปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงของไทยในประเทศจีน ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวครอบคลุมรายละเอียดการศึกษา ประกอบด้วย

แนวคิดทางทฤษฎี

นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้ให้คำจำกัดความของ การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศดังนี้ (วิญญู ไหลประสิทธิ์พร, 2544: 22-24)

Kindleberger (1966) กล่าวว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศแบบหนึ่ง ซึ่งผู้เป็นเจ้าของเงินทุนจะมีส่วนในการจัดการ การเคลื่อนย้ายทุนอาจเป็นในรูปแบบของการออกพันธบัตร การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ การให้สินเชื่อระยะสั้นในแบบต่าง ๆ และในรูปของการลงทุนโดยตรงเอง ข้อแตกต่างระหว่างการลงทุนโดยตรงกับรูปแบบอื่น ๆ ของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ คือเป็นการลงทุนที่ประกอบด้วย การควบคุมกิจการ รวมทั้งการใช้เทคนิควิชาการ กล่าวอีกนัยหนึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือการที่ต่างชาติเข้ามาลงทุนประกอบกิจการโดยมีส่วนเป็นเจ้าของ และจัดการในกิจการที่เข้ามาลงทุน ในบางกรณีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจไม่จำเป็นต้องก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศมากนัก คือผู้ลงทุนบางรายไม่ได้นำเงินไปลงทุนเลย แต่กู้ยืมจากตลาดท้องถิ่น หรือนำเงินจากผลกำไรของเงินทุนที่เคยลงทุนอยู่แล้วมาลงทุนใหม่อีก นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจเป็นไปได้ 2 ทิศทางพร้อม ๆ กัน ตัวอย่างสหรัฐอเมริกา ออกไปลงทุนในยุโรป และยุโรปก็ทำในทำนองเดียวกัน ซึ่งผิดกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศแบบอื่น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ย หรือการขาดแคลนเงินทุนระหว่างประเทศของผู้รับการลงทุน ในกรณีดังกล่าวการเคลื่อนย้ายเงินทุนมักจะเป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุนในทิศทางเดียวกัน คือจากแหล่งที่มีเงินทุนมากไปสู่แหล่งที่มีเงินทุนน้อย

Bo Sodersten (1970) กล่าวว่า การลงทุนโดยตรงแบบสองทางมักจะเกิดขึ้นระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้ว สำหรับการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศที่ด้อยพัฒนาต่อประเทศที่พัฒนาแล้วมีน้อยมาก การลงทุนจากประเทศด้อยพัฒนาไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio) ประเทศพัฒนาแล้วจะมีการลงทุนโดยตรงต่อประเทศด้อยพัฒนามากกว่า ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการลงทุนฝ่ายเดียวก็ได้

Caves (1971) กล่าวว่า การลงทุนโดยตรงเป็นความต้องการที่เข้าไปควบคุมกิจการที่ตั้งอยู่ที่ต่างประเทศแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยผู้ที่มิได้เป็นคนพื้นเมืองของประเทศนั้น การลงทุนดังกล่าวเป็นการเคลื่อนย้ายทุน ซึ่งเป็นทุนเรือนหุ้น (Equity Capital) การประกอบการ และความรู้ทางเทคนิควิชาการ (Technological Knowledge) หรือความรู้ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในอุตสาหกรรม (Production Knowledge)

Dunning (1972) กล่าวว่า การลงทุนโดยตรงมีข้อแตกต่างจากการลงทุนในหลักทรัพย์คือหน่วยลงทุน (Investment Unit) โดยปกติเป็นบริษัทธุรกิจ (Business Enterprise) มีอำนาจในการควบคุม กระบวนการตัดสินใจของกิจการในหน่วยธุรกิจที่ตนเข้าไปลงทุน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีสิ่งนอกเหนือจากเงินที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยตรง อาจจะเข้าไปเกี่ยวข้องข้องในการบริหารและการแนะแนวในการใช้เทคนิควิชาการนั้น

การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) หมายถึง การที่นักลงทุนหรือบริษัทที่ประกอบธุรกิจอยู่ในประเทศของตนเอง (Domestic Companies) ได้ขยายกิจการลงทุนไปประกอบธุรกิจในต่างประเทศ โดยมีเจตนาการเข้าควบคุมการบริการกิจการนั้น การลงทุนในต่างประเทศสามารถทำได้ในรูปแบบของการถือครองหลักทรัพย์ร่วมกับนักลงทุนท้องถิ่น โดยนักลงทุนชาวต่างชาติอาจมีส่วนการถือครองหลักทรัพย์ประมาณ 10-25% ของมูลค่าหลักทรัพย์ทั้งหมดของกิจการ หรือนักลงทุนชาวต่างชาติอาจลงทุนโดยมีส่วนการถือครองหลักทรัพย์ทั้ง 100% เพื่อครอบครองกิจการทั้งหมด โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของการลงทุนระหว่างประเทศ มีดังนี้ (พรชัย ชุณหจิณา, 2545: 449)

1. การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจโลก

การเปิดเสรีทางการเงินและการค้า ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยธุรกิจต่าง ๆ สามารถประกอบธุรกรรมระหว่างประเทศได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้กิจการต่าง ๆ มีการขยายการค้าดำเนินงานและการลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

2. ประชาชนในประเทศเจ้าบ้านมีความคิดที่เปิดกว้างและเป็นมิตรกับนักลงทุนชาวต่างประเทศมากขึ้น

การเปิดเสรีทางการเงินและการค้าของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้ทำให้ประชาชนในประเทศเหล่านั้นมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการลงทุนข้ามชาติ และยังได้แสดงความเป็นมิตรต่อนักลงทุนชาวต่างประเทศมากขึ้น กล่าวคือ ประเทศเจ้าบ้าน (Host Country) เหล่านั้นได้พิจารณาเห็นว่าการเข้ามาลงทุนของชาวต่างชาติในประเทศตนมิได้เป็นการเข้ามาครอบงำเศรษฐกิจเสมอไป แต่การลงทุนดังกล่าวได้ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในเรื่องของการสร้างงานให้กับประชาชนท้องถิ่น และการพัฒนาความเจริญของประเทศในระยะยาว ดังนั้นรัฐบาลประเทศเจ้าบ้านจึงมักยินดีต่อการลงทุนจากต่างชาติ รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์พิเศษต่าง ๆ มากมายเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ ทำให้การลงทุนข้ามชาติมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

ดังนั้น ทฤษฎีที่สามารถอธิบายถึงการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศมีหลายทฤษฎี แต่ในการศึกษาในครั้งนี้จะยกตัวอย่างทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการตั้งเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนระหว่างประเทศของดันนิง (Dunning's ELectic Theory) และทฤษฎีการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศที่มีปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจมาเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจลงทุนของทฤษฎีชไนเดอร์และเฟรย์ (Schneider and Frey)

ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศสำหรับประเทศกำลังพัฒนา

ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศสำหรับประเทศกำลังพัฒนา (เสาวรี สายรังษี, 2537: 24-25) สำหรับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา จากการศึกษาปรากฏว่างานศึกษาในหลาย ๆ กรณีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ถึงมูลเหตุหรือปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของนักลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ พบว่าส่วนใหญ่ปัจจัยดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันกับในกรณีของนักลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว ดังนั้นสำหรับกรณีการวิเคราะห์ถึงมูลเหตุหรือปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของนักลงทุนประเทศกำลังพัฒนานั้น ทำให้มีผู้เห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องมีการคิดค้นหรือตั้งทฤษฎีใหม่ ๆ ขึ้นมาใช้ แต่สามารถนำเอาทฤษฎีการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ที่ใช้อธิบายการลงทุนของนักลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว ที่มีอยู่ มาประยุกต์ใช้อธิบายมูลเหตุปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของประเทศกำลังพัฒนาได้ดีที่สุดนั้น คือทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (Electric Theory) ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่า ลักษณะและวัตถุประสงค์ของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของประเทศกำลังพัฒนา เช่นเดียวกับกรณีของประเทศพัฒนาแล้ว ฉะนั้นทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ จึงน่าจะเป็นทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้อธิบาย มูลเหตุการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของประเทศกำลังพัฒนาได้ดีกว่าทฤษฎีอื่น ๆ ดังนั้นในส่วนนี้ จึงจะเป็นการอธิบายถึงทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ในฐานะที่อธิบายมูลเหตุการลงทุนของประเทศกำลังพัฒนา

ตามทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศในกรณีของนักลงทุนประเทศกำลังพัฒนานั้น มูลเหตุหรือปัจจัยกำหนดการลงทุนดังกล่าวประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ปัจจัย โดยอธิบายด้วยทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

ทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

ทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ (สุพรรณมา สุวรรณจรัส, 2542: 16-18) ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่เหนือกว่าในด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ Electric Theory ซึ่งพัฒนาโดย Dunning (1993) กล่าวว่า การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัย 3 ปัจจัย ซึ่งจะต้องอยู่ในสภาพหรือเงื่อนไขทำให้เกิดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ประกอบด้วย 3 ประการ

1. ปัจจัยด้านความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์บางประการ (Ownership Specific Advantage) ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากมีความไม่สมบูรณ์ของโครงสร้างตลาด ทำให้นักลงทุนประเทศพัฒนาแล้วสามารถมีอำนาจผูกขาดที่เหนือกว่านักลงทุนท้องถิ่นในประเทศผู้รับทุน ทั้งนี้ โดยที่ความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ หรือปัจจัยเฉพาะตนของนักลงทุนนี้จะต้องสามารถชดเชยได้กับความเสียเปรียบที่นักลงทุนต้องประสบจากการลงทุนทางตรงในประเทศผู้รับการลงทุนนั้น ในฐานะนักลงทุนต่างชาติ ในรูปของการมีต้นทุนการผลิตในด้านต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้นกว่านักลงทุนท้องถิ่นอื่นได้แก่ ต้นทุนในการเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างประเทศของตนและประเทศผู้รับการลงทุนในด้านต่าง ๆ อาทิ ภาษาพูด ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม รสนิยม ระบบเศรษฐกิจ การตลาด การเมือง และกฎหมายของประเทศผู้รับการลงทุน เป็นต้น ความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์บางประการที่เป็นมูลเหตุ หรือปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้แก่ ความได้เปรียบในด้านการมีเทคโนโลยีการผลิตที่เหนือกว่าที่ทำให้สามารถพัฒนาการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ๆ หรือผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างไปจากของผู้ผลิตรายอื่น เช่น ในด้านของรูปแบบลักษณะ สี สัน เป็นต้น การมีความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ด้านการตลาด และจัดการที่ดีกว่า การมีความได้เปรียบในด้านการประหยัดจากขนาดการผลิต ความสามารถในการเข้าควบคุมแหล่งวัตถุดิบทั้งการควบคุมตลาดวัตถุดิบขั้นสุดท้าย กรรมวิธีในการแปรรูปวัตถุดิบ และการควบคุมการผลิตวัตถุดิบเอง รวมทั้งการมีความได้เปรียบในด้านเงินทุน เช่น การมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนแหล่งใหญ่จากบริษัทแม่

2. ปัจจัยด้านความได้เปรียบที่เกิดจากการทำให้เป็นภายใน (Internalization-Incentive Advantages) องค์กรธุรกิจจะต้องหาประโยชน์จากความได้เปรียบของตนเอง โดยการทำให้เป็นภายใน (Internalization) ในการขยายการประกอบการของตนออกไปในบางประเทศ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประกอบกับการทำให้กิจกรรมหรือธุรกรรมต่าง ๆ ในตลาดสามารถมีการเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักลงทุนจึงต้องแสวงหาประโยชน์โดยผ่านกลไกของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้องค์กรธุรกิจได้รับผลประโยชน์บางประการ เช่น ต้นทุนเกี่ยวกับการตลาดอาจจะลดลงได้บ้าง สามารถหลีกเลี่ยงมาตรการการเข้าแทรกแซงของรัฐบาล เช่น การตั้งกำแพงภาษี การกำหนดโควต้า เป็นต้น สามารถควบคุมแหล่งผลิตและราคาวัตถุดิบที่ต้องใช้สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ สามารถใช้กลยุทธ์ในการกำหนดราคาขายในประเทศต่าง ๆ ให้แตกต่างกันได้และสามารถสร้างตลาดใหม่ในอนาคตที่มีความแน่นอนขึ้นภายในบริษัท

3. ปัจจัยด้านความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง (Location-Specific Advantages)

การที่นักลงทุนจะเลือกทำการลงทุนโดยตรงในประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น มูลเหตุหรือปัจจัยจูงใจสำคัญเกิดขึ้นจากการที่ประเทศผู้รับการลงทุนนั้นมีความได้เปรียบในแหล่งที่ตั้ง ในด้านการมีปัจจัยเฉพาะบางประการที่นักลงทุนมีความต้องการอยู่มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับในประเทศของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ต้นทุนการผลิตของนักลงทุนต่ำกว่าการลงทุนภายในประเทศตนได้ ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแหล่งทรัพยากร คุณภาพ และราคาของทรัพยากรของประเทศนั้น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งและการสื่อสาร ระดับการแทรกแซงของรัฐบาลในการผลิต การควบคุมการนำเข้า ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ประเทศผู้รับการลงทุนมีอยู่ ความแตกต่างของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี ขนาดและอัตราการเติบโตของตลาดประเทศผู้รับการลงทุน เป็นต้น

จากทฤษฎีของ Dunning ที่กำหนดการลงทุนในต่างประเทศเป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายความได้เปรียบในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศของนักลงทุนไทย และสามารถอธิบายการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศได้ทุกประเภทธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า ด้านการค้า ด้านบริการ ซึ่งประเทศไทยมีลักษณะการลงทุนประเภทต่าง ๆ เหล่านี้เช่นกัน จึงสามารถนำความได้เปรียบทั้ง 3 ปัจจัยมาเป็นแนวคิดในการพิจารณาการเข้าไปลงทุนโดยตรงของไทยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ทฤษฎีชไนเดอร์และเฟรย์

ทฤษฎีชไนเดอร์และเฟรย์ (จิรพรรณ กุลดิลก, 2541: 31-33) ตามแนวคิดของ Schneider and Frey อธิบายการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศมีปัจจัยทางการเมืองและปัจจัยทางเศรษฐกิจมาเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจลงทุน สามารถนำมาใช้อธิบายถึงปัจจัยกำหนดการตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศของนักธุรกิจไทยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านตลาด (Marketing Factor) การเข้าถึงแหล่งของตลาดจะช่วยให้อัตราการขยายตัวด้านตลาดในต่างประเทศมีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อเป็นฐานการผลิตส่งออก และส่งเสริมการส่งออกวัตถุดิบของประเทศสามารถขายสินค้าได้ปริมาณมากขึ้น

2. ปัจจัยทางด้านต้นทุนและค่าใช้จ่าย (Cost Factor) การเข้าไปลงทุนในประเทศที่มีราคาปัจจัยการผลิตทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลง จะทำให้ธุรกิจมีโอกาสในการทำกำไรเพิ่มขึ้น สามารถหลีกเลี่ยงการแข่งขันทางการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีราคาแพงภายในประเทศ และสามารถผลิตสินค้าได้จำนวนเพิ่มขึ้น ปัจจัยทางด้านต้นทุนและค่าใช้จ่าย ได้แก่ แหล่งแรงงานราคาถูก ค่าขนส่งระหว่างประเทศ สิทธิพิเศษจากรัฐบาลของประเทศผู้รับการลงทุน

3. อุปสรรคทางการค้า (Barriers to Trade) เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรคทางการค้าที่ประเทศผู้รับการลงทุน ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การจำกัดโควต้าสินค้านำเข้า หรือค่านิยมของคนท้องถิ่นที่มีต่อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้นการลงทุนโดยตรงในในประเทศผู้นำเข้าโดยตรงเพื่อลดอุปสรรคทางการค้า

4. ปัจจัยทางด้านบรรยากาศการลงทุน (Investment Climate) บรรยากาศการลงทุนในประเทศอาจจะไม่เอื้ออำนวยให้ธุรกิจเกิดการขยายตัว เช่น เสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ การให้การส่งเสริมจากภาครัฐบาลไทยให้ออกไปลงทุนในต่างประเทศ ส่วนบรรยากาศการลงทุนของประเทศผู้รับการลงทุน เช่น ทัศนคติของรัฐบาลและคนในท้องถิ่นที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

5. ปัจจัยทั่วไป ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศของธุรกิจ ได้แก่ การได้รับตอบแทนจากการลงทุนที่สูงขึ้น การกระจายความเสี่ยง การแสวงหาแหล่งเงินทุน ตลอดจนการเรียนรู้และดูดซับเทคโนโลยี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นโอกาสที่เกิดขึ้นได้มากเมื่อมีการลงทุนและผลิตในต่างประเทศ

จากทฤษฎีของชไนเดอร์และเฟรย์ เป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายปัจจัยที่มีเป็นตัวกำหนดการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของนักธุรกิจไทย ประกอบด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางการเมือง สามารถอธิบายการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศได้ทุกประเภทธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ด้านการค้า ด้านบริการ ซึ่งประเทศไทยมีลักษณะการลงทุนประเภทต่าง ๆ เหล่านี้เช่นกัน จึงสามารถนำปัจจัยดังกล่าวมาเป็นแนวคิดในการพิจารณาการเข้าไปลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จินตนา สุชนชาติ (2537) ศึกษาเรื่อง “การลงทุนโดยตรงของประเทศไทยในต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย” โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการลงทุนในต่างประเทศของธุรกิจไทย และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และผลกระทบของธุรกิจไทยในต่างประเทศที่มีต่อเศรษฐกิจไทย โดยแบ่งประเทศผู้รับการลงทุนออกเป็น 2 กลุ่ม ระหว่างประเทศกำลังพัฒนากับประเทศพัฒนาแล้ว ในประเภทธุรกิจ 5 ประเภท ได้แก่ การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิต การค้า สถาบันการเงิน ก่อสร้างและบริการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่าการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในต่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเปิด การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศเป็นสิ่งดึงดูดนักลงทุนต่างชาติมาก นอกจากนี้ปัจจัยภายในประเทศหลายประการยังเป็นตัวผลักดันการออกไปลงทุนยังต่างประเทศ เช่น ด้านปัจจัยการผลิตที่มีจำกัด และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัญหาต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น นักธุรกิจไทยเริ่มต้นตัวในการแข่งขันทางการค้า และมูลเหตุจูงใจให้นักลงทุนไปลงทุนต่างประเทศในประเทศพัฒนาแล้วคือการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ และการได้รับผลตอบแทนที่มาก การซึมซับเอาเทคโนโลยีใหม่มาใช้ นอกจากนี้ตลาดของประเทศพัฒนาแล้วเป็นตลาดที่มีอำนาจซื้อสูง สำหรับประเทศกำลังพัฒนา การเข้าไปลงทุนเพื่อไปใช้ทรัพยากรและวัตถุดิบ การเข้าถึงตลาดผู้รับลงทุน และเป็นการใช้สิทธิประโยชน์พิเศษจูงใจในการลงทุนจากรัฐบาลของผู้รับการลงทุน แต่ถ้าพิจารณาโดยรวมแล้วมูลเหตุของการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว เป็นการดูดซับความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถสรุปผลของการลงทุนในต่างประเทศส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ได้ดังนี้

1) การลงทุนในต่างประเทศไม่แย่งส่วนแบ่งตลาดส่งออกของไทย เนื่องจากการผลิตในไทยประสบปัญหาค่าจ้างแรงงานสูง ต้นทุนการผลิตสูง การลงทุนในต่างประเทศไม่มีผลกระทบต่อส่วนแบ่งตลาด

2) การลงทุนในอุตสาหกรรมกึ่งอุตสาหกรรมขั้นสูงในต่างประเทศของธุรกิจไทย สินค้าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและมีความสามารถในการแข่งขันสูงมาก และประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่ไทยควรจะย้ายฐานการผลิตไปจัดตั้งที่นั่น

3) อุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง ไทยเริ่มเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ และความสามารถในการแข่งขันลดลงเนื่องจากขาดวัตถุดิบในการผลิตทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และการกีดกันทางการค้าของตลาดสหรัฐและประชาคมยุโรป การไปลงทุนในอินโดนีเซียทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง และสามารถส่งออกตลาดโลกได้

4) การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในประเทศพัฒนาแล้วไม่ส่งผลกระทบต่ออสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย เนื่องจากการลงทุนเพื่อสร้างตลาดใหม่

ดังนั้นกล่าวได้ว่าการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของธุรกิจไทย จะมีผลดีกับประเทศไทย เมื่อเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ไทยกำลังสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยไม่เป็นการแทนที่การส่งออกของไทย หรือเป็นการลงทุนเพื่อสร้างตลาดใหม่ซ้ำไม่กระทบดุลการชำระเงินของไทยในทางบวก

จากการศึกษาของจินตนา สุขนชาติ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการอธิบายปัจจัยที่สนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศของธุรกิจไทย และการลงทุนโดยตรงของไทยในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อธุรกิจไทย

เสาวรินทร์ สายรังษี (2537) ศึกษาเรื่อง “การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของบริษัทไทย” โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อศึกษามูลเหตุปัจจัยที่ผลักดันให้ไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และรูปแบบการเป็นเจ้าของกิจการ โดยศึกษากลุ่มบริษัทตัวอย่าง 4 บริษัท ได้แก่ บริษัทผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ประดู่ บริษัทผลิตอาหารทะเล บริษัทผลิตชิ้นส่วนเครื่องปรับอากาศรถยนต์ และบริษัทผลิตสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า มูลเหตุการลงทุนของไทยในต่างประเทศจาก 4 บริษัท ได้ข้อมูลตัวอย่างจากการสัมภาษณ์พบว่า มีปัจจัย 4 ประการ คือ 1) เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุดิบการผลิตที่มีอยู่อุดมสมบูรณ์กว่าของประเทศผู้รับทุน พบในกรณีบริษัทผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ประดู่และบริษัทผลิตภัณฑอาหารทะเลกระป๋องชนิดต่าง ๆ กำลังประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบภายในประเทศ ทำให้วิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศมาจากแทนการซื้อวัตถุดิบเข้ามา และการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากการไม่สามารถหาซื้อวัตถุดิบมาใช้ในอนาคตได้ 2) เพื่อใช้ประโยชน์จากปัจจัยแรงงานที่มีราคาถูกกว่าของประเทศผู้รับการลงทุนของ

บริษัทผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ประดู่และบริษัทผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋องทะเล ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานในการผลิตเป็นจำนวนมาก และประเทศลาวเป็นประเทศที่มีไม้ประดู่อุดมสมบูรณ์ ทั้งยังมีแรงงานตลาดที่ถูกกว่าไทย ในส่วนของบริษัทผลิตอาหารกระป๋องแม้ว่าการใช้ปัจจัยด้านแรงงานในลาวจะต่ำแต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกสอนแรงงานในประเทศลาว ซึ่งเสียเปรียบด้านแรงงานที่ถูกในประเทศไทยในช่วงแรก 3) เพื่อประโยชน์จากการมีภาษีที่ให้ความปกป้องและคุ้มครองแก่ผู้ผลิตในประเทศของผู้รับทุน ตัวอย่างบริษัทผลิตชิ้นส่วนเครื่องปรับอากาศรถยนต์ในอินโดนีเซีย พบว่าเป็นตลาดรองรับสินค้าขนาดใหญ่ ย่อมมีความต้องการสินค้าประเภทดังกล่าวสูง แต่จากการสำรวจไม่ได้เป็นไปตามปัจจัยดังกล่าวเพราะกลุ่มผู้บริโภคสินค้าประเภทนี้ มิได้ครอบคลุมประชากรทั้งหมดของประเทศ จำกัดเฉพาะกลุ่ม มวลเหตุการณ์ตัดสินใจของนักลงทุน คือความต้องการประโยชน์จากการที่ใช้ปกป้องคุ้มครองแก่ผู้ผลิตที่มีอยู่ในประเทศ 4) เพื่อใช้ประโยชน์จากการมีความได้เปรียบเฉพาะในด้านเทคโนโลยีและความชำนาญด้านการผลิตที่เหนือกว่าบริษัท ตัวอย่างบริษัทผลิตสินค้าด้านเกษตรอุตสาหกรรมรายใหญ่ของไทย ประเทศจีน มีขนาดตลาดขนาดใหญ่มากโอกาสหรือศักยภาพในการขยายตัวและเติบโตสูง กอรปกับจีนมีการปิดประเทศมาเป็นเวลานานทำให้พบว่าอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าประเภทต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความล่าช้า และมีความขาดแคลนอยู่มาก ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีที่บริษัทไทยเข้าไปทำการลงทุนเพื่อขยายธุรกิจประเภทต่าง ๆ เมื่อเทียบกับบริษัทไทยที่มีความได้เปรียบเฉพาะด้านเทคโนโลยี มีประสิทธิภาพสูงการเลือกรูปแบบการเป็นเจ้าของกิจการของบริษัทตัวอย่าง 4 บริษัท ส่วนใหญ่เป็นการร่วมทุนหรือเป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่นเท่ากับ 50:50 สาเหตุเพราะนักลงทุนต้องการจะได้รับประโยชน์หรือความช่วยเหลือจากผู้ร่วมทุนในบางด้านที่นักลงทุนต่างชาติไม่มีความชำนาญ เช่น การติดต่อธุรกิจกับหน่วยงานราชการของประเทศผู้รับการลงทุน เพื่ออาศัยประโยชน์จากผู้ร่วมทุนด้านกรมีความคุ้นเคยชำนาญและประสบการณ์ในด้านการตลาดและการจำหน่ายสินค้า เพื่อต้องการอาศัยประโยชน์จากการที่ผู้ร่วมทุนมีโรงงานผลิตสินค้าเดิมอยู่ก่อนมาใช้เป็นฐานการผลิตของบริษัท ช่วยให้บริการประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการลงทุน โดยบริษัทไม่ต้องลงทุนสร้างบริษัทขึ้นมาจาก

การศึกษาของ เสาวรินทร์ สายรังษี สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษามูลเหตุจูงใจ นักลงทุนไทยลงทุนในต่างประเทศโดยการเข้าไปลงทุนของนักลงทุนเลือกประเทศที่มีปัจจัยเป็นที่ต้องการของนักลงทุนและกลุ่มตลาดผู้บริโภคที่มีความต้องการสินค้าประเภทนั้น

จิตติมา ภูติโยธิน (2541) ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนต่อการลงทุนโดยตรงของประเทศไทยในอาเซียน” โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและประเภทธุรกิจของการลงทุนโดยตรงของประเทศไทยในอาเซียน และผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อการลงทุนโดยตรงของประเทศไทยในอาเซียน ทำการศึกษาในเชิงพรรณนาทั้งหมด ศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539

จากการศึกษาพบว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนมี 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ และเริ่มมีประเทศสมาชิกเข้าร่วมเป็น 9 ประเทศ มีวัตถุประสงค์การจัดตั้งเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค เสริมสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจเพื่อป้องกันผลประโยชน์ด้านการค้าและสร้างอำนาจต่อรองมากขึ้น ปัจจัยที่นำไปสู่การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ได้แก่ ปัจจัยภายในจากการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจอาเซียนไปเป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมทำการผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้น ทำให้อาเซียนเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการเปิดตลาดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตร่วมกัน ปัจจัยภายนอกเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจภายนอกอาเซียน ได้แก่ การเจรจาองอุรุกวัยของประเทศภาคีกลางด้านภาษีศุลกากรและการค้า ถ้าให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงมากขึ้น อาเซียนต้องรวมตัวกันเพื่อสร้างตลาดขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพการผลิต การขยายตัวของภูมิภาคนิยม โดยเฉพาะพัฒนาการของประชาคมยุโรป และการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ซึ่งเป็นการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติไปจากอาเซียน การปฏิรูประบบเศรษฐกิจและเปิดตลาดของประเทศสังคมนิยมตะวันออก จีนและอินเดีย จะกลายเป็นคู่แข่งสำคัญของอาเซียนทั้งการส่งออกและการลงทุน ผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนดูใน 2 ลักษณะ ผลกระทบในระยะสั้นและผลกระทบในระยะยาว ผลในระยะสั้นหมายถึงระยะเวลาที่ทำการเปลี่ยนแปลงในการสะสมทุนยังไม่เกิดขึ้น ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีเวลามากพอที่จะเปลี่ยนแปลงการผลิตและการบริโภคของตนให้สอดคล้องกับราคาเปรียบเทียบของสินค้าที่เปลี่ยนไป ผลกระทบในระยะยาวมีการสะสมทุนเกิดขึ้นมีการลงทุนใหม่ ๆ เข้ามา ผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตามการได้รับผลจากการตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนมีส่วนในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยการลดต้นทุนการผลิตยังไม่เพียงพอที่จะเกิดการลงทุนในอาเซียนได้ นักลงทุนต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมการผลิตโดยทั่วไปของประเทศที่จะไปลงทุนด้วย สภาพการการลงทุนทั่วไปของประเทศไทยในอาเซียน อุตสาหกรรมที่ไทยมีความได้เปรียบ ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อัญมณี และเครื่องประดับ เครื่องหนัง และฟอกหนัง เซรามิก ผลิตภัณฑ์พลาสติก ยื่อกระดาษ การที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบเหนือกว่าการลงทุนของนักลงทุนนอกกลุ่มเกิดจากที่ประเทศไทยได้รับประโยชน์

จากเขตการค้าเสรีอาเซียนที่คิดว่านักลงทุนต่างประเทศนอกกลุ่ม และความคุ้นเคยกับประเทศสมาชิกในฐานะเป็นประเทศเพื่อนบ้าน กอปรกับลักษณะทางภูมิศาสตร์และการคมนาคมติดต่อตลอดจนวัฒนธรรมและชนชาติคล้ายคลึงกัน แสดงว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนไม่เกิดผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของนักลงทุนไทยมากนัก

การศึกษาของ จิตติมา ภูติโยธิน สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในศึกษาทราบว่า จัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มอาเซียนที่เพิ่มมากขึ้นกว่าประเทศอื่น เพราะการให้สิทธิพิเศษทางการค้าและการลงทุนภายในกลุ่ม

ชิน บริพนธ์ (2541) ศึกษาเรื่อง “การลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศเวียดนาม: ศึกษากรณีธุรกิจร่วมทุนระหว่างประเทศไทยเวียดนาม” โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม ปัจจัยดึงดูดนักธุรกิจไทยไปร่วมทุนกับนักธุรกิจเวียดนาม คุณภาพรวมในทุกประเภทธุรกิจ ทำการศึกษาในเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม ศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2531-2538

จากการศึกษาพบว่า ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์โดยเฉพาะ ถ่าน น้ำมัน พลังน้ำ และสัตว์น้ำทะเล มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์สามารถใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเฟอร์นิเจอร์และก่อสร้าง มีจำนวนประชากรมากแต่เป็นประชากรที่อยู่ในวัยทำงานที่ไม่มีคุณภาพ การศึกษาน้อย ระบบสาธารณสุขใกล้ล้าหลัง การสื่อสารโทรคมนาคมยังคงต้องพัฒนาเป็นอย่างมาก ทางด้านการเมืองและนโยบายทางเศรษฐกิจได้มีการสนับสนุนในภาคเศรษฐกิจทุกภาคให้มีการคุ้มครองการเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามกฎหมายได้มีการออกกฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ ดังนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำการลงทุนในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกและทดแทนการนำเข้า เน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีสูงเพื่อยกระดับความสามารถการผลิต เน้นการลงทุนใช้แรงงานในประเทศเพราะมีจำนวนผู้ใช้แรงงานมาก เน้นการลงทุนให้บริษัทต่างประเทศถือหุ้น 100% การร่วมทุนของกิจการไทยในเวียดนามมี 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้ 1) ร่วมมือทางธุรกิจตามสัญญาระหว่างหุ้นส่วนฝ่ายเวียดนาม และหุ้นส่วนต่างประเทศ 2) การร่วมทุนร่วมจัดตั้งบริษัทระหว่างหุ้นส่วนฝ่ายเวียดนามและหุ้นส่วนชาวต่างประเทศ 3) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยถือหุ้นทั้งหมดของบริษัทในเวียดนาม 100% เป็นการลงทุนขององค์กรหรือเอกชนต่างประเทศเป็นเจ้าของกิจการสมบูรณ์แบบ ธุรกิจไทยในประเทศเวียดนามที่ไทยไปลงทุน ได้แก่ ธุรกิจ โรงแรงและการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมเกษตรและการประมง

ก่อสร้างสาธารณูปโภคและกลุ่มพลังงาน โดยปัจจัยดึงดูดการตัดสินใจเข้าไปร่วมทุนโดยรวมเป็น 5 ธุรกิจหลัก ได้แก่ ตลาดภายในเวียดนามมีความต้องการสินค้าจำนวนมาก การลงทุนในเวียดนามอยู่ในระดับต่ำเพื่อมิให้เสียเปรียบคู่แข่งจึงได้เริ่มทำการเข้าไปลงทุนในเวียดนาม มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการเยอะมีความสะดวกในการส่งเสริมเงินตราออกนอกประเทศ ประโยชน์ที่ได้รับจากการไปร่วมทุนทั้งก่อนและหลังเป็นไปตามข้อตกลง คือขั้นตอนการติดต่อประสานงานและการขอใบอนุญาตการลงทุน ความช่วยเหลือระบบการจัดการบัญชี ภาษี กฎข้อบังคับและกฎระเบียบต่าง ด้านสินเชื่อและการลงทุน สัดส่วนการถือหุ้นและการแบ่งผลประโยชน์ การหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และความรู้ความชำนาญด้านการตลาด

ดังนั้นกล่าวได้ว่าการไปลงทุนของนักลงทุนไทย ในลักษณะการร่วมทุนระหว่างประเทศไทยเวียดนาม มีปัจจัยหลายอย่างดังกล่าวข้างต้นที่ดึงดูดนักลงทุนไทยไปเวียดนาม สิทธิประโยชน์ที่ได้รับทั้งก่อนและหลังการลงทุนเป็นไปตามเงื่อนไขในสัญญา

การศึกษาของ ชิน บริพนธ์ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาการลงทุนของธุรกิจไทยในต่างประเทศ นอกจากปัจจัยโดยทั่วไปแล้วจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในประเทศที่ไปลงทุน

สุพรรณา สุวรรณจรัส (2542) ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์การลงทุนโดยตรงของไทยในประเทศสิงคโปร์” โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัย และสภาพการณ์ทั่วไปของการลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศสิงคโปร์ โดยจะศึกษาเฉพาะธุรกิจภาคบริการการเงิน ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ประกอบการไทยที่ลงทุนในต่างประเทศ ศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2536-2540

จากการศึกษาพบว่า มูลเหตุจูงใจให้เกิดการลงทุนในต่างประเทศของประเทศต่าง ๆ แม้กระทั่งประเทศไทย ได้แก่ ความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์พิเศษบางอย่างทำให้เป็นประโยชน์แก่องค์การของตนเองและความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง และจากการพิจารณาประเทศสิงคโปร์ก็เป็นประเทศหนึ่งที่มีความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้งของประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพการค้า และสภาพการลงทุน สภาพทางสังคมของสิงคโปร์ ปัจจัยที่มีผลส่งเสริมการเข้าไปลงทุนคือ รัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในการดำเนินการศึกษา สาธารณสุขที่ทันสมัยและวัฒนธรรมอันดีงาม

ของแต่ละชนชาติ ทำให้ประชาชนในสิงคโปร์เป็นบุคคลากรที่มีคุณภาพในการสร้างงานให้แก่กิจการที่เข้าไปลงทุน แต่ต้องเจอกับอุปสรรคในการลงทุน เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศขนาดเล็ก มีจำนวนประชากรน้อย มีหลายเชื้อชาติและภาษาอยู่ในประเทศเดียวกัน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในการสื่อสาร, สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สิงคโปร์เป็นเมืองท่าศูนย์กลางการค้าที่สำคัญ แต่เนื่องด้วยมีจำนวนประชากรในประเทศน้อยแต่มีการศึกษาทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ต้องพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยพึ่งพาเทคโนโลยีให้สูงขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมชีวภาพ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบินและอวกาศ จึงทำให้รัฐบาลส่งเสริมผู้ที่สนใจจะลงทุนและในช่วงที่สิงคโปร์เจอภาวะเศรษฐกิจสินค้าอุตสาหกรรมต่าง ๆ ประสบปัญหาแต่ไม่มากนักเพราะสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะภาคเศรษฐกิจการเงินที่มีความสำคัญมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะเป็นศูนย์กลางการเงินในภูมิภาค และกำลังก้าวเข้าสู่การแข่งขันกับศูนย์กลางการเงินระดับโลก, สภาพการค้า การค้าระหว่างประเทศเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจของสิงคโปร์ สิงคโปร์เป็นประเทศดำเนินนโยบายการค้าเสรีและเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ทำให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัวอย่างต่อเนื่องสภาพการลงทุนเป็นแกนหลักทำให้ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศอุตสาหกรรมเปิดสาขาในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากไทยมีประสิทธิภาพในการบริหารงานมากขึ้น จึงได้มีการตั้งสาขาเพิ่มขึ้นทั้งในไทยและต่างประเทศ และเพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการค้าของไทยในต่างประเทศ ธนาคารของไทยที่เข้าไปเปิดสาขาในสิงคโปร์ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารไทยแห่งแรกที่เปิดสาขาในสิงคโปร์และสามารถเปิดสาขาได้เต็มรูปแบบ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการในรูปแบบของธนาคารเฉพาะกิจเท่านั้น

การศึกษาของ สุพรรณา สุวรรณจรัส พบว่าปัจจัยความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์พิเศษบางอย่างทำปัจจัยการทำให้เป็นภายใน และความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาลักษณะสภาพการณ์ทั่วไปของการลงทุนของธุรกิจไทยในสิงคโปร์ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการลงทุนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ฉัตรวิวัฒน์ ศรีเจริญ (2542) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยกำหนดการลงทุนของไทยในจีน” โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษา 1) ลักษณะของการลงทุนของไทยในจีน 2) ปัจจัยหรือมูลเหตุจูงใจ นักธุรกิจไทยลงทุนในจีน 3) โอกาสการลงทุนของไทยในจีน โดยทำการศึกษาลงทุนของธุรกิจ ตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มธุรกิจบริการ กลุ่มเกษตรอุตสาหกรรม ทำการวิเคราะห์ เป็นเชิงพรรณนาทั้งหมด โดยทำการศึกษาจากบริษัทข้ามชาติของไทย 15 ราย

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้บริษัท เหล่านั้นไปลงทุนในจีนมีอยู่ 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์บางประการ ปัจจัยด้านความได้เปรียบ ในการทำให้เป็นประโยชน์แก่องค์กรด้วยตนเอง ปัจจัยด้านความได้เปรียบในแหล่งที่ตั้ง จากปัจจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ ประการสำหรับธุรกิจภาคอุตสาหกรรมเกษตร 2) ปัจจัยด้านความได้เปรียบในการทำให้ เป็นประโยชน์แก่องค์กรด้วยตนเองของธุรกิจการแปรรูป ซึ่งเกิดจากปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมที่มีความ คล้ายคลึงกันของไทยและจีน และผู้บริหารของบริษัทได้รับการศึกษาอยู่ในประเทศจีนทำให้ มีความชำนาญทางด้านภาษาจีนและความไว้เนื้อเชื่อใจ ก่อให้เกิดความความไว้วางใจ 3) ปัจจัย ด้านความได้เปรียบในแหล่งที่ตั้งทางด้านทรัพยากร จากปัญหาปัจจัยแรงงานที่มีราคาแพงทำให้ ต้นทุนการทำธุรกิจภายในประเทศสูงขึ้น ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่ลดลงผลักดันให้ธุรกิจไทย ที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตต้องแก้ปัญหาด้วยการเข้าไปลงทุนในประเทศที่มีทรัพยากร เหล่านั้นเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจเฟอร์นิเจอร์และธุรกิจ ผลิตภาชนะเมลามีนให้ความเห็นว่า ประเทศจีนมีทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรคน และแรงงาน จีนที่มีคุณภาพค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับประเทศที่น่าลงทุนอย่างเวียดนาม ปัจจัยทางด้านตลาด จากการสัมภาษณ์ตัวอย่างบริษัทปิโตรเลียมพบว่า การลงทุนของบริษัทในประเทศจีนเพื่อเข้าถึง ตลาดของจีนที่มีขนาดใหญ่แต่ปริมาณการผลิตไม่พอต่อความต้องการ ปัจจัยทางด้านนโยบาย รัฐบาล จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจพลังงานพบว่า มูลเหตุจูงใจในการลงทุนโดยตรง ในจีน ประการแรกเป็นการลงทุนมีวัตถุประสงค์ที่จะขยายการลงทุนของธุรกิจสิ่งทอ ซึ่งเป็นธุรกิจ พื้นฐานเดิมของบริษัทซึ่งการทำธุรกิจทำให้เกิดต้นทุนทางด้านแรงงานสูง จึงได้หันมาลงทุนในจีน ในด้านธุรกิจพลังงานซึ่งเป็นธุรกิจที่จีนกำลังขาดแคลนและต้องการพัฒนาบริษัทเพื่อนบ้าน ปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยดังกล่าวแล้ว มูลเหตุจูงใจให้ธุรกิจไทยลงทุนในจีนจากตัวอย่าง ธุรกิจธนาคารพบว่า เป็นเพราะนโยบายของทางธนาคารที่ต้องการขยายสาขาของธนาคารให้ ครอบคลุมภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ลักษณะการเข้าไปลงทุนของธุรกิจไทยในจีน แบ่งเป็น 3 รูปแบบ 1) ธุรกิจร่วมมือระหว่างจีนกับต่างชาติ เป็นการทำสัญญาร่วมกันโดยกำหนดภาระหน้าที่

ความรับผิดชอบ การแบ่งปันผลประโยชน์ จะจัดตั้งเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ โดยฝ่ายจีนจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ 2) ธุรกิจร่วมทุนเรือนหุ้น เป็นการร่วมมือระหว่างจีนและต่างชาติ ต่างชาติจะถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียนธุรกิจร่วมทุนจะต้องจัดตั้งเป็นรูปของบริษัทจำกัด จะร่วมทุนในรูปของตัวเงินหรือสินทรัพย์อื่น ๆ ก็ได้ 3) ธุรกิจทุนต่างชาติ เป็นการร่วมทุนในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรธุรกิจต่างชาติ องค์กรธุรกิจหรือบุคคลเพียงคนเดียว หรือร่วมกัน ลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศจีน โดยไม่มีทุนร่วมอยู่ด้วยโครงการลงทุนที่ต่างชาติถือหุ้นทั้งสิ้น จะต้องเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจีน เทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ สำหรับระยะเวลาการร่วมทุนแล้วแต่กำหนด สำหรับโอกาสการร่วมทุนของธุรกิจไทยในจีน ธุรกิจไทยมีความสามารถในการแข่งขันในหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสูงและการจัดการอย่างมีระบบซึ่งเป็นธุรกิจที่จีนให้ความสำคัญและสนับสนุน

การศึกษาของ จูตีวรรณ ศรีเจริญ (2542) สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาปัจจัยกำหนด การลงทุนของธุรกิจไทยในจีน ลักษณะการเข้าไปดำเนินธุรกิจ และโอกาสความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษา

วิธีการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีการเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัยการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี (Secondary Data) โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ประเภทหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยประจำปี และเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method)

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมการลงทุนในประเทศจีน ได้แก่ ภาพรวมทางเศรษฐกิจ ภาพรวมการลงทุน รูปแบบการลงทุน และนโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยนำปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อการลงทุนระหว่างประเทศ คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจีน ดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศจีน ค่าจ้างเฉลี่ยในประเทศจีน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี โดยใช้การคำนวณในเชิงปริมาณจากสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) โดยการคาดประมาณด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) มาทำการวิเคราะห์หลังจากนั้นจะทำการทดสอบความเหมาะสม และความสามารถในการอธิบายตัวแปรตามของตัวแปรอิสระในสมการ จากค่าทางสถิติ ได้แก่ R-square (coefficient of determination) t-test, F-test, Durbin-Watson statistic ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน เป็นการนำข้อมูลทางทฤษฎีภูมิมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) จากการที่ได้ทำการศึกษางานวิจัยของหลาย ๆ ท่าน และการศึกษาข้อมูลด้วยตนเองทำให้พบว่า มีหลายปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ประกอบด้วย ปัจจัยความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความต้องการของตลาดภายในประเทศ ประเทศที่มีความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน ทำให้มีความต้องการเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อเข้าถึงตลาดและสร้างความได้เปรียบได้มากกว่าคู่แข่งอื่น ๆ มักจะมีผลทำให้ผู้ริเริ่มทำการลงทุนมีอำนาจการผูกขาด และได้รับส่วนแบ่งของตลาดในประเทศที่เข้าไปทำการลงทุนมากกว่าคู่แข่งอื่นที่ทำการผลิตอยู่ในประเทศของตน ปัจจัยทางด้านต้นทุน ได้แก่ ค่าจ้าง อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

ต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ แสดงถึงต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ การเข้าไปลงทุนในประเทศ ที่มีต้นทุนในระดับต่ำกว่าก่อให้เกิดความได้เปรียบแก่ผู้ลงทุน จากปัจจัยดังกล่าวสามารถแสดงไว้ในแบบจำลองได้ดังนี้

$$TDI = f(GDP, W, CPI, EX, R)$$

โดยกำหนดให้

TDI	=	ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในจีน (ล้านหยวน)
GDP	=	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น ณ ราคาคงที่ (ล้านหยวน)
W	=	ค่าจ้างเฉลี่ย (หยวน)
CPI	=	ดัชนีราคาผู้บริโภค
EX	=	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (บาท/หยวน)
R	=	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้นำเอาแบบจำลองการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจีน ดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศจีน ค่าจ้างเฉลี่ยในประเทศจีน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี สามารถหาสมการแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$TDI = a + a_1GDP + a_2W + a_3CPI + a_4EX + a_5R + \varepsilon_t$$

โดยกำหนดให้

TDI	=	ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน
a	=	ค่าคงที่
a_1, a_2, a_3, a_4, a_5	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
ε_t	=	ค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term)

ค่า a_1 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินลงทุน โดยตรงเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของ GDP

ค่า a_2 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินลงทุน โดยตรงเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของ W

ค่า a_3 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินลงทุน โดยตรงเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของ CPI

ค่า a_4 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินลงทุน โดยตรงเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของ EX

ค่า a_5 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินลงทุน โดยตรงเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของ R

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานการศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยแสดงความสัมพันธ์กับปริมาณเงินทุน ดังนี้

$$\frac{\partial TDI}{\partial GDP} > 0, \frac{\partial TDI}{\partial EX} > 0, \frac{\partial TDI}{\partial CPI} < 0, \frac{\partial TDI}{\partial R} < 0, \frac{\partial TDI}{\partial W} < 0$$

จากเครื่องหมายข้างต้นสามารถอธิบายสมมติฐานได้ดังนี้

1. ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ (GDP) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินลงทุนโดยตรงในประเทศจีนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศเพิ่มขึ้น แสดงว่าความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการในประเทศเพิ่มขึ้น แสดงว่าขนาดของตลาดในประเทศก็เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีการจูงใจให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น

2. ค่าจ้างเฉลี่ย (W) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินลงทุนโดยตรงในประเทศจีนในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อค่าจ้างในประเทศจีนปรับตัวสูงขึ้นจะเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต ทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนลดลง แต่ถ้าหากว่าค่าจ้างในประเทศจีนอยู่ในระดับต่ำทำให้เป็นแรงจูงใจให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศจีน

3. ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินลงทุนโดยตรงในประเทศจีนในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้นมากกว่าราคาปกติ ทำให้ต้นทุนในการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการลงทุนที่ลดลงเพราะผลตอบแทนที่ลดลง

4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (EX) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินลงทุนโดยตรงในประเทศจีนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น หรือการที่คาดว่าเงินสกุลในประเทศมีค่าลดลง จะส่งผลให้การลงทุนเพิ่มขึ้น เช่น เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศนั้นอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับเงินตราของนักลงทุน โดยเฉพาะนักลงทุนที่ทำธุรกิจด้านการส่งออกจะทำให้ได้รับประโยชน์จากการอ่อนค่าของเงินดังกล่าว

5. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี (R) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศจีนในทิศทางตรงตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงขึ้นทำให้ต้นทุนในการลงทุนเพิ่มขึ้นต่างชาตินำเงินมาลงทุนในประเทศลดลง

บทที่ 3

สภาพแวดล้อมทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

รายละเอียดในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพแวดล้อมทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจในประเทศจีนเพื่อให้นักธุรกิจไทยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ประกอบการตัดสินใจเข้าไปลงทุนในประเทศจีน โดยจะมีรายละเอียดประกอบด้วย ส่วนที่หนึ่ง ภาพรวมทางเศรษฐกิจประกอบด้วย การค้าระหว่างประเทศ การเงินการธนาคารและระบบเงินตรา ส่วนที่สอง ภาพรวมการลงทุนประกอบด้วย การลงทุนจากต่างประเทศในจีน การลงทุนจากต่างประเทศภายหลังเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) การลงทุนของธุรกิจไทยในจีน การลงทุนของธุรกิจไทยในพื้นที่เป้าหมาย นโยบายทางเศรษฐกิจ นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ นโยบายพื้นฐานในการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เขตเศรษฐกิจพิเศษ กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ กฎหมายแรงงานและการจ้างงาน กฎหมายธุรกิจจีน ระบบภาษีอากร รูปแบบการลงทุน สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนจากต่างประเทศ การจัดตั้งธุรกิจในจีน และข้อเสนอแนะสำหรับการลงทุนในจีน โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ภาพรวมทางเศรษฐกิจ

สาธารณรัฐประชาชนจีนประสบความสำเร็จอย่างสูงจากการปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่เกิดจากผู้นำประเทศที่มองเห็นความล้มเหลวจากการปิดประเทศ โดยการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษในบางพื้นที่ของประเทศ และค่อย ๆ ขยายไปยังพื้นที่อื่น ๆ ทำให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ จากประชาชนในประเทศ ความสำเร็จจากการปฏิรูปทางเศรษฐกิจทำให้เศรษฐกิจของประเทศจีนมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2537 เศรษฐกิจจีนขยายตัวในอัตราร้อยละ 13.1 ต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2536 ซึ่งขยายตัวร้อยละ 14. เนื่องมาจากการไหลเข้าของเงินทุนจำนวนมากจากต่างประเทศส่งผลต่อภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องควบคุมการขยายตัวของสินเชื่อ และการลงทุนในภาคการก่อสร้าง การพัฒนาที่ดิน และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ส่งผลให้เศรษฐกิจชะลอตัวลงบ้างแต่ก็ยังมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 10.1 ในปี พ.ศ. 2547 การไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศ และการเพิ่มขึ้นของภาคการผลิตส่งผลให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นมูลค่า 118.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2537 เป็นมูลค่า 583.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2547

ตารางที่ 4 ดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจประเทศจีน

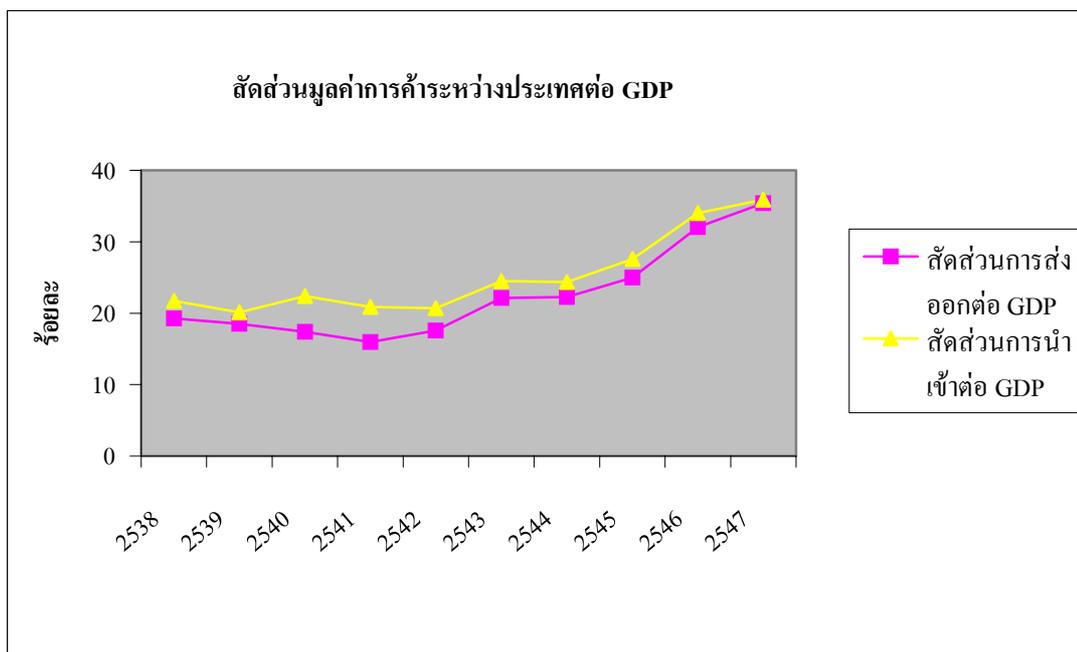
	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
GDP (พินล้านเหรียญสหรัฐ)	540.9	697.65	816.9	903.0	960.9	991.1	1,080.0	1,159.0	1,260.3	1,375.2	1,653.8
Real GDP Growth (%)	13.1	10.9	10	9.3	7.8	7.1	8.4	8.3	9.1	10	10.1
ภาคอุตสาหกรรม (%)	18.9	14.0	12.5	11.3	8.9	8.5	9.8	8.7	10.0	12.8	11.1
ภาคเกษตร (%)	4.0	5.0	5.1	3.5	3.5	2.8	2.4	2.8	2.9	2.5	6.3
อัตราเงินเฟ้อ (%)	24.1	17.1	8.3	2.8	-0.8	-1.4	0.4	0.7	-0.8	1.2	3.9
การค้าระหว่างประเทศ(พินล้านสรอ.)											
- การส่งออก	118.3	148.8	151.0	182.8	183.8	194.9	249.2	266.1	325.6	438.2	583.4
- การนำเข้า	117.4	132.0	138.9	142.4	140.2	165.7	225.1	243.6	295.2	412.8	561.2
การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (พินล้านเหรียญสรอ.)	82.7	91.0	41.8	45.3	45.5	40.3	40.7	46.9	52.7	53.5	60.6
ทุนสำรองระหว่างประเทศ (พินล้านเหรียญสรอ.)	51.6	73.6	105.0	139.9	145.0	154.7	165.5	212.1	286.4	403.3	609.9
อัตราแลกเปลี่ยน (หยวน/สรอ.)	8.6	8.3	8.3	8.3	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
อัตราการว่างงาน	2.8	2.9	2.9	3.1	3.1	3.1	3.1	3.6	4	4.3	4.2
จำนวนประชากร (ล้านคน)	1,198.5	1,211.2	1,223.8	1,236.2	1,247.6	1,257.8	1,267.4	1,276.2	1,284.5	1,292.2	1,299.8

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2548)

โครงสร้างเศรษฐกิจประเทศจีนประกอบด้วย ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 54 ภาคบริการ ร้อยละ 28 ภาคเกษตรกรรมร้อยละ 14 และภาคการก่อสร้างร้อยละ 4 โดยเศรษฐกิจจีนยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องภายใต้นโยบายการปฏิรูปและการเปิดประเทศที่ดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลจีนมีเป้าหมายที่จะเน้นผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอสำหรับการบริโภคภายในประเทศ และเน้นการพัฒนาด้านเทคโนโลยีระดับสูง เพื่อยกระดับการผลิตและการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันทั่วประเทศ

การค้าระหว่างประเทศของจีน

ภายหลังจากการปฏิรูปเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2521 การค้าระหว่างประเทศของจีนมีส่วน การค้าต่อ GDP เพิ่มขึ้นทุกปี จากภาพที่ 2 ในปี พ.ศ. 2547 จีนมีส่วนการนำเข้าสินค้าต่อจีดีพี จากต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.9 และมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าต่อจีดีพีจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละ 35.4 สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศของจีน พบว่าจีนมีมูลค่าการนำเข้าและการส่งออก เพิ่มขึ้นทุกปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 เป็นต้นมา พร้อมกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจีน (GDP) ก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีเช่นเดียวกัน ทำให้จีนกลายเป็นประเทศที่มีการค้าอันดับที่ 3 ของโลก ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของจีน ได้แก่ ฮองกง สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะ สหรัฐอเมริกานั้น เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของจีนส่งผลให้จีนเกินดุลการค้ากับสหรัฐอเมริกา ตลอดมา สำหรับประเทศไทยประเทศจีนเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 3 จากตารางที่ 5 การนำเข้า สินค้าของจีนจากประเทศไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ สินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรและ ชิ้นส่วนอื่น ๆ พลาสติก ยางและผลิตภัณฑ์ยาง และเชื้อเพลิงธรรมชาติ ซึ่งมูลค่าการนำเข้าของจีน จากประเทศไทยแต่ละปีประมาณร้อยละ 72 ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศไทย

ภาพที่ 2 สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศของจีนต่อ GDP

ตารางที่ 5 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของเงินจากประเทศไทย

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

รายการ	2543	2544	2545	2546	2547
เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องเสียง	816.00	903.00	1,247.00	1,985.00	2,916.00
เครื่องจักรและชิ้นส่วนอื่น ๆ	853.00	965.00	1,107.00	2,146.00	2,796.00
พลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก	640.00	664.00	774.00	921.00	1,215.00
ยางและผลิตภัณฑ์ยาง	437.00	405.00	490.00	830.00	956.00
เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน	382.00	334.00	348.00	713.00	696.00
ผัก ถั่ว และผักมีหัวอยู่ใต้ดิน	5.00	125.00	114.00	151.00	273.00
ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	102.00	117.00	179.00	210.00	267.00
เหล็กและเหล็กกล้า	134.00	115.00	151.00	285.00	191.00
กระดาษและผลิตภัณฑ์	116.00	107.00	105.00	98.00	97.00
น้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล	21.00	108.00	38.00	36.00	62.00
อื่น ๆ	870.00	865.00	1,039.00	1,450.00	2,064.00

ที่มา: World Trade (2005)

ด้านการนำเข้าสินค้าของไทยจากจีน จากตารางที่ 6 พบว่าประเทศไทยนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนเป็นอันดับ 2 มูลค่าการนำเข้า 4,920 6,056 และ 8,172 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2545 ปี พ.ศ. 2546 และ ปี พ.ศ. 2547 รองจากประเทศญี่ปุ่นมีมูลค่าการนำเข้าสูงเป็นอันดับ 1 จากตารางที่ 7 พบว่ามูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงสุดจากประเทศจีนห้าอันดับแรก คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรและชิ้นส่วนอื่น ๆ เหล็กและเหล็กกล้า สารเคมีอนินทรีย์ พลาสติก และผลิตภัณฑ์ ซึ่งมูลค่าการนำเข้าสินค้าห้าอันดับแรกของไทยจากประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2547 สินค้าอันดับแรก ไทยนำเข้าจากจีนมีประมาณร้อยละ 62.9 มีมูลค่าการนำเข้า 234 181 658 218 และ 198 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

ตารางที่ 6 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศจีน

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ	2543	2544	2545	2546	2547
ญี่ปุ่น	15,273.00	13,857.00	14,877.00	18,235.00	22,464.00
จีน	3,367.00	3,704.00	4,920.00	6,056.00	8,172.00
สหรัฐอเมริกา	7,268.00	7,177.00	6,176.00	7,155.00	7,232.00
มาเลเซีย	3,335.00	3,072.00	3,633.00	4,528.00	5,520.00
สิงคโปร์	3,406.00	2,848.00	2,899.00	3,263.00	4,154.00
ไต้หวัน	2,887.00	2,594.00	2,900.00	3,223.00	3,977.00
UAE	1,760.00	1,526.00	1,425.00	2,024.00	3,805.00
เกาหลีใต้	2,159.00	2,117.00	2,522.00	2,914.00	3,583.00
เยอรมนี	1,941.00	2,557.00	2,477.00	2,528.00	2,836.00
ออสเตรเลีย	1,156.00	1,377.00	1,503.00	1,581.00	2,206.00
อื่น ๆ	19,197.00	21,117.00	21,276.00	24,166.00	31,243.00

ที่มา: World Trade (2005)

ตารางที่ 7 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศจีน (แยกตามประเภทสินค้า)

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

รายการ	2543	2544	2545	2546	2547
เครื่องใช้ไฟฟ้า	887.00	1,129.00	1,587.00	1,833.00	234.00
เครื่องจักรและชิ้นส่วนอื่น ๆ	711.00	835.00	1,284.00	1,552.00	181.00
เหล็กและเหล็กกล้า	161.00	68.00	86.00	126.00	658.00
สารเคมีอินทรีย์	103.00	113.00	130.00	140.00	218.00
พลาสติกและผลิตภัณฑ์	85.00	104.00	122.00	147.00	198.00
อุปกรณ์ที่ทำจากเหล็ก	56.00	73.00	99.00	123.00	193.00
ผลิตภัณฑ์เคมีต่าง ๆ	41.00	62.00	88.00	117.00	177.00
ฝ้าย และผ้าทอ	149.00	98.00	133.00	201.00	153.00
สารเคมีอินทรีย์	95.00	106.00	108.00	119.00	142.00
เส้นใยเส้นประดิษฐ์	91.00	92.00	83.00	81.00	88.00
อื่น ๆ	984.00	1,018.00	1,194.00	1,613.00	2,184.00

ที่มา: World Trade (2005)

การเงินการธนาคารและระบบเงินตรา

การเงินและการธนาคาร

ก่อนมีการปฏิรูประบบเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2521 ระบบการธนาคารในประเทศจีนมีบทบาทเพียงการจัดสรรเงินลงทุนหมุนเวียนแก่รัฐวิสาหกิจเพื่อผลิตสินค้าและบริการ และควบคุมปริมาณเงินสดที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจให้เหมาะสม เมื่อมีการปฏิรูประบบเศรษฐกิจ จึงต้องเร่งปฏิรูประบบการเงินการธนาคารควบคู่ไปกับการเกื้อหนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จากเดิมมีธนาคารที่ดำเนินการเพียง 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารชาติจีน (The People's Bank of China) ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of China) และธนาคารการก่อสร้าง (The Construction Bank) ก็ได้มีการก่อสร้างธนาคารเพื่อการเกษตร (The Agricultural Bank) เมื่อต้นปี 1979 และได้มีการแยกธนาคารชาติจีน (The People's Bank of China) ออกมาเป็นธนาคารพาณิชย์อิสระ และดำเนินกิจกรรมการเงินระหว่างประเทศของจีนในลักษณะต่าง ๆ เช่น ด้านธุรกรรมอัตราแลกเปลี่ยน ทำหน้าที่ขายพันธบัตรของหน่วยงานจีนในตลาดต่างประเทศ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีขนาดการประกอบกิจการที่ใหญ่โต ในปี 1981 ได้มีการก่อตั้งธนาคารเพื่อการลงทุน (The Investment Bank) เพื่อสนองตอบต่อกิจกรรมด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ภายหลังจากการที่จีนได้เป็นสมาชิกของ

ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในปัจจุบันระบบธนาคารของจีนได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มธนาคารเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐ กลุ่มธนาคารเพื่อการพัฒนาการเฉพาะด้าน และกลุ่มธนาคารพาณิชย์รวมทั้งสาขาธนาคารต่างชาติ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยธนาคารต่าง ๆ

1. กลุ่มธนาคารเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐ

การประชุมของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ ได้มีการอนุมัติจัดตั้งธนาคารใหม่ 3 แห่งเพื่อดำเนินการปล่อยสินเชื่อตามนโยบายของรัฐ ได้แก่

1.1 ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งรัฐ (State Development Bank) เป็นธนาคารที่มีความสำคัญที่สุด ธนาคารนี้ได้รับการก่อตั้งตามระบบธนาคารสากล ตั้งแต่การระดมทุนหลักเกณฑ์ด้านทรัพย์สิน โครงสร้างหนี้สิน ระบบบัญชี ระบบการให้บริการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีอิสระค่อนข้างสูงในการพิจารณาปล่อยกู้ มีหน้าที่ในการรับผิดชอบการให้สินเชื่อระยะยาวและดอกเบี้ยต่ำแก่รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระยะยาว ส่วนใหญ่เป็นโครงการก่อสร้างพื้นฐาน

แหล่งเงินทุนที่สำคัญของธนาคาร ได้แก่ เงินอุดหนุนของกระทรวงการคลัง การขายพันธบัตรให้แก่ผู้ออมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การจัดตั้งกองทุนรวมและการกู้ยืมจากแหล่งต่าง ๆ ในต่างประเทศ นอกจากนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งรัฐยังทำหน้าที่ดูดซับสภาพคล่องจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น ๆ เพื่อลดแรงกดดันของเงินเพื่อ

1.2 ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออกแห่งประเทศจีน (Import-Export Bank of China) เปิดดำเนินการเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2537 มีหน้าที่ให้บริการด้านสินเชื่อและบริการเพื่อการนำเข้าและส่งออกรายใหญ่ โดยเน้นสินค้าสำเร็จรูปและเครื่องใช้ไฟฟ้า ธนาคารแห่งนี้ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันการเงินกว่า 150 แห่งทั่วโลก รวมทั้งข้อตกลงเป็นตัวแทนทางการเงินให้กับธนาคารในประเทศต่าง ๆ กว่า 30 แห่งกิจกรรมหลักของธนาคาร ได้แก่ การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกและนำเข้า การรับรองตราสารการค้าระหว่างประเทศ การประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก ในด้านแหล่งเงินทุน นอกจากเงินอุดหนุนจากกระทรวงการคลังแล้ว ธนาคารยังระดมเงินทุนจากประชาชนและสถาบันการเงินด้วยการออกพันธบัตร

1.3 ธนาคารเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรม (Agricultural Development Bank) เปิดดำเนินการเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2537 มีหน้าที่ในการจัดหาเงินทุนสำหรับโครงการพัฒนาเกษตรที่ดำเนินการโดยรัฐบาล เช่น โครงการก่อสร้างระบบชลประทานขนาดใหญ่ การจัดตั้งศูนย์วิจัยและทดลองการเกษตร และโครงการพัฒนาที่ดิน

2. กลุ่มธนาคารเพื่อการพัฒนาเฉพาะด้าน

2.1 ธนาคารเพื่อการค้าและอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (Industrial and Commercial Bank) ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2527 มีหน้าที่หลักในการให้สินเชื่อแก่กิจการอุตสาหกรรมและการค้าตามนโยบายของรัฐบาล และมีหน้าที่ดูดซับเงินออมจากประชาชนและหน่วยธุรกิจในเมือง

2.2 ธนาคารเพื่อการเกษตรแห่งประเทศจีน (Agricultural Bank of China) ก่อตั้งขึ้นในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2498 อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล มีหน้าที่ส่งเสริมการออมและรับฝากเงินในเขตชนบท ส่งเสริมและควบคุมดูแลสหกรณ์สินเชื่อในชนบท

2.3 ธนาคารแห่งประเทศจีน (Bank of China) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2463 เปิดดำเนินการกิจการธนาคารระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้า การลงทุน และอื่น ๆ

2.4 ธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งประเทศจีน (China Investment Bank) เป็นธนาคารเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับธนาคารโลกและธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank) โดยธนาคารทั้งสองแห่งนี้ได้พิจารณาจัดสรรเงินกู้ให้แก่เงินเพื่อสนับสนุนนโยบายปฏิรูประบบเศรษฐกิจเป็นหลัก

2.5 ธนาคารประชาชนจีนเพื่อการก่อสร้าง (People's Construction Bank of China) จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2497 มีหน้าที่ดูแลจัดหาเงินทุนระยะปานกลางและระยะยาวเพื่อสนับสนุนโครงการก่อสร้างของรัฐบาลโดยเฉพาะ

3. กลุ่มธนาคารพาณิชย์

ประกอบด้วยธนาคารต่าง ๆ ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2523 ยกเว้น Bank of Communications ซึ่งจัดตั้งในปี พ.ศ. 2451 และมีการแปรรูปจากธนาคารเอกชนมาเป็นธนาคารของรัฐในปี พ.ศ. 2493 มีหน้าที่ในการดูแลเงินกองทุน ซึ่งได้จากงบประมาณสำหรับการก่อสร้างต่าง ๆ ของรัฐบาล ควบคุมการเบิกจ่ายและดูแลการก่อสร้างให้เป็นไปตามข้อกำหนด และได้มีการจัดตั้ง People's Construction Bank of China ขึ้นมารับหน้าที่แทน ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการเปลี่ยนมาดำเนินกิจการแบบธนาคารพาณิชย์ทั่วไป รวมทั้งขยายกิจการไปด้านประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และหลักทรัพย์

การที่ประเทศจีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) เป็นการเพิ่มแรงกดดันให้กับภาคการเงินของประเทศจีน เนื่องจากภายใน 5 ปีหลังจากการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก WTO ภาคการธนาคารภายในประเทศจีนจะต้องเปิดเสรีให้มีการแข่งขันจากต่างประเทศเปิดให้ธนาคารจากต่างประเทศสามารถเข้าถึงธุรกิจที่เกี่ยวกับเงินหยวนได้ ในการเข้าไปลงทุนในประเทศจีนนั้นธนาคารต่างชาติสามารถทำได้โดยการเข้าไปจัดตั้งกองทุนร่วมกับหุ้นส่วนนักธุรกิจจีน ธนาคารที่เป็นของต่างชาติจะสามารถดำเนินการได้หลังจากผ่านไปแล้ว 5 ปี การเข้าเป็นสมาชิก WTO ของจีนเป็นการเร่งให้มีการปรับปรุงภาคการธนาคารของจีนตามความเป็นจริงที่ว่าสินทรัพย์และความสามารถในการทำกำไรของทั้งระบบจะลดลงยิ่งไปกว่านั้นแม้ว่าอัตราการออมภายในประเทศจีนจะสูงแต่ก็ยังคงต้องการการพัฒนาทั้งตลาดเงินและตลาดทุนเพื่อรองรับการเติบโตของอุปสงค์และช่วยพยุงเศรษฐกิจของจีนไว้

เงินตราและอัตราแลกเปลี่ยน

สกุลเงินตราของประเทศจีนเริ่มประกาศใช้เป็นระบบเดียวกันเมื่อปี 2537 มีชื่อเรียกว่าเหรินหมินปี้ โดยมีหน่วยเรียกเป็นหยวน (Yuan) การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (Single Exchange Rate) ผูกค่าเงินไว้กับค่าเงินสหรัฐอเมริกา

สาธารณรัฐประชาชนจีนต้องการที่จะพัฒนาด้านการเงินและแสดงถึงความมุ่งมั่นในการเปิดเสรีทางการเงิน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2541 ธนาคารจีนจึงได้อนุญาตให้ธนาคารจากต่างประเทศสามารถเข้ามาดำเนินการทำธุรกรรมทางการเงินกับสกุลเงินหยวนได้ โดยมีเงื่อนไขว่าธนาคารต่างชาติจะต้องตั้งสำนักงานในเขตผู้ตง และเซินเจิ้น และเพื่อให้การดำเนินธุรกรรมทางการเงินสะดวกมากขึ้นรัฐบาลจีนได้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ดังนี้

1. การผ่อนคลายกฎระเบียบควบคุมปริวรรตเงินตราของธุรกิจร่วมทุนต่างชาติ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 กระทรวงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าต่างประเทศของจีน และสำนักงานควบคุมปริวรรตเงินตราของจีน (State Administration of Foreign Exchange: SAFE) ได้มีการแถลงการณ์ผ่อนคลายกฎระเบียบควบคุมปริวรรตเงินตราของธุรกิจร่วมทุนต่างชาติ เพื่อกระตุ้นการส่งออก และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น มาตรการดังกล่าว ได้แก่

1.1 ยกเลิกระบบตรวจสอบเงินโอนเข้าจากการส่งออก เงินโอนออกจากการนำเข้า และระบบการลงบัญชีของธุรกิจร่วมทุนต่างชาติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนการบริหาร

1.2 ผ่อนคลายขั้นตอนในการขอกู้ยืมเงินสกุลเงินหยวน โดยใช้เงินตราสกุลต่างประเทศในการค้ำประกันของธุรกิจร่วมทุนต่างชาติ

1.3 ลดขั้นตอนการชำระเงินเพื่อนำเข้าเทคโนโลยีของธุรกิจร่วมทุนต่างชาติ ให้สะดวกยิ่งขึ้น

1.4 ยกเลิกข้อจำกัดการชำระเงินผ่านทางบัญชีของธุรกิจร่วมทุนต่างชาติ โดยหักจากบัญชีเงินฝากประจำ

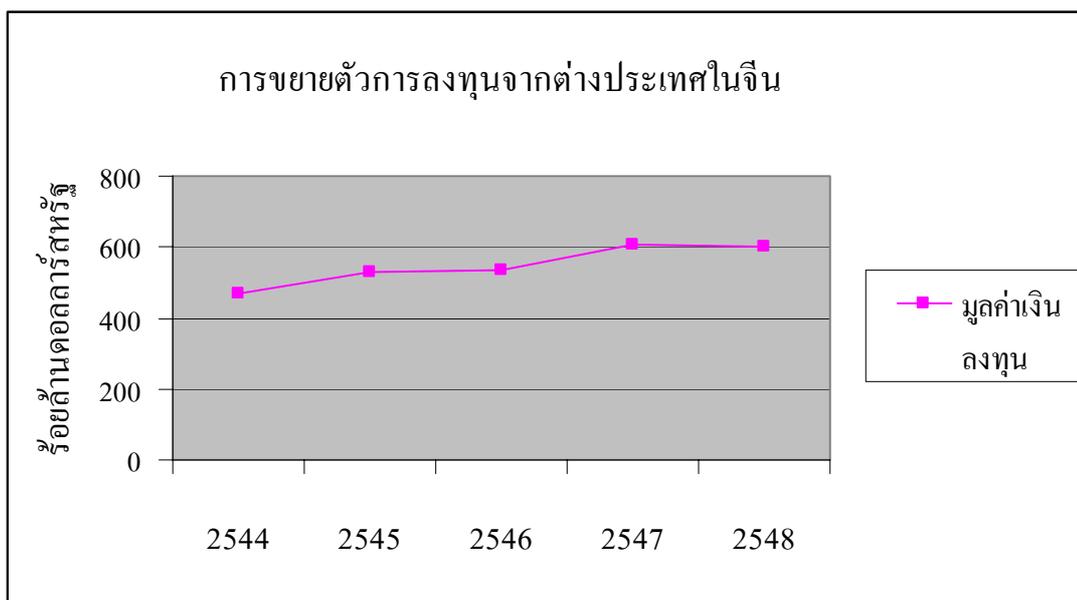
1.5 กระจายอำนาจให้กับสำนักงานควบคุมปริวรรตเงินตราในแต่ละท้องถิ่น โดยสามารถอนุมัติวงเงินสำหรับการโอนเงินเข้าจากการขายสินค้า หรือโอนเงินออกเพื่อชำระค่าสินค้า หรือชำระหนี้ของธุรกิจต่างชาติที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

2. กฎระเบียบใหม่เพื่อป้องกันการลักลอบนำเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศ ประเทศจีนจะเปลี่ยนแปลงวิธีการออกและรูปแบบของใบอนุญาต (Certificates) การนำเงินออกนอกประเทศใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2542 เป็นต้นไป เพื่อป้องกันการลักลอบนำเงินตราต่างประเทศจำนวนมากออกนอกประเทศ ทั้งนี้สำหรับชาวจีนผู้มีถิ่นที่อยู่ในจีนที่ประสงค์จะนำเงินออกนอกประเทศมากกว่า 4,000 เหรียญสหรัฐ และชาวต่างชาติผู้มีถิ่นอาศัยอยู่ในประเทศจีนที่ประสงค์จะนำเงินออกนอกประเทศมากกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ อาจขอใบอนุญาตจากธนาคารได้ แต่ใบอนุญาตดังกล่าวจะต้องได้รับการรับรองจาก SAFE ก่อน จึงจะนำเงินออกนอกประเทศได้ สำหรับชาวจีนผู้มีถิ่นอาศัยในประเทศจีนที่ประสงค์จะนำเงินออกนอกประเทศเป็นจำนวนระหว่าง 2,000 - 4,000 เหรียญสหรัฐ และชาวต่างชาติที่มีถิ่นอาศัยในประเทศจีนที่ประสงค์จะนำเงินออกนอกประเทศเป็นจำนวนระหว่าง 5,000-10,000 เหรียญสหรัฐ สามารถขออนุมัติจากธนาคารได้โดยตรง โดยไม่ต้องให้ SAFE รับรอง

ส่วนที่ 2 ภาพรวมการลงทุน

การลงทุนจากต่างประเทศในจีน

การลงทุนจากต่างประเทศในประเทศจีนขยายตัวสูง ในปี พ.ศ. 2534 มีการลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้น 6,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2537 มีการลงทุน 33,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ฐิติวรรณ ศรีเจริญ, 2541) จีนเป็นแหล่งที่มีการลงทุนจากต่างชาติมากเป็นอันดับ 3 ของโลก จากภาพที่ 3 ในปี พ.ศ. 2548 การขยายตัวการลงทุนจากต่างประเทศมีมูลค่าการลงทุน 60,320 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นักลงทุนที่เข้าไปลงทุนส่วนใหญ่คือ ฮองกง รองลงมาคือ ญี่ปุ่น ไต้หวัน และสหรัฐอเมริกา พื้นที่ที่นักลงทุนเข้าไปลงทุนมากที่สุด ได้แก่ กรุงปักกิ่ง นครเซี่ยงไฮ้ทางตะวันออก นครกวางเจา และเมืองชายฝั่งทางตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ และยังคงเป็นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิต (สภาธุรกิจไทย-จีน, 2548)

ภาพที่ 3 การขยายตัวของการลงทุนจากต่างชาติในประเทศจีน

การลงทุนจากต่างประเทศในจีนภายหลังการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO)

ภายหลังจากการเข้าเป็นสมาชิก WTO (สมภพ มานะรังสรรค์, 2548: 64-73) ทำให้การลงทุนจากต่างประเทศในจีนมีการขยายตัวมากขึ้นด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเภทของกิจการการลงทุนจะมีมากขึ้น เพราะการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของจีนภายใต้ข้อตกลงทั้งในระดับทวิภาคี (Bilateral agreement) และภายใต้ข้อตกลงระดับพหุภาคี (Multilateral agreement) เพื่อรองรับจีนเข้า WTO เช่น ภาคอุตสาหกรรม การบริการต่าง ๆ อันประกอบด้วย การค้าปลีก ภาคการเงิน (ตลาดเงินและตลาดทุน) การประกัน การคมนาคม ฯลฯ

2. กิจกรรมการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาประเทศของจีน ได้แก่

2.1 การลงทุนด้านกิจการสาธารณูปโภคพื้นฐาน (Infrastructure) ต่าง ๆ โดยเฉพาะในมณฑลภาคกลางและมณฑลที่ยังขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นถนน ไฟฟ้า ประปา การคมนาคม และการสื่อสาร ฯลฯ

ดังนั้น การเชื่อมโยงเศรษฐกิจจีนให้แปรเปลี่ยนจากเศรษฐกิจระดับมณฑล (Provincial economy) และระดับภูมิภาค (Regional economy) ให้เป็นเศรษฐกิจระดับชาติ (National economy) จึงขึ้นอยู่กับว่ามีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง และการสื่อสารประเทศจีนจึงจำเป็นต้องพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ ในกิจกรรมสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การให้สัมปทานแก่ต่างชาติในการสร้างทางด่วน มอเตอร์เวย์ เอ็กซ์เพรสเวย์ การสร้างโรงกำเนิดไฟฟ้า ส่งผลให้การลงทุนของต่างชาติในด้านนี้มีการขยายตัว ซึ่งการก่อสร้างกิจการสาธารณูปโภคพื้นฐานที่มีต่างชาติเข้ามาประมูลงานกันมาก ทำให้มีกิจกรรมต่อเนื่องทำให้เกิดการก่อสร้างต่าง ๆ

3. ช่องทางการลงทุน (Investment channels) นอกจากการลงทุนโดยตรง (Direct investment) ต่างชาติยังมีโอกาสลงทุนโดยทางอ้อมในจีน เช่น การลงทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์และตลาดตราสารการเงินต่าง ๆ (Portfolio investment) ที่จีนจะเปิดกว้างในภาคการเงินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดหุ้นซึ่งมีศักยภาพที่จะขยายตัวอย่างมาก เพราะปัจจุบันทางการจีนได้ควบคุมทั้งอุปทานและอุปสงค์ในตลาดหุ้น

การลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน

ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2529 ไม่มีการลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวการลงทุนธุรกิจไทยในประเทศจีนจะทำได้โดยการส่งเงินลงทุนผ่านบริษัทในประเทศฮ่องกง และความไม่คุ้นเคยต่อกฎ ระเบียบและวิธีการลงทุน ในปี พ.ศ. 2531 นักธุรกิจไทยเริ่มมีการลงทุนในประเทศจีน โดยการเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมอาหาร จากตารางที่ 8 ในปี พ.ศ. 2535 พบว่ามีการลงทุนเพิ่มขึ้นในเกือบทุกประเภทธุรกิจ โดยเฉพาะการลงทุนในด้านสถาบันการเงิน อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสิ่งทอ และมีการเข้าไปลงทุนในธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้เนื่องจากในปี พ.ศ. 2528 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทยและจีน เพื่อศึกษาสู่ทางความร่วมมือแลกเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และจัดทำความตกลงด้านการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ปี พ.ศ. 2529 ได้จัดทำความตกลงเพื่อยกเว้นการเก็บภาษีซ้ำซ้อน และรัฐบาลจีนประกาศใช้นโยบายเปิดประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจ ส่วนการลงทุนของธุรกิจไทยในจีน จากตารางที่ 9 การลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีนในปี พ.ศ. 2548 มีการลงทุนทั้งสิ้น 147 โครงการ มูลค่าการลงทุนจริง 97.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภาคการผลิตร้อยละ 63.75 อสังหาริมทรัพย์ร้อยละ 6.25 การเกษตรและปศุสัตว์ร้อยละ 6.17 และธุรกิจบริการร้อยละ 4.67

ตารางที่ 8 การลงทุนโดยตรงสุทธิของธุรกิจไทยในประเทศจีน (แยกตามประเภทธุรกิจ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทธุรกิจ	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547p
1.สถาบันการเงิน	82.0	102.0	330.0	1,725.0	692.0	48.0	65.0	6.0	937.0	782.5	359.71	1,812.7	631.3
2.การค้า	430.0	79.0	991.0	545.0	661.0	1,439.0	761.0	861.0	1,274.0	677.8	1,767.71	1414.06	44.2
3.การก่อสร้าง	3.0	483.0	390.0	356.0	4.0	115.0	5.0	9.0	147.0	155.9	32.53	43.04	128.5
4.เหมืองแร่	38.0	21.0	141.0	126.0	164.0	20.0	66.0	3.0	68.0	60.0	23.0	5.0	608.0
5.การเกษตร	5.0	18.0	467.0	145.0	71.0	26.0	122.0	167.0	192.0	326.0	38.0	133.0	17.1
6.อุตสาหกรรม	1,237.0	2,578.0	2,850.0	1,049.0	1558.0	457.0	472.0	301.0	48.0	335.0	546.0	1283.0	1,1017.9
6.1 อาหาร	288.0	576.0	215.0	743.0	693.0	1,432.0	189.0	244.0	340.3	3,992.5	788.07	3,728.0	3,066.7
6.2 สิ่งทอ	373.0	53.0	139.0	743.0	693.0	1,432.0	289.0	244.0	340.0	3,992.5	788.07	3,728.0	3,066.7
6.3 โลหะและเหล็ก	344.0	949.0	543.0	306.0	262.0	50.0	43.0	1.0	102.0	73.74	30.87	162.2	85.9
6.4 เครื่องไฟฟ้า	120.0	415.0	1,304.0	1,533.0	3,619.0	222.0	383.0	285.0	465.0	532.6	1854.93	2,046.0	1,131.5
6.5 เครื่องจักร อุปกรณ์ และขนส่ง	1.0	385.0	170.0	70.0	436.0	311.0	9.0	92.0	159.0	0.12	11.0	668.8	268.3
6.6 เคมีภัณฑ์	29.0	93.0	74.0	365	346	2619	179	539	60	145.6	30.56	405.1	926.8
6.7 ผลิตภัณฑ์น้ำมัน	0.0	0.0	18.0	45.0	40.0	4.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.49	0.4	2.0
6.8 วัสดุก่อสร้าง	0.0	5.0	57.0	33.0	986.0	1,151.0	78.0	65.0	51.0	77.4	1.03	146.4	167.2
6.9 อื่น ๆ	82.0	102.0	330.0	989.0	20.0	188.0	473.0	267.0	298.0	97.9	507.9	1,388.8	2,302.8

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทธุรกิจ	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547p
7.บริการ	342.0	1,435.0	1,972.0	4,416.0	5,906.0	3,738.0	242.0	641.0	4,202.0	1,179.53	755.39	716.5	762.8
8.การลงทุน	728.0	1353.0	783.0	3,178.0	3,818.0	1,708.0	1,553.0	8,572.0	727.0	1698.0	456.0	899	972.9
9.อสังหาริมทรัพย์	233.0	770.0	1371.0	3,567.0	1,008.0	383	463.0	6.0	79.0	957.9	348.6	111.2	887.1
10.อื่น ๆ	23.0	8.0	60.0	21.0	1.0	11.0	61.0	90.0	981.0	262.4	418.6	2,184.3	5,306.0
รวม	3,461.0	7,117.0	10,202.0	1,9452.0	20,014.0	12,406.0	4,298.0	12,417.0	1,566.0	8,141	6,753	15,623	15,792

หมายเหตุ: 1. ข้อมูลเป็นเงินลงทุนในทุนเรือนหุ้น

2. p เป็นการประมาณการ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2547)

ตารางที่ 9 อัตราส่วนการลงทุนของไทยในประเทศจีนแต่ละภาคการลงทุน ปี พ.ศ. 2548

ภาคการลงทุน	% ของการลงทุนทั้งหมด
1. ภาคการผลิต	63.75
1.1 การแปรรูปอาหารและผลิตภัณฑ์การเกษตร	7.90
1.2 เคมีภัณฑ์	5.92
1.3 อุปกรณ์สื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์และอิเล็กทรอนิกส์	3.42
1.4 การผลิตอุปกรณ์ทั่วไป	3.08
1.5 การผลิตอุปกรณ์ด้านยานยนต์	3.08
1.6 อื่น ๆ	40.33
2. กิจการอสังหาริมทรัพย์	6.25
3. การเกษตรและการปศุสัตว์	6.17
4. กิจการโรงแรมและภัตตาคาร	4.67
5. กิจการบริการทางพาณิชย์	4.67

ที่มา: สภาธุรกิจไทย-จีน (2548)

การลงทุนของธุรกิจไทยในพื้นที่เป้าหมาย

ปัจจุบันไทยเป็นนักลงทุนจากต่างชาติในจีนเป็นอันดับที่ 11 บริษัทของไทยที่เข้าไปลงทุนในประเทศจีน ได้แก่ กลุ่มเครือเจริญโภคภัณฑ์ บริษัทเกษตรรุ่งเรืองพืชผล กลุ่มสหยูเนี่ยน กลุ่มนักธุรกิจจากหอการค้าไทยจีน ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย บริษัทกระทิงแดง และปูนซีเมนต์ไทย ทั้งนี้กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์เป็นนักลงทุนไทยรายใหญ่ที่สุดในจีน กิจการที่นักธุรกิจไทยเข้าไปลงทุนในจีน ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร เช่น กิจการอาหารสัตว์แบบครบวงจร เลี้ยงสัตว์ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การผลิตเบียร์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี การผลิตไฟฟ้า การผลิตเครื่องสุขภัณฑ์ และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการส่งออก การประกอบชิ้นส่วนเครื่องจักรรถยนต์ และจักรยานยนต์ ตลอดจนอุตสาหกรรมบริการ เช่น การค้าปลีก ธนาคาร โรงแรม สถานีบริการน้ำมัน สนามกอล์ฟ การร่วมทุนในการค้าอสังหาริมทรัพย์ โดยพื้นที่เป้าหมายที่ไปลงทุน ได้แก่

1. มณฑลยูนนาน ณ สิ้นปี พ.ศ. 2546 มีโครงการจากประเทศไทยไปลงทุนในมณฑลยูนนานทั้งสิ้น 126 โครงการ โดยมีมูลค่าเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติรวม 167 ล้านดอลลาร์
2. มณฑลเสฉวน ณ สิ้นปี พ.ศ. 2546 มีโครงการจากประเทศไทยไปลงทุนในมณฑลเสฉวนทั้งสิ้น 78 โครงการ โดยมีมูลค่าเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติรวม 158.11 ล้านดอลลาร์ ลงทุนประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายอาหารสัตว์ แปรรูปสินค้าเกษตร ขนส่งและกระจายสินค้า
3. มณฑลกวางตุ้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2545 มีบริษัทไทยเข้าไปลงทุนในมณฑลกวางตุ้ง 563 โครงการ ด้วยมูลค่าเงินลงทุนตามสัญญาเท่ากับ 1172.94 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีการใช้เงินลงทุนจริง 486.73 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี พ.ศ. 2546 การลงทุนโดยตรงของไทยในมณฑลกวางตุ้งมีมูลค่า 17.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลงทุนประกอบธุรกิจผลิตจำหน่ายอาหารสัตว์ ผลิตจำหน่ายจักรยานยนต์และคาบิว ผลิตอาหารสัตว์ฟาร์มไก่และสุกร
4. มหานครเซี่ยงไฮ้ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2547 มีโครงการของไทยที่ได้รับอนุมัติให้ลงทุนในมหานครเซี่ยงไฮ้ทั้งสิ้น 168 โครงการ โดยคิดเป็นมูลค่าเงินลงทุนตามสัญญา 196 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลงทุนในธุรกิจด้านคมนาคมและการธนาคาร
5. มหานครปักกิ่ง ณ สิ้นปี พ.ศ. 2546 มีบริษัทไทยเข้าไปลงทุนในมหานครจงชิ่งทั้งสิ้น 41 โครงการ โดยมีมูลค่าการลงทุนตามสัญญาเท่ากับ 67.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
6. มหานครจงชิ่ง ณ สิ้นปี พ.ศ. 2546 มีบริษัทไทยเข้าไปลงทุนในมหานครจงชิ่งทั้งสิ้น 41 โครงการ โดยมีมูลค่าการลงทุนตามสัญญาเท่ากับ 67.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
7. เขตปกครองตนเองจ้วงกวางสี ณ สิ้นปี พ.ศ. 2546 มีบริษัทไทยเข้ามาลงทุนในกวางสี 98 โครงการ มีการใช้เงินทุน 240 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยลงทุนในอุตสาหกรรมด้านอาหารสัตว์ วัสดุก่อสร้าง น้ำตาล และอาหาร เป็นต้น

นโยบายทางเศรษฐกิจ

ประเทศจีนได้เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกจากระบบเศรษฐกิจปิดเป็นระบบเศรษฐกิจเปิดเสรี และเปิดประเทศรับการลงทุนจากต่างชาติเพิ่มขึ้น โดยการดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศไปพร้อม ๆ กัน

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศจีนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 8 (2534-2538) ฉบับที่ 9 (2539-2543) และฉบับที่ 10 (2544-2548) และนโยบายการพัฒนาภาคตะวันตกของประเทศจีน มีรายละเอียดดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2544-2548)

เป้าหมายหลักของแผนพัฒนา 5 ปี เพื่อการรวมและเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตรกรรม และการเร่งปรับโครงสร้างและองค์กรในภาคอุตสาหกรรม โดยมีนโยบายส่งเสริม 4 อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่

1. อุตสาหกรรมยาสูบ มุ่งเพิ่มคุณภาพและพัฒนาตลาดต่างประเทศ สร้างอุตสาหกรรมยาสูบครบวงจรภายในประเทศ
2. อุตสาหกรรมชีวภาพ พัฒนาการเพาะปลูกพิเศษ อุตสาหกรรมป่าไม้ อุตสาหกรรมเครื่องเทศ อุตสาหกรรมฟอกหนัง และอุตสาหกรรมชีวภาพ
3. อุตสาหกรรมเหมืองแร่ พัฒนารูปแบบการผลิตเหมืองแร่ 6 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมฟอสฟอรัส โลหะไร้สนิท เหล็กกล้า ถ่านหิน ตะกั่วสังกะสี และทองแดง
4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือใช้ทุนหมิงเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว และมีการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนภาคตะวันตก

นโยบายหลักที่ใช้กับ 4 อุตสาหกรรมหลัก คือรัฐบาลอำนวยความสะดวกด้านการอนุมัติโครงการต่าง ๆ ในการดำเนินงานและการบริหารด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานได้รับสิทธิประโยชน์ด้านความเป็นอยู่ นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 10 ได้ระบุถึงแนวทางในการพัฒนาต่าง ๆ ไว้ 16 ส่วน ได้แก่

1. สร้างความมั่นคงและความแข็งแกร่งให้กับภาคเกษตรกรรม
2. เร่งปรับโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงและยกระดับภาคอุตสาหกรรม
3. สร้างศักยภาพและเร่งพัฒนาภาคบริการให้แข็งแกร่ง
4. เร่งเพิ่มสิ่งก่อสร้างในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และการพัฒนาสังคม
5. เพิ่มเติมโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การอนุรักษ์แหล่งน้ำ การคมนาคม และพลังงาน
6. ดำเนินยุทธศาสตร์ในการพัฒนาภาคตะวันตกเพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ
7. สนับสนุนการสร้างเมืองในแนวทางที่เหมาะสม
8. สนับสนุนการสร้างและพัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์
9. พัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วยการยกระดับการศึกษา
10. เพิ่มระบบการจัดการด้านประชากรและทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับสิ่งแวดล้อม
11. ปฏิรูปและปรับปรุงเศรษฐกิจระบบตลาดสังคมนิยม
12. เปิดรับเศรษฐกิจที่เน้นการเปิดเสรีหรือเปิดประเทศ

13. ขยายการจ้างงานและพัฒนาความปลอดภัยของสังคม

14. ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชากรทั้งในเมืองและชนบท

15. สร้างเสริมทางด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

16. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศให้เข้าสู่สังคมประชาธิปไตย

นโยบายการพัฒนาภูมิภาคตะวันตก

ภาคตะวันตกของประเทศไทยเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีสำคัญเพราะมีทั้งก๊าซธรรมชาติ และกระแสไฟฟ้าจากเขื่อนพลังน้ำ รัฐบาลจีนจึงได้พัฒนาระบบนิเวศและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยนโยบายการพัฒนาภูมิภาคตะวันตก มีหลักการสำคัญ 3 ด้านได้แก่

1. หลักการสำหรับกระบวนการกำหนดนโยบาย

1.1 กระบวนการกำหนดนโยบาย การพัฒนาภูมิภาคตะวันตกเป็นโครงการขนาดใหญ่ ต้องดำเนินนโยบายด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการเติบโตในระยะยาว ดังนั้นการดำเนินนโยบายต้องนำปัจจัยทุกด้านที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา เพื่อให้เกิดการกระตุ้นให้เกิดการปฏิรูปอย่างรวดเร็ว

1.2 ภารกิจและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ภารกิจระยะแรกของนโยบายคือการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐาน การรักษาสภาพแวดล้อม การปรับปรุงระบบนิเวศน์ และการจัดระบบ ตำแหน่งของภาคเกษตรกรรมในระบบเศรษฐกิจชาติ การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม การสนับสนุนการท่องเที่ยว และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษา

1.3 ความสำคัญเชิงพื้นที่ นโยบายการพัฒนาภูมิภาคตะวันตกจะมอบหมายให้เทศบาล ของมณฑลต่าง ๆ ดำเนินการโดยพัฒนาจะมุ่งไปในบริเวณรอบ ๆ ถนนสายหลักเพื่อให้ เศรษฐกิจในเมืองต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงกันได้มากขึ้น

2. นโยบายเพื่อเพิ่มการลงทุน ประกอบด้วย

2.1 การเพิ่มการลงทุนสำหรับการพัฒนา มูลค่าการลงทุนสำหรับพัฒนาภูมิภาค ตะวันตกต้องอาศัยเงินทุนจากงบประมาณส่วนกลางและเงินภายนอก และการกระตุ้นให้ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เพิ่มการลงทุนในภูมิภาคตะวันตก

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนา

2.3 เพิ่มค่าตอบแทนให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น

2.4 ให้การสนับสนุนทางการเงินและสินเชื่อมากขึ้น

3. นโยบายเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมการลงทุน

3.1 การทำงานหนักเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมการลงทุน

3.2 การใช้นโยบายภาษี

3.3 นโยบายด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

3.4 นโยบายด้านราคา

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

การเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 ทำให้ประเทศจีนต้องปฏิบัติตามข้อตกลงนโยบายการค้าและการลดภาษีการนำเข้าและ กำหนดโควตาภายในระยะเวลา 5 ปี นโยบายการค้าระหว่างประเทศจำแนกออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

1. มาตรการทางการค้าของจีนภายใต้ข้อตกลง (World Trade Organization)

1.1 การให้บริการเพื่อการกระจายสินค้า ในวันที่ 11 ธันวาคม 2547 จีนยอมให้บริษัทต่างชาติโดยไม่ต้องร่วมทุนกับจีนทำธุรกิจขายปลีกได้ โดยไม่มีข้อจำกัดทั้งทางด้านภูมิภาคและจำนวนสินค้า ยกเว้น สินค้าเกษตรกรรม ยาฆ่าแมลง น้ำมันดิบ และฟิล์มใช้ปกคลุมดิน

1.2 กฎระเบียบทางการนำเข้า

1.2.1 ภาษีศุลกากร (Tariffs)

1.2.2 การจัดการด้านศุลกากรและการค้า (Customs and Trade Administration)

1.2.3 มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff Measures)

1.2.4 มาตรการด้านสุขอนามัย

1.3 กฎระเบียบทางการส่งออก (Export Regulation)

1.4 นโยบายภายในประเทศที่มีต่อการค้า

1.4.1 นโยบายภาษีมูลค่าเพิ่ม

1.4.2 นโยบายภาษีการบริโภค

1.5 มาตรการทางด้านเทคนิค มาตรฐานสินค้า และกระบวนการประเมินตรวจสอบ

1.6 มาตรการทางการเกษตร ได้แก่ การเข้าสู่ตลาด (market access) การสนับสนุนภายในประเทศ (domestic support) และการอุดหนุนการส่งออก (export subsidies)

2. นโยบายทางด้านภาษีศุลกากรในข้อตกลงอาเซียน-จีน

3. นโยบายทางการค้าบริการในข้อตกลงอาเซียน-จีน

นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

รัฐบาลจีนสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาและยุทธศาสตร์เพื่อความเติบโตของประเทศ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 รัฐบาลจีนได้มีการปรับปรุงนโยบายการลงทุนจากต่างประเทศในบางอุตสาหกรรมและบางประเภทกิจการ ซึ่งรวมถึงสัดส่วนการถือหุ้น และโครงการการบริหารจัดการ

ในปี 2539 ทางรัฐบาลจีนได้แถลงแนวนโยบายเกี่ยวกับการลงทุน สรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่การลงทุนที่ต้องการส่งเสริมได้แก่ภาคกลางและภาคตะวันตกของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหารุนแรงที่อาจเกิดจากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันภายในประเทศ เนื่องจากประชาชนในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลและทางภาคใต้ของประเทศมีรายได้และความเป็นอยู่ดีกว่าภาคอื่น ๆ

2. ประเภทการลงทุนที่ส่งเสริม ได้แก่ พลังงานการขนส่งโทรคมนาคม อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง และเงินทุนระดับสูง รวมทั้งอุตสาหกรรมส่งออกที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เช่น สิ่งทอ เครื่องจักรกล เครื่องมือ วัสดุก่อสร้าง เครื่องใช้ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยมีเป้าหมายที่จะให้มีการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ลดความยากจน และให้ชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในประเทศมีความเจริญในระดับใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะทางภาคตะวันตกของประเทศนั้นจะส่งเสริมให้ลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เนื่องจากมีแหล่งสำรองน้ำมันที่สำคัญ สาขาบริการ เช่น อสังหาริมทรัพย์ การค้า การท่องเที่ยว การเงินการธนาคาร เป็นต้น

3. เพื่อส่งเสริมการลงทุนในภาคกลางและภาคตะวันตก ทางการเงินได้ปรับปรุงบรรยากาศให้เอื้อต่อการลงทุน ดังนี้

3.1 ดำเนินการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติแก่นักลงทุนจากต่างประเทศ

3.2 จัดการคิดค่าบริการและค่าธรรมเนียมที่ไม่เหมาะสมให้หมดไป

3.3 ในแผนการจัดการสินเชื่อให้แก่กิจการในประเทศ ให้ครอบคลุมถึงกิจการที่ร่วมทุนกับต่างประเทศด้วย

3.4 ในการลดหรือยกเว้นภาษีแก่กิจการลงทุน จะคิดจากปีที่เริ่มดำเนินการแทนการคิดจากปีที่เริ่มมีกำไรและสิทธิประโยชน์พิเศษทางภาษีอากรที่ให้แก่เมืองบริเวณชายฝั่งทะเล เช่น การยกเว้นภาษีในระยะ 2 ปีแรก และการลดภาษีในอีก 3 ปีต่อมา จะนำมาใช้กับการลงทุนในภาคกลางและภาคตะวันตกด้วย

เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2545 คณะมนตรีแห่งรัฐได้อนุมัติแก้ไขข้อกำหนดว่าด้วยแนวทางการลงทุนของต่างชาติใหม่ (The Catalogue for the Guidance of Industries for Foreign Investment) และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2545

ข้อกำหนดใหม่ดังกล่าวได้แบ่งโครงการลงทุนของต่างชาติออกเป็น 4 ประเภท โดยประเภทอุตสาหกรรมที่รัฐบาลจะให้การสนับสนุนครอบคลุม 5 ประเภทหลัก คือ

1. โครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเกษตร การพัฒนาด้านการเกษตร พลังงาน การสื่อสาร และ อุตสาหกรรมด้านวัตถุดิบที่มีความสำคัญ

2. โครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีระดับสูงและเทคโนโลยีใหม่ เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ประเภทใหม่ที่สามารถจะนำมาปรับปรุงให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ หรือก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีแก่บริษัท หรือเป็นเทคโนโลยีที่ยังไม่มีการผลิตในประเทศจีน

3. โครงการที่ก่อให้เกิดการผลิตที่สนองความต้องการของตลาด เป็นโครงการที่สามารถจะยกระดับของผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดตลาดใหม่ ๆ หรือก่อให้เกิดความได้เปรียบในตลาดโลก

4. โครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ อุปกรณ์ใหม่ ที่สามารถจะประหยัดพลังงาน และวัสดุดิบ ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำทรัพยากรกลับมาใช้ได้ อีกช่วยในการปกป้องสิ่งแวดล้อม

5. โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และใช้แรงงานในพื้นที่ภาคกลาง และตะวันตกของจีนเพื่อสอดคล้องกับนโยบายด้านอุตสาหกรรมของรัฐบาล

6. อุตสาหกรรมอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบของรัฐบาลจีน นอกจากนี้โครงการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนตามข้อกำหนดใหม่นี้ รวมถึง

6.1. โครงการลงทุนของต่างชาติที่ผลิตเพื่อการส่งออกทั้งสิ้น

6.2. โครงการซึ่งมีการขยายธุรกิจโดยการอนุมัติของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน การก่อสร้าง การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในเขตชนบทที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงและใช้เวลา ดำเนินการนาน

นโยบายพื้นฐานในการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

นโยบายทางด้านอุตสาหกรรม

ได้มีการขยายกรอบของการลงทุนจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมให้กว้างขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการที่ปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางภาคอุตสาหกรรม และการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและเพื่อสนับสนุนการลงทุนของชาวต่างชาติในภาคกลางและภาคตะวันตก มีการสนับสนุนให้แต่ละบริษัทส่งออกผลิตภัณฑ์ให้ถึง 100% สินค้าของบริษัทต่างชาติที่ได้รับการสนับสนุน ได้แก่ เทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม พลังงาน การขนส่ง อุตสาหกรรมวัสดุถึงสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีขั้นสูง ผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก ผลิตภัณฑ์ที่ปกป้องสิ่งแวดล้อม และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากภาคกลางและภาคตะวันตก ขณะที่ภาคการบริการที่ได้รับการสนับสนุน แต่จะต้องมีการทดลองก่อนให้บริการจริงเสมอ ได้แก่ การค้าต่างประเทศ การประกัน การขนส่ง ตัวแทนการค้าระหว่างประเทศ บริการด้านกฎหมาย การท่องเที่ยว การโฆษณา สุขภาพ การบัญชี การประเมินสินทรัพย์ การศึกษา การเข้าซื้อ วิศวกรรม ออกแบบ ที่ปรึกษา และอสังหาริมทรัพย์

นโยบายทางด้านภูมิภาค

ภายหลังจากการประสบความสำเร็จจากการสนับสนุนการลงทุนทางภาคตะวันออกให้แล้ว ประเทศจีนมีแผนการส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในแหล่งลงทุนให้ทางภาคกลางและภาคตะวันตก โดยหวังว่าจะดึงดูดนักลงทุนต่างชาติได้เหมือนภาคตะวันออก ซึ่งนโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ ได้แก่

1. ในบางอุตสาหกรรมหรือสินค้าบางประเภทที่สามารถลงทุนได้ดีเป็นพิเศษทางภาคกลางและภาคตะวันตก จะมีการสร้างเงื่อนไขใหม่ ๆ ขึ้นมาโดยเฉพาะสำหรับนักลงทุนที่ต้องการเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ทางภาคกลางและภาคตะวันตกมีกฎเกณฑ์ และข้อบังคับที่น้อยกว่าทางพื้นที่อื่น ๆ
2. การสนับสนุนทางด้านเงินโดยการกู้ยืมจะมีมากขึ้นถ้าเป็นการลงทุนทางภาคกลางและภาคตะวันตก
3. ภายหลังจากรอดวีซ่าภายใน 2 ปีแรก แล้วหลังจากนั้นจะได้สิทธิในการเสียภาษีเพียง 15% เท่านั้น หากเป็นการลงทุนทางภาคกลางและภาคตะวันตก
4. นักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนอยู่ทางภาคตะวันออกแต่ต้องการนำเงินมาลงทุนใหม่หรือลงทุนเพิ่มทางภาคกลางและภาคตะวันตก ถ้ากิจการที่จะมาลงทุนนั้นมีหุ้นเป็นชาวต่างชาติเพียง 25% ก็ให้ได้รับสิทธิในการลงทุนเช่นเดียวกับบริษัทต่างชาติ
5. อนุญาตให้บริษัทที่ลงทุนอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งสามารถนำกิจการเข้ามาลงทุนทางภาคกลางและภาคตะวันตกได้
6. อนุญาตให้มณฑลหรือเขตปกครองตนเองในภาคกลางและภาคตะวันตกสามารถสร้างเขตสำหรับการสนับสนุนการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีเพื่อประยุกต์ใช้กับเขตสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและเศรษฐกิจแห่งชาติ

นโยบายทางด้านภาษี

ประเทศจีนมีการนำนโยบายการลดหย่อนภาษีมาใช้กับการลงทุนจากต่างชาติ ในอุตสาหกรรมหรือพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริม

1. ภาษีเงินได้ (Income Tax)

รัฐบาลกำหนดภาษีเงินได้ของบริษัทต่างชาติที่ 33% ยกเว้น เขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูงและเขตพัฒนาเทคโนโลยีและเศรษฐกิจแห่งชาติคิดภาษีเพียง 15% และคิดภาษีเพียง 24% สำหรับบริษัทที่ตั้งอยู่แถบพื้นที่ชายฝั่ง

สำหรับบริษัทนักลงทุนต่างชาติทั่วไปจะได้รับการงดเว้นภาษีใน 2 ปีแรกที่บริษัทมีกำไร และหลังจากนั้น 3 ปี จะเสียภาษีเพียงแค่ครั้งหนึ่ง แต่สำหรับนักลงทุนในภาคกลางและภาคตะวันตกภายหลัง 5 ปี รัฐบาลสามารถอนุญาตให้เก็บภาษีเพียงครั้งเดียวต่อไปได้อีก 3 ปี และสำหรับบริษัททางด้านเทคโนโลยีจะได้รับการยกเว้นภาษีใน 2 ปีแรกที่บริษัทมีกำไร และ 6 ปี หลังจากนั้นจะเสียภาษีเพียงครั้งเดียว และถ้าบริษัทต่างชาติสั่งซื้ออุปกรณ์ภายในประเทศที่ถือรวมเป็นเงินลงทุนหรือนำเข้าสินค้าที่อยู่ในรายชื่อที่สามารถงดเว้นภาษี บริษัทก็จะได้รับการยกเว้นภาษีในส่วนนั้น

2. ภาษีรับคืน (Turnover Tax)

ถ้าบริษัทต่างชาติสั่งซื้ออุปกรณ์ภายในประเทศที่ถือรวมเป็นเงินลงทุนหรือนำเข้าอุปกรณ์ที่อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ภาษีในส่วนนั้นบริษัทจะได้รับคืนทั้งหมด

3. ภาษีนำเข้า (Import Tax)

- รัฐบาลจีนมีการลดภาษีนำเข้าอยู่ที่อัตรา 16.5%
- ถ้าการนำเข้าอุปกรณ์จากต่างประเทศของบริษัทเพื่อการลงทุนนั้นอยู่ในข่ายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐนั้น ภาษีด้านต่าง ๆ ก็จะได้รับยกเว้น

และเพื่อดึงดูดการลงทุนและเทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ทันสมัยให้เข้ามาในประเทศจีนมากขึ้น
จีนได้กำหนดนโยบายเพิ่มเติมออกมา ดังนี้

1. สนับสนุนการลงทุนของชาวต่างชาติในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ

- ศูนย์พัฒนาและวิจัยที่บริษัทต่างชาติเป็นผู้ลงทุนจะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าอุปกรณ์
ที่ไม่สามารถซื้อในประเทศจีนได้

- บริษัทที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่โดดเด่นเหนือกว่าบริษัทอื่น (โดยได้รับการ
การรับรองจากรัฐ) จะได้รับการยกเว้นภาษีธุรกิจ

- บริษัทที่มีต้นทุนทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 10% (โดยได้รับการ
การรับรองจากรัฐ) จะได้รับการลดหย่อนภาษี 50% ของต้นทุนทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยี
ในปีนั้น ๆ

- และเพื่อเป็นการส่งเสริมการส่งออก บริษัทต่างชาติที่ก่อตั้งก่อนปี 1993 สามารถ
ส่งออกสินค้าได้ ขณะที่บริษัทที่ก่อตั้งก่อนปี 2000 จะสามารถส่งออกได้แต่เป็นไปตามนโยบาย
“No Collection, No Return or No Balance”

2. สนับสนุนทางการเงินให้แก่ชาวต่างชาติ

- ธนาคารแห่งชาติของจีนอาจจะมีการรับประกันในการกู้เงินจากผู้ถือหุ้นที่เป็น
ชาวต่างชาติหรืออาจจะมีการใช้เงินตราต่างประเทศมาเป็นตัวค้ำประกันเพื่อการกู้เงินหยวนได้

- มีการอนุญาตให้บริษัทต่างชาติที่มาลงทุนในประเทศสามารถทำการจ้าง
เพื่อการขยายสาขาไปต่างประเทศได้ผ่านสาขาย่อยของธนาคารพาณิชย์จีนในประเทศนั้น ๆ

- อนุญาตให้บริษัทต่างชาติเข้าตลาดหุ้นได้

- บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานหรือการขนส่งได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐจะได้รับการทำประกันภัยต่าง ๆ จากภาครัฐ

3. สนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติในภาคกลางและภาคตะวันตกมากยิ่งขึ้น

4. จัดให้มีการบริการที่สมบูรณ์แบบสำหรับต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุน

การยกเว้นและลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล

1. บริษัทต่างชาติต่อไปนี้จะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 15

1.1 บริษัทต่างชาติที่จัดตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษและดำเนินการด้านการผลิต

1.2 บริษัทต่างชาติที่ดำเนินการด้านการผลิตที่ตั้งอยู่ในเขตผู้ดง มหานครเชียงใหม่

1.3 บริษัทต่างชาติที่ดำเนินการด้านการผลิตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี (Economic and Technological Development Zone) ซึ่งรัฐบาลอนุมัติแล้ว

1.4 บริษัทต่างชาติที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงหรืออยู่ในกิจการสาขาการพลังงาน การคมนาคมการก่อสร้างท่าเรือและอุตสาหกรรม

2. อัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทต่างชาติที่ดำเนินการด้านการผลิตในเขตเมืองเก่า ในเมืองท่าเปิด เขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตพัฒนาเทคโนโลยีจะได้รับการลดหย่อนเหลือร้อยละ 24

3. บริษัทต่างชาติที่ประกอบธุรกิจด้านการผลิต (ไม่รวมการขุดเจาะน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ โลหะหายาก และโลหะมีค่า) ที่มีอายุให้ดำเนินการ 10 ปี ขึ้นไปจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นเวลา 2 ปี นับตั้งแต่มีกำไรและลดหย่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 50 ในปี 3 - 5

4. บริษัทต่างชาติที่มีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่มีกำไรและลดหย่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 50 ใน 6 ปีถัดไป นอกจากนี้ ในระยะเวลา 2 ปีแรกที่มีการยกเว้น และ 3 ปีที่มีการลดหย่อนภาษี หากบริษัทต่างชาติสามารถ ทำการผลิตและสามารถส่งออกได้มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 ของยอดขายต่อปี (ถ้าบริษัทที่ทำ การผลิตต้องจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 15 และเข้าข่ายเงื่อนไขนี้ จะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล เพียงร้อยละ 10)

5. บริษัทต่างชาติที่ทำการด้านการเกษตร ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ และบริษัทต่างชาติที่ตั้ง ในเขตห่างไกลหรือด้อยพัฒนาที่ได้รับการอนุมัติจาก State Administration of Taxation จะได้รับการ ลดหย่อนภาษีร้อยละ 15 – 30 เป็นระยะเวลา 10 ปี หลังจากที่มีสิทธิประโยชน์ในการยกเว้นและ ลดหย่อนภาษีหมดอายุ

6. ภาษีเงินได้ของบริษัทต่างชาติที่ตั้งอยู่ที่ภาคกลางและภาคตะวันตกของประเทศที่ดำเนิน กิจการประเภทที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจะได้รับการลดหย่อนภาษีร้อยละ 15 เป็นระยะเวลา 3 ปี หลังจากที่มีสิทธิประโยชน์ในด้านการยกเว้นและลดหย่อนภาษี 5 ปี หมดอายุลง

7. ภาษีเงินได้ของบริษัทต่างชาติที่ตั้งกิจการอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันตกที่ดำเนินกิจการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจะได้รับการลดหย่อนภาษีเหลือร้อยละ 15 ในช่วงปี 2001 - 2010

8. การยกเว้นและลดหย่อนภาษีเงินได้ของท้องถิ่นสำหรับบริษัทต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจ ในอุตสาหกรรมหรือโครงการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนนั้น การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับรัฐบาล ท้องถิ่นของมณฑล เขตปกครองพิเศษ และมหานคร ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งปกติแล้วจะต้องเสียภาษีเงินได้ของท้องถิ่นในอัตราร้อยละ 3%

ในอดีตการลงทุนจากต่างประเทศในจีนยังไม่ได้รับความสนใจมากนัก เนื่องจากการ ปกครองของประธานเหมา เจ๋อ ตุง ซึ่งยึดมั่นในหลักการด้านการเงินระหว่างประเทศที่ไม่ยอมรับ ความช่วยเหลือทางการเงินจากการลงทุนจากต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ ประธานเหมา เจ๋อ ตุง หมดอำนาจลง ประเทศจีนจึงได้เปลี่ยนนโยบายด้านการเงินระหว่างประเทศ ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นกว่าเดิม โดยมีการเปิดเสรีทางการเงินรับการลงทุนจากต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ทางเศรษฐกิจ ผ่อนคลายกฎระเบียบ ข้อบังคับที่มีต่อการลงทุน และการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย

เขตเศรษฐกิจพิเศษ

รัฐบาลจีนมีนโยบายการเปิดรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและเพื่อต้องการที่จะ สนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศจึงได้พยายามใช้กลยุทธ์การเปิดเมืองและพื้นที่ต่าง ๆ ให้เป็น แหล่งรองรับการลงทุน ได้แก่ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2548: 108)

1) จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ)

ในปี พ.ศ. 2522 รัฐบาลจีนได้ประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในเขตเมืองท่าชายฝั่ง รวม 4 แห่ง ได้แก่ เซินเจิ้น (Shenzhen) จูไห่ (Zhuhai) ชัวเถา (Shantou) และเซี่ยเหมิน (Xiamen) โดย 3 เมืองแรกอยู่ในมณฑลกว่างตุ้ง ส่วนเซี่ยเหมินตั้งอยู่ในมณฑลฟูเจี้ยน ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 และ พ.ศ. 2533 รัฐบาลจีนได้ประกาศให้เกาะไหหลำ (Hainan) และผู่ตง (Pudong) เป็นเขตเศรษฐกิจ พิเศษเพิ่มขึ้นอีก 2 แห่ง รวมเป็น 6 แห่ง เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 6 แห่งนี้ได้รับสิทธิจากรัฐบาลกลาง ให้สามารถบริหารงานเป็นอิสระ จากรัฐบาลมณฑล โดยขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง พร้อมกับการให้ สิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการจูงใจให้มีการลงทุนหรือเกิดความร่วมมือจากต่างประเทศมากที่สุด โดยเฉพาะเน้นการให้อำนาจในการดำเนินการจัดระบบการปฏิรูปและระบบการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าและอุตสาหกรรม การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค การกำหนดกฎหมายพิเศษ และสิทธิพิเศษด้านภาษีอากรสำหรับเครื่องจักรและ เทคโนโลยี การลงทุน ตลอดจนการลดหย่อนภาษีอากรแก่ผู้ประกอบการจากต่างประเทศ ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก

2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจเมืองเปิด (Open Coastal Cities)

ในปี พ.ศ. 2527 รัฐบาลกลางจีนได้กำหนดนโยบายให้รัฐบาลท้องถิ่นในมณฑลต่าง ๆ ทางแถบชายฝั่งทะเล กำหนดเมืองในมณฑลที่จะเน้นให้มีการพัฒนาและเปิดติดต่อกับต่างประเทศ รวม 14 แห่ง

- ต้าเหลียน (Dalian)
- ซินหวางเต่า (Qinhuangdao)
- เทียนสิน (Tianjin) นครเทียนจิน
- หยวนไถ (Yantai) และชิงเต่า (Qingdao) มณฑลซานตง
- เหลียนยงกั่ง (Lianyungang) หนานทง (Nan tong) มณฑลเจียงซู
- เซี่ยงไฮ้ (Shanghai) นครเซี่ยงไฮ้
- หนิงโป (Ningpo) และเวยโจว (Weizhou) มณฑลเจ้อเจียง
- ฟู่โจว (Fuzhou) มณฑลฮกเกี้ยน
- กวางโจว (Guangzhou) และจ้านเจียง (Zhangjiang) มณฑลกวางตุ้ง
- เปย์ไห่ (Beihai) เขตปกครองตนเองกวางสี

ในปัจจุบันได้กำหนดให้เมืองเศรษฐกิจเปิดเพิ่มอีก 1 แห่ง คือ เมืองเวย์ไห่ (Weihai) ในมณฑลซานตง ดังนั้นในปัจจุบันจีนมีเมืองพัฒนาเศรษฐกิจเปิด 15 แห่ง การให้สิทธิพิเศษอำนาจในการบริหารงานยังขึ้นกับรัฐบาลท้องถิ่น ขณะที่ข้อกำหนดกฎหมายพิเศษและสิทธิพิเศษต่าง ๆ ยังจำกัดกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Open Economic Zone)

ในปี พ.ศ. 2529 รัฐบาลจีนได้ประกาศให้บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำสำคัญ 3 สายของจีนเป็นเขตเศรษฐกิจ ได้แก่ บริเวณปากแม่น้ำแยงซีเกียง (Yangtze River) บริเวณปากแม่น้ำจูเจียง (Pearl River) และบริเวณปากแม่น้ำฟูเจี้ยน เนื่องจากทางรัฐบาลจีนเห็นว่าบริเวณสามเหลี่ยมดังกล่าวมีศักยภาพในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสูง

4. กลุ่มภาคเศรษฐกิจ 7 กลุ่ม (Seven Large Regional Economic Groups)

ในปี พ.ศ. 2534 รัฐบาลจีนได้ประกาศกำหนดให้แบ่งพื้นที่การพัฒนาตามภาคเศรษฐกิจออกเป็น 7 กลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละกลุ่มในภาคต่าง ๆ ให้ได้ผลสูงสุด โดยการใช้จ่ายได้เปรียบด้านทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเทคโนโลยีของแต่ละภาคที่มีอยู่ เพื่อให้การพัฒนาในแต่ละกลุ่มนี้สามารถส่งผลถึงเศรษฐกิจโดยทั่วไปของจีนดีขึ้นไปด้วย

แต่เนื่องจากนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบางพื้นที่ ทำให้การกระจายความเจริญไม่ทั่วถึงในพื้นที่อื่น ทำให้รัฐบาลจีนต้องกระจายความเจริญ และมีการพัฒนาอุตสาหกรรมให้สอดคล้องทั่วประเทศจึงได้กำหนดเขตเศรษฐกิจสำคัญ 10 เขต ดังนี้

1. เขตเศรษฐกิจตะวันออกเจียงหนือ กำหนดให้เป็นฐานอุตสาหกรรมหนักที่ใหญ่ที่สุดของจีนรวมทั้งเป็นเขตกลไกกรรม ป่าไม้ และปศุสัตว์

2. เขตเศรษฐกิจชายฝั่งทะเลภาคใต้ มุ่งพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และเป็นฐานเพื่อการส่งออกที่สำคัญของประเทศ

3. เขตเศรษฐกิจปากแม่น้ำแยงซีเกียงทางภาคตะวันออกของจีน จะพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพทางเทคโนโลยีสูง นอกจากนี้ จะเปิดเป็นศูนย์ข้อมูลการเงิน และการค้าของประเทศในเขตนี้อีกด้วย

4. เขตเศรษฐกิจรอบทะเลไป่ไห่ภาคเหนือของประเทศจีน จะพัฒนาให้เป็นเขตอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยี การประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการผลิตด้วย

5. เขตเศรษฐกิจทางตอนกลางของแม่น้ำฮวงโหทางภาคกลางของจีน มุ่งเน้นการสำรวจด้านทรัพยากรถ่านหินและเหมืองแร่ และพัฒนาให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเคมีและอุตสาหกรรมพลังงานใหญ่ที่สุดของจีน

6. เขตเศรษฐกิจทางตอนกลางของแม่น้ำแยงซีเกียง จะพัฒนาให้เป็นเขตการขนส่งทางน้ำสำหรับการขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักและสินค้าเพื่อการบริโภค อีกทั้งยังจะเป็นฐานการผลิตสินค้ากลไกกรรมสำหรับภาคเหนือของจีนด้วย

7. เขตเศรษฐกิจทางตอนบนของแม่น้ำฮวงโหได้รับการจัดวางให้เป็นรากฐานพลังงาน วัตถุดิบและสินค้าแปรรูป โดยจะอาศัยพลังงานไฟฟ้าและพลังน้ำ จะมุ่งเน้นให้เป็นเขตอุตสาหกรรมการผลิตอาหาร

8. เขตเศรษฐกิจทางตอนกลางของแม่น้ำแยงซีเกียง จะพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมเคมี เขตกลีกรรม และเขตป่าไม้

9. เขตเศรษฐกิจซินเจียง จะได้รับการพัฒนาให้เป็นเขตกลีกรรม ปศุสัตว์ เขตส่งเสริม อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และน้ำมัน

10. เขตเศรษฐกิจทิเบต จะมุ่งการพัฒนาให้มีระบบเศรษฐกิจที่ทันสมัย

กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ

ในการดำเนินงานเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศ และดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างประเทศหลั่งไหลเข้าไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนมากขึ้น รัฐบาลจีนจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างชาติที่สำคัญคือ กฎหมายและข้อบังคับ สำหรับบริษัทต่างชาติประกอบ

1. กฎหมายการร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนจีนกับต่างประเทศ กฎหมายฉบับนี้กำหนด หลักปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอน ระเบียบการจดทะเบียน การจ่ายเงินจดทะเบียน การก่อตั้ง คณะกรรมการร่วมทุน หลักการแบ่งปันผลกำไร และโครงสร้างการบริหารงานธุรกิจร่วมทุน เป็นต้น

2. การใช้การลงทุนจากต่างชาติเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาครัฐวิสาหกิจ รัฐบาลจีนสนับสนุนให้นักธุรกิจต่างประเทศเข้าร่วมลงทุนกับรัฐวิสาหกิจของจีน ซึ่งเป็นมาตรการ หนึ่งใน การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฎหมายฉบับนี้มีข้อกำหนดในการ โอนทุน การแปลงหนี้สิน การเพิ่มทุน คุณสมบัติของนักลงทุนต่างประเทศที่สามารถเข้าถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการลงทุนในรัฐวิสาหกิจของจีน เป็นต้น

3. กฎระเบียบด้านแรงงานในธุรกิจลงทุนต่างชาติ

รัฐบาลจีนมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับประกันสิทธิและผลตอบแทนที่นายจ้างและ ลูกจ้างจะได้รับอย่างเป็นธรรม อาทิ มาตรการรักษาความปลอดภัยในการทำงาน การดูแล รักษาพยาบาล สัญญาจ้างงาน วันหยุด ประกันสังคม ผลตอบแทนเมื่อออกจากงาน เป็นต้น

4. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมสัญญาของปะเทศจีน

ระเบียบปฏิบัติในการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ของจีน อาทิ การหาแหล่งไฟฟ้า เครื่องมือเครื่องใช้ การเสียดำปรับ และการยกเลิกกิจการ เป็นต้น

5. กฎหมายบริษัท

กฎหมายฉบับนี้แนะนำเสนอภาพที่ชัดเจนของโครงสร้างองค์กรภายในบริษัท การแบ่งปันผลกำไร ระบบการบัญชี การออกหุ้นของบริษัท การบริหารสภาพคล่อง และหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท

รัฐบาลจีนยังได้กำหนดกฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลบริษัทต่างประเทศเพื่อให้ระบบกฎหมายและข้อบังคับสมบูรณ์ขึ้น และเป็นการปกป้องสิทธิตามกฎหมายของนักลงทุนทั้งจีนและชาวต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจีนและประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาเพื่อสนับสนุนและปกป้องการลงทุนของทั้งสองฝ่าย และสนธิสัญญาหลักเกี่ยวกับการเก็บภาษีซ้ำซ้อน เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยด้านการลงทุนแก่นักลงทุนต่างประเทศและปกป้องสิทธิตามกฎหมายของบริษัท

นอกจากนี้ จีนยังมีกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่มีข้อกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยอีกเป็นจำนวนมาก อาทิ กฎหมายด้านการประกันภัย กฎหมายธุรกิจเฟรนไชส์ กฎหมายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น นักธุรกิจต่างชาติที่สนใจเข้าไปลงทุนในจีนจำเป็นต้องศึกษากฎหมายของจีนอย่างละเอียดรอบคอบ แสวงหาคำแนะนำทางด้านกฎหมายจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายจีนโดยตรง และต้องตระหนักไว้ว่ากฎหมายจีนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารทางด้านกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อความสำเร็จของการประกอบธุรกิจในจีนในระยะยาว

กฎหมายแรงงานและการจ้างงาน

กฎหมายแรงงานในจีนได้กำหนดสิทธิของแรงงานให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเลือกทำงานอะไรก็ได้ โดยได้รับการจ้างงานและผลตอบแทน เวลาพัก วันหยุด การฝึกอบรม ประกันสุขภาพ และแรงงานมีสิทธิในการจัดตั้งสหภาพแรงงานและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ สัญญาการจ้างงานต้องระบุสิทธิและหน้าที่ของแรงงานอย่างชัดเจน เช่น ระยะเวลาการจ้างงาน รายละเอียดของลักษณะงาน ผลตอบแทน กฎระเบียบของการจ้างงาน เงื่อนไขของการยกเลิก สัญญาจ้างงาน เป็นต้น (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2548: 124-125)

การจ้างงานรัฐบาลกำหนดห้ามว่าจ้างผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี ยกเว้นหน่วยธุรกิจด้าน วรรณกรรม ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา ที่จำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี แต่ต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน การว่าจ้างจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมทั้งระบุรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาของสัญญาว่าจ้าง ลักษณะงาน การคุ้มครองแรงงาน ค่าตอบแทน และเงื่อนไขในการบอกเลิกจ้าง กฎหมายกำหนดว่าระยะเวลาทดลองงานจะต้องไม่เกิน 6 เดือน หากลูกจ้างประสงค์จะลาออกจะต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน อัตราค่าจ้างแรงงานในจีนนั้น รัฐบาลจีนได้กำหนดไว้ ดังนี้

- ใช้ระบบอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ โดยรัฐบาลท้องถิ่นของแต่ละมณฑล เขตปกครองตนเอง และเทศบาลนครเป็นผู้กำหนด ค่าจ้างที่วิสาหกิจต่าง ๆ จ่ายให้แก่ลูกจ้างต้องไม่ต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่กำหนดไว้
- การกำหนดและปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบ ค่าครองชีพ ค่าจ้างเฉลี่ย ประสิทธิภาพของแรงงาน สถานการณ์การจ้างงาน และระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของเขตต่าง ๆ
- นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือนในรูปของเงิน และจะต้องไม่มีการจ่ายล่าช้า หรือหักค่าจ้างโดยไม่มีเหตุผลอันควร

บริษัทต่างชาติสามารถจ้างแรงงานได้โดยเสรี สำหรับสำนักงานตัวแทนของต่างชาติ โดยส่วนใหญ่ต้องจ้างแรงงานท้องถิ่นผ่านบริษัทจัดหางาน จีนขาดแคลนแรงงานระดับบริหาร โดยเฉพาะผู้ที่มีความชำนาญด้านการตลาดและวิศวกร โดยเฉพาะในจังหวัดทางตอนใต้ที่มีการลงทุนจากต่างชาติมาก สำหรับผู้ที่มีความสามารถก็จะเรียกเงินเดือนสูง คนงานมีการเปลี่ยนงานบ่อย

ชั่วโมงการทำงานและวันหยุด

ชั่วโมงการทำงานได้ถูกกำหนดไว้ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับวันหยุดของลูกจ้างภาคเอกชนอย่างน้อยหยุด 1 วันต่อสัปดาห์ การทำงานล่วงเวลาจะต้องไม่เกิน 1 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 3 ชั่วโมงในกรณีพิเศษ แต่ต้องไม่เกินเดือนละ 36 ชั่วโมง โดยอัตราค่าจ้างล่วงเวลาตามกฎหมายมี 3 อัตรา ดังนี้

1. ในกรณีการทำงานล่วงเวลาในวันธรรมดาเป็น 1.5 เท่าของค่าจ้างปกติ ในกรณีทำงานล่วงเวลาในวันธรรมดา
2. ในกรณีการทำงานล่วงเวลาในวันหยุดเป็น 2 เท่าของค่าจ้างปกติ ในกรณีทำงานล่วงเวลาในวันหยุด
3. ในกรณีการทำงานล่วงเวลาในวันหยุดราชการเป็น 3 เท่าของค่าจ้างปกติ ในกรณีทำงานล่วงเวลาในวันหยุดราชการลูกจ้างที่ทำงานเป็นเวลา 1 ปีขึ้นไปจะมีสิทธิลาหยุดประจำปีโดยได้รับเงินเดือน

อัตราค่าจ้าง

1. ค่าจ้างขั้นต่ำ โดยรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละมณฑล เขตการปกครองอิสระและเทศบาลเมืองเป็นผู้กำหนด ค่าจ้างที่วิสาหกิจต่าง ๆ จ่ายให้แก่ลูกจ้างต้องไม่ต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่กำหนดไว้
2. การกำหนดและปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบ ได้แก่ ค่าครองชีพ ค่าจ้างเฉลี่ย ประสิทธิภาพของแรงงาน สถานการณ์การจ้างงาน ระดับการพัฒนา เศรษฐกิจของเขตต่าง ๆ

3. นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือนในรูปของเงิน และจะต้องไม่มีการประวิงเวลาจ่ายหรือหักค่าจ้างโดยไม่มีเหตุผลอันควร

อัตราเงินเดือนโดยทั่วไปของวิสาหกิจจะขึ้นอยู่กับระดับและลักษณะของงาน กฎหมายแรงงาน อนุญาตให้บริษัทลงทุนต่างชาติมีสิทธิในการกำหนดอัตราเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างได้เอง โดยส่วนมากลูกจ้างระดับสูงจะได้รับเงินเดือนสูงกว่าลูกจ้างระดับรองลงมา บางครั้งหุ้นส่วนชาวเงินอาจจะกำหนดเงินเดือนของลูกจ้างชาวต่างชาติและท้องถิ่นในอัตราที่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจรจาและการตัดสินใจของหุ้นส่วนในบริษัท อย่างไรก็ตามสำหรับค่าจ้างขั้นต่ำ บริษัทลงทุนต่างชาติกำหนดให้จ่ายในอัตราร้อยละ 120-150 ของค่าจ้างโดยเฉลี่ยของลูกจ้างรัฐวิสาหกิจในอุตสาหกรรมที่ใกล้เคียงกัน

สิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างพึงได้รับจากบริษัทต่างชาติ

กฎหมายแรงงานได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับสิทธิของผู้นำจ้างซึ่ง ได้แก่ โอกาสที่เท่าเทียมกันในการคัดเลือกแรงงานและการว่าจ้างแรงงาน เงินชดเชยค่าแรงงาน วันลาพักผ่อนและวันหยุด ความปลอดภัยและการคุ้มครองสุขภาพ การฝึกอบรมและดูงาน สวัสดิการและการประกันสังคม การจัดตั้งกลุ่มสหภาพแรงงาน นอกจากนี้ กฎหมายยังส่งเสริมให้แรงงานมีสิทธิในการเข้าร่วมหรือจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ด้วย

กฎหมายได้ครอบคลุมถึงสวัสดิการและการประกันสังคมของลูกจ้างโดยทั่วไป ได้แก่ การเกษียณอายุ การเจ็บป่วย การบาดเจ็บหรือทุพพลภาพสืบเนื่องจากการทำงาน ตกงาน ตั้งครรภ์ ลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์จากการประกันสังคมตามที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย ในกรณีที่ลูกจ้างเสียชีวิต สมาชิกในครอบครัว จะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากเงินชดเชยและค่าเลี้ยงดูแทน

สำหรับลูกจ้างบริษัทต่างชาติจะได้รับการคุ้มครองจาก (Regulations on Labor Management in Joint Using Chinese and Foreign Investment) และ (Implementation Rules on Labor Management) โดยทั่วไปสิทธิประโยชน์หลักที่ลูกจ้างจะได้รับคือ เงิน โบนัสและเงินกองทุนสวัสดิการแรงงาน

ตารางที่ 10 สิทธิประโยชน์ที่บริษัทต่างชาติจ่ายให้กับลูกจ้าง

รายการ	ร้อยละของเงินเดือนทั้งหมดของลูกจ้าง
เกษียณและบำนาญ	25.5
ค่าประกันสุขภาพ	5.5
ค่าประกันการว่างงาน	1
เงินสวัสดิการลูกจ้าง	14
เงินช่วยเหลือค่าที่พักอาศัย	15-20
เงินสมทบกองทุนเพื่อที่อยู่อาศัย	5
ค่าธรรมเนียมสหภาพแรงงาน	2

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2545)

จากตารางที่ 10 กฎระเบียบได้ระบุว่า บริษัทร่วมทุนต่างประเทศจะต้องจ่ายค่าประกันสังคม และค่ารักษาพยาบาลให้กับลูกจ้างชาวจีนรวมถึงเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ นอกจากนี้ข้อบังคับดังกล่าวแล้ว บริษัทต่างประเทศต้องมีการเพิ่มเงินกองทุนและเงินช่วยเหลือ ซึ่งบริษัทร่วมทุนจะต้องจัดเตรียมไว้ให้กับลูกจ้างตามรายจ่ายค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นและต้องได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานบุคลากรและแรงงานส่วนจังหวัด หรือมณฑล หรือเขตปกครองตนเอง และจะต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านสวัสดิการและเงินช่วยเหลือที่รัฐบาลจ่ายให้กับลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ เงินจากผลกำไรที่บริษัทลงทุนต่างชาติได้รับ จะถูกจัดสรรเป็นเงินโบนัสและนำเข้ากองทุนสวัสดิการแรงงาน เพื่อจ่ายให้ลูกจ้างเป็นประจำทุกปี ตามมาตรฐานที่กำหนดคือระหว่างร้อยละ 10-15 ของกำไรประจำปี หลังหักภาษี

รัฐบาลท้องถิ่นของจีนจะกำหนดให้บริษัทและคนงานต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนเลี้ยงชีพ (pension fund) และกองทุนสวัสดิการคนว่างงาน (Unemployment insurance fund) ซึ่งอาจสูงถึงร้อยละ 20 ของค่าแรงงานที่บริษัทจ่าย ในขณะที่คนงานก็ต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนอีกระหว่างร้อยละ 3-8 ของเงินเดือน อย่างไรก็ตาม หากบริษัทต่างประเทศของประเทศใดที่จ่ายค่าแรงงานให้แก่คนงานสูงกว่าอัตราขั้นต่ำที่รัฐบาลท้องถิ่นกำหนดไว้แล้ว ก็ไม่ต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนดังกล่าวข้างต้นอีก แต่ในทางปฏิบัติกฎหมายเงินได้ของประเทศจีนจะประสงค์ให้บริษัทจ่ายเงินอุดหนุน และบริการต่าง ๆ แก่คนงานมากกว่าจะให้ค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น

การสิ้นสุดการจ้างงาน

วิธีการเลิกจ้างงานของบริษัทมีความแตกต่างกันตามแหล่งที่ตั้งของโครงการ ชนิด และขนาดของบริษัท การเลิกจ้างงานเป็นรายบุคคลอาจกระทำได้แต่อาจต้องปรึกษาหรือแจ้งต่อสำนักงานแรงงานท้องถิ่นและสหภาพแรงงานก่อนการเลิกจ้างงาน โดยทั่วไป การเลิกจ้างงานของพนักงานในบริษัทที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจะง่ายกว่าบริษัทที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ และบริษัทขนาดเล็กจะดำเนินการได้ง่ายกว่าบริษัทขนาดใหญ่ หรือบริษัทที่ร่วมทุนกับรัฐวิสาหกิจของจีน

กฎหมายธุรกิจจีน

การที่ประเทศจีนมีจำนวนประชากรกว่า 1,300 ล้านคน และมีพื้นที่ถึง 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร ทำให้จีนเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพด้านการลงทุนมหาศาล เมื่อประเทศจีนดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจและเปิดประเทศ จึงเปิดโอกาสให้นักธุรกิจต่างชาติสามารถเข้าไปลงทุนในประเทศจีนได้โดยสะดวก อย่างไรก็ตามประเทศจีนเป็นประเทศหนึ่งที่มีลักษณะตลาดเป็นเอกลักษณะเฉพาะตัวสูง โดยได้รับอิทธิพลจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี และระบบการเมือง ดังนั้นนักธุรกิจต่างชาติจึงควรศึกษาประเทศจีนอย่างละเอียดรอบคอบก่อนนำเงินเข้าไปลงทุนในประเทศจีน ทั้งนี้การเรียนรู้ประเทศจีนผ่านทางระบบกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ นอกจากจะช่วยสร้างเกราะป้องกันความผิดพลาดมิให้เกิดขึ้นกับธุรกิจแล้วยังช่วยลดความเสี่ยงและประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการลงทุนได้อีกด้วย

การเข้าไปลงทุนในประเทศจีนมีการลงทุนหลากหลายรูปแบบที่นักธุรกิจต่างชาติสามารถดำเนินการในประเทศจีนได้ อาทิการร่วมลงทุน การร่วมลงทุนโดยมีนักธุรกิจท้องถิ่นจีนเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และการลงทุนที่นักธุรกิจต่างชาติเป็นเจ้าของ 100% เป็นต้น ทั้งนี้การลงทุนแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

- การสร้างความร่วมมือทางธุรกิจ ธุรกิจต่างชาติไม่ต้องถือหุ้นใด ๆ ในธุรกิจท้องถิ่นที่เข้าร่วมร่วมมือด้วย

- การร่วมลงทุน ทั้งนักธุรกิจต่างชาติและนักธุรกิจท้องถิ่นร่วมกันบริหารงานธุรกิจ โดยอำนาจการบริหารงานขึ้นอยู่กับสัดส่วนการถือหุ้นของธุรกิจร่วมทุนแห่งนั้น

- การร่วมทุน โดยมีธุรกิจท้องถิ่นถือหุ้นข้างมาก ผู้ร่วมหุ้นส่วนฝ่ายจีนถือหุ้นอย่างต่ำร้อยละ 51

- การร่วมทุน โดยหุ้นส่วนฝ่ายจีนถือหุ้นใหญ่ ผู้ร่วมหุ้นส่วนฝ่ายจีนถือหุ้นในสัดส่วนใหญ่ที่สุดในธุรกิจแห่งนั้นเมื่อเทียบกับหุ้นส่วนรายอื่นๆ

- ธุรกิจต่างชาติถือหุ้นทั้งหมด นักลงทุนต่างชาติมีอำนาจการควบคุมและบริหารธุรกิจอย่างเต็มที่

ในปี พ.ศ. 2538 รัฐบาลจีนออกประกาศแนวทางการลงทุนต่างชาติ และบัญชีรายชื่ออุตสาหกรรมสำหรับการลงทุนต่างชาติ เพื่อเป็นการแนะนำการลงทุนที่ถูกต้องเหมาะสมให้กับนักธุรกิจต่างชาติ ทั้งนี้ โครงการลงทุนด้านอุตสาหกรรมในบัญชีรายชื่อดังกล่าวสามารถแบ่งอุตสาหกรรมต่าง ๆ ออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- อุตสาหกรรมที่ภาครัฐให้การสนับสนุน
- อุตสาหกรรมที่ได้รับการอนุญาต
- อุตสาหกรรมที่ทางการเข้มงวด
- อุตสาหกรรมต้องห้ามสำหรับธุรกิจต่างชาติ

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2540 ทางการเงินดำเนินการปรับปรุงแก้ไขบัญชีรายชื่ออุตสาหกรรมดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจโลก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขยายขอบเขตของภาคอุตสาหกรรมที่ภาครัฐให้การสนับสนุน และเน้นย้ำถึงอุตสาหกรรมที่รัฐให้ความสำคัญ โดยมีอุตสาหกรรมที่ภาครัฐให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง และการลงทุนในบริเวณภาคกลางและภาคตะวันตกของประเทศจีน ปัจจุบันการลงทุนที่ทางรัฐบาลจีนให้การส่งเสริมการลงทุนมีหลายประเภท ได้แก่

- การลงทุนในภาคเกษตรกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนาการเกษตร แหล่งพลังงาน การขนส่ง และการถลุงโลหะที่สำคัญ เป็นต้น

- การผลิตเพื่อการส่งออกและการผลิตเพื่อสนองตอบความต้องการภายในประเทศ
- โครงการลงทุนที่สามารถดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้าจีน
- การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- โครงการลงทุนเพื่อป้องกันสภาพแวดล้อม
- การลงทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อดินแดนภาคตะวันตกของจีน
- การลงทุนเพื่อยกระดับเทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิมของจีน
- โครงการลงทุนที่ใช้แรงงานจำนวนมาก

ทางรัฐบาลจีนห้ามมิให้ธุรกิจต่างชาติลงทุนในโครงการที่อาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคงของรัฐ โครงการที่อาจสร้างความเสียหายต่อสาธารณชน หรือก่อให้เกิดมลภาวะ ทำลายแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือสร้างผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของสาธารณชน เป็นต้น ในการดำเนินงานเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างชาติ และดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างชาติ หลังไหลเข้าไปลงทุนในประเทศจีนมากขึ้น ทางรัฐบาลจีนได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างชาติ ที่สำคัญ คือ

1. กฎหมายการร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนจีนกับต่างชาติ

กฎหมายฉบับนี้กำหนดหลักปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอน ระเบียบการจดทะเบียน การจ่ายเงินทุนจดทะเบียน การก่อตั้งคณะกรรมการร่วมทุน หลักการแบ่งปันผลกำไร และโครงสร้างการบริหารงานธุรกิจร่วมทุน เป็นต้น

2. การใช้การลงทุนจากต่างชาติเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาครัฐวิสาหกิจ

ทางการจีนสนับสนุนให้นักธุรกิจต่างชาติเข้าร่วมลงทุนกับรัฐวิสาหกิจของประเทศไทย อันเป็นมาตรการหนึ่งในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฎหมายฉบับนี้มีข้อกำหนดในการโอนทุน การแปลงหนี้สิน การเพิ่มทุน คุณสมบัติของนักลงทุนต่างชาติที่สามารถเข้าถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจ ข้อบังคับเกี่ยวกับการลงทุนในรัฐวิสาหกิจของประเทศไทย เป็นต้น

3. กฎระเบียบด้านแรงงานในธุรกิจลงทุนต่างชาติ

ทางการจีนมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับประกันสิทธิและผลตอบแทนที่นายจ้างและลูกจ้างจะได้รับอย่างเป็นธรรม อาทิ มาตรการรักษาความปลอดภัยในการทำงาน การดูแลรักษาพยาบาล สัญญาจ้างงาน วันหยุด ประกันสังคม ผลตอบแทนเมื่อออกจากงาน เป็นต้น

4. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมสัญญาของประเทศไทย

กฎหมายฉบับนี้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับคำนิยามและคำแนะนำในการก่อตั้งธุรกิจร่วมทุน รวมทั้งระเบียบปฏิบัติในการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทย อาทิ การหาแหล่งไฟฟ้า เครื่องมือเครื่องใช้ การเสียค่าปรับ และการยกเลิกกิจการ เป็นต้น

5. กฎหมายบริษัท

กฎหมายฉบับนี้นำเสนอภาพที่ชัดเจนของโครงสร้างองค์กรภายในบริษัท การแบ่งปันผลกำไร ระบบการบัญชี การออกหุ้นของบริษัท การบริหารสภาพคล่อง และหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท

นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่มีข้อกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยอีกเป็นจำนวนมาก อาทิ กฎหมายด้านการประกันภัย กฎหมายธุรกิจแฟรนไชส์ กฎหมายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น นักธุรกิจต่างชาติที่สนใจเข้าไปลงทุนในประเทศไทย จำเป็นต้องศึกษากฎหมายของประเทศไทยอย่างละเอียดรอบคอบ แสวงหาคำแนะนำทางด้านกฎหมายจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายจีนโดยตรง และต้องตระหนักไว้ว่ากฎหมายในประเทศไทย อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารทางด้านกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อความสำเร็จของการประกอบธุรกิจระยะยาวในประเทศไทย

ระบบภาษีอากร

ระบบภาษีของจีนแบ่งออกเป็นภาษีของรัฐบาลกลาง ภาษีของรัฐบาลท้องถิ่น (local government taxes) และภาษีร่วมระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น (Tax shared between the central and local governments) ทั้งนี้หน่วยงานที่ว่าด้วยภาษีของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นได้จัดตั้งขึ้นแบ่งแยกกัน โดยที่ภาษีของรัฐบาลกลางและภาษีร่วมจะเรียกเก็บโดยหน่วยงานภาษีของรัฐบาลกลาง ในขณะที่ภาษีของรัฐบาลท้องถิ่นจะเรียกเก็บโดยหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น บริษัทต่างชาติหรือบริษัทที่ร่วมทุนกับต่างชาติจะถูกเรียกเก็บภาษีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ภาษีเงินได้นิติบุคคล

กฎหมายภาษีเงินได้ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทร่วมทุนต่างชาติ (Enterprises with Foreign Investment) และบริษัทต่างชาติหรือบริษัทต่างชาติที่แม่ไม่ได้ตั้งอยู่ในจีนแต่มีรายได้ที่เกิดขึ้นในสาธารณรัฐประชาชนจีน (Foreign Enterprises) ล่าสุดประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 ได้กำหนดอัตราภาษีเงินได้ในอัตราเดียวกันทั้งบริษัทท้องถิ่นและบริษัทต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจภายในจีนในอัตราร้อยละ 33 ยกเว้นสถาบันการเงินท้องถิ่นของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 55 เพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนของต่างชาติในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีระดับสูงและเป็นเทคโนโลยีใหม่ จึงได้มีการจัดการภาษีพิเศษที่ให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเป็นบริษัทต่างชาติ ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่าที่รัฐบาลเรียกเก็บจากบริษัทท้องถิ่นของจีน ได้แก่

- บริษัทร่วมทุนต่างชาติหรือบริษัทต่างชาติที่ตั้งโรงงานอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือเขตพัฒนาเทคโนโลยี จะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15
- บริษัทที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตสูงจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10
- บริษัทร่วมทุนต่างชาติหรือบริษัทต่างชาติที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจเปิดชายฝั่งทะเล หรือในเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตพัฒนาเทคโนโลยีในเขตเมืองหลวง จะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 24

2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเรียกเก็บดังนี้

- ร้อยละ 17 สำหรับสินค้าและบริการส่วนใหญ่
- ร้อยละ 13 สำหรับสินค้าบางชนิดที่เป็นความจำเป็นพื้นฐาน เช่น ผลิตภัณฑ์เกษตรและสาธารณูปโภค ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เครื่องจักรกลการเกษตร เป็นต้น
- ร้อยละ 4 เรียกเก็บจากธุรกิจการค้า รวมถึงสินค้าที่มีการจ้างงาน และธุรกิจขนาดเล็กที่มียอดขายไม่เกิน 1.8 ล้านบาท

3. ภาษีผู้บริโภค

เรียกเก็บในอัตราร้อยละ 3-50 จากการผลิต การรับจ้างผลิต และการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคบางชนิด เช่น ยาสูบ แอลกอฮอล์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกาย ยาระดม เพชร พลอย ทับบทิม ยางรถยนต์ มอเตอร์ไซค์ ดอกไม้ไฟ น้ำมัน และรถยนต์ เป็นต้น เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2544 คณะมนตรีแห่งรัฐของจีนได้อนุมัติอัตราภาษีผู้บริโภคใหม่ โดยผู้นำเข้าที่เสียภาษีไว้เกินกว่าอัตราใหม่ที่ประกาศใช้จะสามารถขอคืนภาษีได้ สินค้าที่มีการปรับปรุงอัตราภาษีผู้บริโภค ได้แก่ บุหรี่ เรียกเก็บค่าธรรมเนียม 150 หยวน ต่อบุหรี่ 50,000 ห่อ รวมค่าภาษีที่เรียกเก็บตามมูลค่าของสินค้านำเข้า (Ad Valorem Tariff) อีกร้อยละ 45 จากเดิมที่เรียกเก็บในอัตราร้อยละ 50

- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น วิสกี้ ยิน วอดก้า และรัม อัตราภาษีใหม่ที่เรียกเก็บคือ 1 หยวน ต่อ 1 กิโลกรัม รวมค่าภาษีที่เรียกเก็บตามมูลค่าของสินค้านำเข้า (Ad Valorem Tariff) ในอัตราร้อยละ 25
- เบียร์ เรียกเก็บในอัตราระหว่าง 220-250 หยวนต่อตัน
- สบู่ เรียกเก็บภาษีในอัตรา 0% จากเดิมที่เรียกเก็บในอัตราร้อยละ 17

- ขาจรถยนต์ สำหรับใช้กับรถยนต์โดยสารส่วนบุคคล และรถบรรทุกเรียกเก็บในอัตรา 0% ในขณะที่ขาจรถยนต์ประเภทอื่นยังคงเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 10 เหมือนเดิม

4. ภาษีธุรกิจ

เรียกเก็บจากบุคคลธรรมดาหรือบริษัทที่ดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับการขนส่ง โทรคมนาคม และการไปรษณีย์ การเงินและการประกันภัย การก่อสร้าง ศิลปะ การกีฬา การบันเทิงและบริการ การโอนหรือขายอสังหาริมทรัพย์ในจีน อัตราภาษีอยู่ระหว่างร้อยละ 3-5 ยกเว้นการบริการเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 10-15

5. ภาษีโรงเรือน

บริษัทต่างชาติ คนต่างชาติ ชาวจีนโพ้นทะเล ซึ่งเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยจะต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 1.2 ของราคามาตรฐาน ของที่อยู่อาศัยนั้น หรือร้อยละ 12 ของราคาค่าเช่า

6. ภาษีป้ายทะเบียนยานพาหนะและเรือ

บริษัทต่างชาติ ชาวต่างชาติ ชาวจีนโพ้นทะเล ซึ่งเป็นเจ้าของยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์และเรือ จะต้องเสียภาษีอัตราสำหรับเรือชนิดต่าง ๆ จะขึ้นกับน้ำหนักตัน ซึ่งอัตราจะอยู่ระหว่าง 0.60 - 5 หยวนต่อตัน สำหรับยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์นั้นจะเสียภาษีในอัตราที่แตกต่างกันตั้งแต่ 1.2 ถึง 320 หยวนต่อหน่วย ทั้งนี้ขึ้นกับประเภทและขนาดของยานพาหนะ

7. ภาษีนำเข้าและส่งออก

ภาษีนำเข้า

อัตราภาษีนำเข้าแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ภาษีทั่วไป (General Tariff) และภาษีที่เรียกเก็บในอัตราพิเศษ (Minimum – Most-favored-nation- Tariff) สำหรับภาษีที่เรียกเก็บในอัตราพิเศษ ได้แก่ ภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าที่นำเข้ามาจากประเทศหรือภูมิภาคที่จีนทำ

ความตกลงเก็บภาษีต่างตอบแทนกัน (Reciprocal tariff agreements) เช่น สหรัฐอเมริกาเนื่องจาก สหรัฐอเมริกา ได้ลงนามความตกลงว่าด้วยการเรียกเก็บภาษีพิเศษต่างตอบแทนกับจีน นอกจากนี้ บริษัทต่างชาติที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 5 เขตของจีน รวมถึงเมืองเปิด (open cities) และ เขตการค้าของต่างชาติ (foreign trade zones) อาจจะได้รับลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีนำเข้า และ สำหรับบริษัทที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐบาลจีนจะได้รับการยกเว้นการเก็บภาษีนำเข้าสำหรับ สินค้าประเภทวัตถุดิบ พลังงาน อะไหล่ อุปกรณ์ เพื่อผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก ส่วนรายการ สินค้านำเข้าที่ได้รับยกเว้นภาษีนำเข้า และภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ เครื่องจักรกล เครื่องมือ วัสดุอื่น ๆ ซึ่งนำเข้ามาในรูปของความช่วยเหลือ หรือมีมูลค่าไม่เกินกว่ามูลค่าการลงทุนทั้งหมดของบริษัท หรือเป็นเครื่องจักรกล และเครื่องมือที่ไม่มีการผลิตในประเทศจีน

หลักการในการกำหนดอัตราภาษีนำเข้าของจีน คือ

- ไม่จัดเก็บภาษีหรือภาษีต่ำ สำหรับสินค้าที่จำเป็นซึ่งจีนผลิตไม่เพียงพอ และ โดยทั่วไปสินค้าวัตถุดิบจะมีอัตราภาษีต่ำกว่าสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูป
- เก็บภาษีในอัตราที่สูง สำหรับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ เป็นสินค้าฟุ่มเฟือย หรือ เป็นสินค้าที่ผู้ผลิตในประเทศยังต้องได้รับการปกป้อง
- สำหรับภาษีอากรอื่น ๆ (Other duties and charges) จีนผูกพันอัตราภาษีอากรอื่น ๆ ไว้กับ WTO ในอัตราร้อยละ 0 การประเมินภาษีศุลกากร (Custom Valuation) จีนกำหนดการ ประเมินราคาเพื่อการศุลกากรภายใต้มาตรา 7 ของความตกลงแอกต์ 1994 คือ
 - ประเมินจากราคาที่มีการซื้อขายสินค้าจริง ไม่รวมกับภาษีที่เรียกเก็บภายใน
 - หากมีข้อกำหนดในการจัดเก็บภาษีนอกเหนือจากที่ได้ตกลงกันไว้ จะต้องเผยแพร่ต่อ สาธารณชน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถประเมินภาษีในการจัดเก็บได้
 - ในการจัดเก็บภาษีส่วนใหญ่ พิจารณาเก็บตามมูลค่าเป็นร้อยละ (ad valorem tariff) จากราคา C.I.F.

- เมื่อจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO แล้ว จีนจะดำเนินการจัดเก็บภาษีศุลกากรตามหลัก
การ WTO ภายใน 2 ปี

- บริษัทสามารถร้องขอให้มีการทบทวนการจัดเก็บภาษีศุลกากรของรัฐบาลจีนได้

อัตราภาษีนำเข้าโดยเฉลี่ยของจีนอยู่ที่ร้อยละ 17 และเนื่องจากจีนเข้าเป็นสมาชิกของ
องค์การการค้าโลกแล้ว ดังนั้นภายในปี พ.ศ. 2548 จีนจะลดอัตราภาษีเฉลี่ยทั้งหมดจากร้อยละ 17
เหลือร้อยละ 10 อย่างไรก็ตาม จีนอาจจะยังคงการควบคุมการนำเข้าสินค้าบางประเภทไว้

นอกเหนือจากภาษีนำเข้าแล้ว บริษัทผู้นำเข้าจะต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีธุรกิจ
ซึ่งเป็นการเรียกเก็บภาษีภายในสำหรับสินค้าที่นำเข้าด้วย อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุน
สำหรับการผลิตเพื่อการส่งออก บริษัทผู้ผลิตสามารถขอลดภาษีมูลค่าเพิ่มได้บางส่วนหรือทั้งหมด
สำหรับสินค้าที่ส่งออกบางประเภท แต่ก็มีบริษัทผู้ส่งออกหลายรายที่กล่าวว่าภาษีมูลค่าเพิ่ม
ของรัฐบาลจีนใช้เวลานานและการคำนวณภาษีก็มีความผิดพลาดด้วย

การยกเว้นภาษีนำเข้า คณะมนตรีแห่งรัฐของจีนได้กำหนดขอบเขตการลดหรือยกเว้น
ภาษีนำเข้า และดำเนินการอย่างไม่เลือกปฏิบัติสำหรับสินค้าดังนี้

1. สินค้าที่ประเมินว่าต้องเสียภาษีนำเข้าต่ำกว่า 10 หยวน
2. วัสดุอุปกรณ์และตัวอย่างที่ใช้สำหรับการโฆษณาและไม่มีค่าในเชิงพาณิชย์
3. สินค้าและวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับบริจาคจากองค์การหรือรัฐบาลต่างประเทศ
4. น้ำมันเชื้อเพลิง อุปกรณ์และอาหารที่ใช้ในการเดินทางระหว่างที่มีการข้ามชายแดน
5. สินค้าที่ส่งออกและนำเข้ามาเพื่อที่จะส่งออกไปทดแทน
6. สินค้าที่เสียหายก่อนที่ศุลกากรจะตรวจปล่อย
7. สินค้าที่สนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งจีนเป็นภาคีกำหนดให้ลดหรือยกเว้นภาษีอากร
8. สินค้าที่นำเข้ามาชั่วคราว
9. สินค้าที่ใช้เป็นส่วนประกอบหรือแปรรูป
10. สินค้าทดแทน
11. สินค้าที่นำเข้ามาภายใต้โครงการที่รัฐบาลสนับสนุน
12. สินค้าที่นำเข้ามาเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา และสำหรับคนพิการ

ภาษีส่งออก

รัฐบาลจีนเรียกเก็บภาษีส่งออกสูงสุดในอัตราระหว่างร้อยละ 20-50 สำหรับสินค้าบางประเภท ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินแร่ เหล็ก และโลหะแปรรูปอื่น ๆ

8. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานเกิน 90 วันใน 1 ปี เมื่อได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ในอัตราระหว่างร้อยละ 5-45 ตามอัตราก้าวหน้าของรายได้

สำหรับเงินได้ประเภทอื่น เช่น ดอกเบี้ย ค่าเช่า เงินปันผล เสียภาษีในอัตราร้อยละ 20

9. ภาษีกำไรส่งออก

ผลกำไรที่เกิดจากการลงทุนในรูปแบบใด ๆ ที่ระบุในกฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างประเทศในจีน จะต้องเสียภาษี ถ้าหากส่งกลับออกนอกประเทศ

10. ภาษีอื่น ๆ

บริษัทต่างชาติจะต้องถูกเรียกเก็บภาษีอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ภาษีอากรแสตมป์ ภาษีทรัพยากร เป็นต้น นอกจากนี้ในปลายปี พ.ศ. 2541 ทางการเงินได้ทำอนุสัญญาภาษีซ้อนกับ 60 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย เพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้ำซ้อน

รูปแบบการลงทุน

การลงทุนในจีนได้แบ่งรูปแบบการลงทุนสำหรับชาวต่างชาติออกเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้

1. การร่วมทุนเรือนหุ้น (Equity Joint Venture)

การร่วมทุนเรือนหุ้นเป็นการถือหุ้นร่วมกันระหว่างนักลงทุนชาวจีนและนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยนักลงทุนชาวต่างชาติต้องถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียน การร่วมทุนอาจอยู่ในรูปของเงินตราหรือทรัพย์สินอื่น ๆ เช่น อาคาร เครื่องจักรอุปกรณ์ หรือ สิทธิในการใช้ที่ดิน นักลงทุนทั้ง 2 ฝ่ายต้องร่วมกันรับผิดชอบในทุกเรื่อง เช่น การบริหาร ความเสี่ยงจากการดำเนินการ

การลงทุนรูปแบบดังกล่าว จะต้องเข้ากับข้อกำหนดข้อใดข้อหนึ่งของเงิน ข้อกำหนดดังกล่าวได้แก่

- ต้องใช้เทคโนโลยีในระดับสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพของสินค้า เพิ่มผลผลิต ขยายรูปแบบของผลิตภัณฑ์ และลดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า วัตถุดิบ เป็นต้น
- ต้องเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเพื่อให้ได้ผลตอบแทนกลับคืนอย่างรวดเร็ว ได้รับกำไรสูง แต่ต้นทุนต่ำ
- ต้องขยายการส่งออกเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ
- ต้องพัฒนาความรู้ความสามารถทั้งทางเทคโนโลยีและการบริหารให้แก่ชาวจีน

2. การร่วมมือทางธุรกิจตามสัญญา (Contractual Joint Venture)

การร่วมมือทางธุรกิจตามสัญญา เป็นการร่วมทุนทำธุรกิจ ระหว่างนักลงทุนชาวจีนและนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยการแบ่งปันความรับผิดชอบ สิทธิและข้อผูกพันต่าง ๆ ของคู่สัญญา จะเป็นไปตามที่สัญญาที่ลงนามไว้ต่อกัน ซึ่งรวมถึงส่วนแบ่งของสินค้าและผลกำไรของแต่ละฝ่ายที่จะได้รับในการลงทุนในลักษณะนี้ โดยทั่วไปนักลงทุนชาวจีนจะเป็นผู้จัดหาที่ดิน วัตถุดิบ แรงงาน อาคาร สำนักงาน และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในขณะที่นักลงทุนชาวต่างชาติ เป็นผู้จัดหาเงินทุน เครื่องจักรที่สำคัญ รวมทั้งความรู้ทางเทคโนโลยีต่าง ๆ

อุตสาหกรรมที่เงินสนับสนุนสำหรับรูปแบบการลงทุนนี้ คือ อุตสาหกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมพลังงานไฟฟ้า การคมนาคมขนส่ง ป่าไม้ ปศุสัตว์ การท่องเที่ยวและการบริการ เป็นต้น

3. การลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้น (Wholly Foreign-Owned Enterprise)

การลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้น เป็นการลงทุนขององค์กรหรือเอกชนต่างชาติ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมด โครงการลงทุนที่ต่างชาติถือหุ้นทั้งสิ้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน เช่น เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2544 รัฐบาลจีน โดย MOFTEC กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและคณะกรรมการบริหารสำหรับอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ ได้ออกกฎระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งบริษัทต่างชาติที่ถือหุ้นทั้งสิ้น หรือร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อดึงดูดการลงทุนของต่างชาติในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีใหม่และระดับสูง และเพื่อปรับปรุงกลไกของจีนเพื่อการร่วมลงทุน

กฎระเบียบใหม่ดังกล่าวว่าด้วยคำจำกัดความของการลงทุน ข้อกำหนดของนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนท้องถิ่นที่จะร่วมทุน เงินลงทุนในโครงการ การดำเนินการและการบริหาร

4. รูปแบบการลงทุนของต่างชาติประเภทอื่น ๆ ได้แก่

4.1 สถาบันการเงินที่ลงทุนโดยต่างชาติ (Foreign Funded Financial Institution)
ในด้านการเงิน การลงทุนจากต่างชาติ สามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

4.1.1 สำนักงานสาขาของบริษัทในต่างประเทศ

4.1.2 สถาบันการเงินต่างชาติที่ใช้เงินทุนจากต่างชาติทั้งสิ้น และจดทะเบียนในจีน

4.1.3 สถาบันการเงินที่ร่วมลงทุนระหว่างจีนกับต่างชาติ

การดำเนินการของสถาบันการเงินต่างชาติในจีนยังถูกจำกัด โดยอนุญาตให้ทำธุรกรรมหลัก เช่น รับฝากเงินสกุลต่างประเทศ ปล่อยเงินกู้ต่างประเทศ ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ และบริษัทต่างชาติ

4.2 ความร่วมมือในการสำรวจ (Cooperative Exploitation)

เป็นรูปแบบการลงทุนที่ใช้ในการสำรวจแหล่งน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งจะมีลักษณะความเสี่ยงสูง เงินลงทุนสูง และผลตอบแทนสูง นักลงทุนต่างชาติจะต้องทำการประมุล ซึ่งผู้ชนะการประมุลจะต้องเซ็นสัญญาตกลงในระยะเวลาของความร่วมมือไม่เกิน 30 ปี แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

4.2.1 ช่วงการสำรวจ นักลงทุนต่างชาติจะรับผิดชอบความเสี่ยง ในการสำรวจทั้งหมด

4.2.2 ช่วงการขุดค้นฝ่ายจีนอาจซื้อหุ้นจากนักลงทุนต่างชาติได้แต่ไม่เกินร้อยละ 51 ของหุ้นทั้งหมด

4.2.3 ช่วงการผลิต นักลงทุนต้องเสียภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากการใช้ประโยชน์

4.2.4 BOT Investment Method (Build-Operate-Transfer) เป็นรูปแบบการลงทุนที่รัฐบาลจีนอนุญาตให้ภาคเอกชนลงทุนทำโครงการ โดยใช้เงินทุนจากภาคเอกชนทั้งหมดและแสวงหากำไรจากโครงการภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ หลังจากที่สิ้นสุดสัญญาแล้วสภาพความเป็นเจ้าของจะถูกโอนให้แก่รัฐบาล รูปแบบการลงทุนนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ทางด่วน โรงไฟฟ้า การรถไฟ เป็นต้น

5. รูปแบบผลตอบแทนการค้า (Compensation Trade)

นักลงทุนชาวต่างชาติทำหน้าที่จัดหาอุปกรณ์เครื่องจักรให้แก่ผู้ประกอบการชาวจีน โดยที่ผู้รับผิดชอบในการประกอบการคือนักลงทุนชาวจีนแต่เพียงผู้เดียว

6. กิจการประกอบชิ้นส่วนที่นำเข้าจากต่างประเทศ (Processing and Assembling with Materials and Parts from Foreign Suppliers)

กิจการประเภทนี้ดำเนินการโดยบริษัทในประเทศจะส่งวัตถุดิบ ส่วนประกอบและชิ้นส่วนมายังโรงงานในประเทศจีน เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจะถูกส่งกลับไปยังบริษัทแม่ เพื่อจำหน่ายยังต่างประเทศโดยจีนจะได้รับรายได้เป็นค่าจ้างในการประกอบชิ้นส่วน สำหรับวัตถุดิบ ชิ้นส่วน และส่วนประกอบ ตลอดจนเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการประกอบชิ้นส่วนจะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า

กิจการประเภทนี้นับว่ามีบทบาทที่สำคัญต่อการค้าต่างประเทศของจีน โดยระยะแรกเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลัก แต่ปัจจุบันได้พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น

7. สัญญาเช่าระหว่างประเทศ (International Lease)

สำหรับรูปแบบการลงทุนนี้ ผู้ประกอบการภายในประเทศจะทำการเช่าเครื่องจักร อุปกรณ์ เพื่อประกอบการ ภายใต้ระยะเวลาที่ตกลงทำสัญญาไว้ระหว่างทั้ง 2 ฝ่าย ในระยะเวลาของสัญญา ผู้เช่ามีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์จากเครื่องจักรและอุปกรณ์

สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนจากต่างประเทศ

บริษัทต่างชาติที่ลงทุนในจีนจะได้รับสิทธิประโยชน์เป็นพิเศษหากดำเนินธุรกิจ ต่อไปนี้

- การผลิตเพื่อการส่งออกเป็นส่วนใหญ่
- การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า ซึ่งเป็นเทคโนโลยีของผู้ลงทุนต่างชาติ
- การลงทุนในเขตภาคกลางและภาคตะวันตกของประเทศ

ตามกฎหมายภาษีของจีนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของต่างชาติ หรือการลงทุนที่มีต่างชาติร่วมทุน ซึ่งประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2534 ระบุว่าสิทธิประโยชน์ที่ให้กับบริษัทต่างชาติจะแตกต่างจากสิทธิประโยชน์ที่ให้กับบริษัทท้องถิ่น โดยที่สิทธิประโยชน์ที่บริษัทต่างชาติได้รับจะมากกว่า

ที่บริษัทท้องถิ่น ได้รับ ทั้งนี้เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติที่จะนำมาซึ่งเทคโนโลยีที่ทันสมัย และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ทางชายฝั่งทะเลของจีน ในขณะที่สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่บริษัทท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นตัวกระตุ้นการจ้างงาน การบริโภค และเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อม

สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่บริษัทต่างชาติจะดึงดูดก่อให้เกิดการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่แถบชายฝั่งทะเล แต่สิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลจีนให้แก่บริษัทท้องถิ่นจะมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาพื้นที่ในชนบทและพื้นที่ยากจนเป็นหลัก

การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับบริษัทท้องถิ่นของจีนโดยปกติจะเริ่มนับจากวันที่เริ่มดำเนินการ ในขณะที่การยกเว้นภาษีเงินได้ของบริษัทต่างชาติจะเริ่มนับจากปีที่โครงการเริ่มมีกำไร และสิทธิประโยชน์ที่บริษัทต่างชาติได้รับโดยทั่วไป จะมากกว่าสิทธิประโยชน์ที่บริษัทท้องถิ่นได้รับ

ตามกฎหมายภาษีเงินได้ของจีนสำหรับบริษัทต่างชาติหรือบริษัทร่วมทุนกับต่างชาติ (Income Tax Law of the People's Republic of China for Enterprises with Foreign Investment and Foreign Enterprises) ระบุว่า

- บริษัทต่างชาติที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง เทคโนโลยีใหม่ หรือเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกที่ตั้งโรงงานอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือเขตพัฒนาเทคโนโลยีและเศรษฐกิจจะเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 15
- บริษัทที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจเปิดทางชายฝั่งทะเลหรือในเขตเมืองชนบทซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตพัฒนาเทคโนโลยี และเศรษฐกิจจะเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 24
- บริษัทที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ตามที่รัฐกำหนดจะเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 15

การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

- โดยปกติ บริษัทต่างชาติที่มีการลงทุนในจีนไม่น้อยกว่า 10 ปี จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นเวลา 2 ปี นับจากปีที่มีกำไร และได้รับการลดหย่อนอัตราร้อยละ 50 ตั้งแต่ปีที่ 3-5 และหากบริษัทดำเนินการลงทุนในจีนไม่น้อยกว่า 10 ปี บริษัทจะต้องจ่ายคืนภาษีเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนแก่รัฐบาลจีน

- สำหรับบริษัทต่างชาติหรือร่วมทุนที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ โลหะมีค่าและหายากจะเสียภาษีตามที่คณะมนตรีแห่งรัฐกำหนดไว้ แตกต่างจากกฎระเบียบนี้

- บริษัทต่างชาติที่ลงทุนเกี่ยวกับการเกษตร ป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ หรือตั้งโรงงานอยู่ในเขตที่ห่างไกลความเจริญตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีแห่งรัฐ นอกจากจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นเวลา 2 ปี นับจากปีที่เริ่มมีกำไร และได้รับการลดหย่อนอัตราร้อยละ 50 ตั้งแต่ปีที่ 3-5 แล้ว ยังจะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 50-30 จากอัตรากำหนดปกติต่อไปอีก 10 ปี

สิทธิประโยชน์สำหรับการนำเงินกำไรมาลงทุนใหม่

บริษัทต่างชาติหรือร่วมทุนที่นำเงินกำไรกลับมาลงทุนใหม่ โดยการเพิ่มทุนจดทะเบียนของบริษัทหรือใช้ผลกำไรเพื่อการจัดตั้งบริษัทใหม่ โดยมีการดำเนินธุรกิจไม่น้อยกว่า 5 ปี สามารถเรียกคืนภาษีเงินได้ที่ชำระไปแล้วร้อยละ 40 ตามมูลค่าเงินที่ลงทุนใหม่ แต่หากการดำเนินธุรกิจใหม่จากผลกำไรดังกล่าวไม่ถึงระยะเวลา 5 ปี บริษัทจะต้องจ่ายเงินภาษีเงินได้ที่เรียกคืนดังกล่าวนี้คืนกลับให้แก่รัฐบาลจีนต่อไป

สิทธิประโยชน์สำหรับผลขาดทุนของบริษัท

บริษัทต่างชาติสามารถนำผลขาดทุนที่เกิดขึ้นในปีที่บริษัทต้องเสียภาษีมาหักออกจากกำไรที่ต้องเสียภาษีได้เป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี

สิทธิประโยชน์พิเศษเพิ่มเติม

1. Turn Over Tax

- ในกรณีที่นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนแล้วมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ชาวจีน จะได้รับการยกเว้นภาษีการค้า
- ถ้านักลงทุนชาวต่างชาติซื้ออุปกรณ์ที่ผลิตในประเทศจีนตามมูลค่าที่กำหนด สามารถขอคืนภาษีได้

2. ภาษีศุลกากร

- บริษัทต่างชาติ หรือบริษัทร่วมทุนจะได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าสำหรับเครื่องจักร หรือวัตถุดิบที่ไม่มีการผลิตในจีน
- ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมารัฐบาลจีนได้ลดอัตราภาษีนำเข้าทั้งหมด 8 ครั้ง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2539 มีการลดอัตราภาษีศุลกากรถึง 4,994 รายการ ซึ่งมีผลทำให้อัตราภาษีศุลกากรโดยเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 35.9 เป็นร้อยละ 23 ในปี พ.ศ. 2540 อัตราภาษีศุลกากรโดยเฉลี่ยได้ลดลงจากร้อยละ 23 เป็นร้อยละ 17

3. มีการเพิ่มรายการของภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าที่ได้รับการยกเว้น การนำเข้าเครื่องมือสำหรับนักลงทุนต่างชาติและชาวจีน โดยการนำเข้าที่จะได้รับการยกเว้นภาษีนั้นจะต้องอยู่ภายใต้ The Category of Encouragement และ The Category of Restriction (B) of the Category

สิทธิประโยชน์สำหรับบริษัทที่ผลิตเพื่อการส่งออก

- บริษัทต่างชาติที่มีการผลิตเพื่อการส่งออกตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป จะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 50 เป็นเวลา 1 ปี หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาสิทธิประโยชน์การยกเว้นและลดหย่อนภาษีเงินได้ตามที่ระบุไว้ข้างต้นแล้ว แต่หากเมื่อหักลดหย่อนกึ่งหนึ่งแล้ว อัตราภาษีที่จะต้องชำระต่ำกว่าร้อยละ 10 ก็ให้เสียในอัตราร้อยละ 10

- บริษัทต่างชาติที่ผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออกสามารถขอคืนภาษีส่งออกได้

สิทธิประโยชน์สำหรับบริษัทที่ก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานและพลังงาน

- บริษัทที่ลงทุนเกี่ยวกับการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือพลังงานจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 ไม่ว่าจะดำเนินการอยู่ในพื้นที่ใดของประเทศ

อย่างไรก็ตาม กฎหมายภาษีเงินได้ใหม่ของจีนที่มีการประกาศใช้ในปลายปี พ.ศ. 2545 ได้มีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีสำหรับการลงทุนของต่างชาติ แม้ว่าจะมีได้ระยะรายละเอียดของสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอย่างชัดเจนสำหรับการลงทุนของต่างชาติ เช่นที่ระบุไว้ในกฎหมายปีพ.ศ. 2534 แต่ก็จะมีถึงรูปแบบของสิทธิประโยชน์ด้านภาษีต่าง ๆ เช่น การลดหย่อนและยกเว้นภาษี อัตราการลดหย่อน การหักค่าเสื่อมราคา การลดหย่อนเป็นพิเศษ และอื่น ๆ

การจัดตั้งธุรกิจการเงิน

การจัดตั้งธุรกิจการเงินจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

กฎหมายของประเทศจีนในปัจจุบันได้กำหนดรูปแบบในการจัดตั้งบริษัทของชาวต่างประเทศในประเทศจีนไว้ 3 รูปแบบ คือ สำนักงานตัวแทน (Representative Office) บริษัทร่วมทุน (Joint Venture Company: JV) และบริษัทต่างชาติ (Wholly Foreign Owned Enterprise: WFOE) โดยแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนในการจัดตั้ง ดังนี้

สำนักงานตัวแทน (Foreign Resident Representative Office)

ขั้นตอนที่ 1

ทำการมอบหมายให้บริษัทนายหน้าในประเทศจีนดำเนินการแทน ซึ่งปกติจะมีบริษัทซึ่งให้บริการด้านนี้กับบริษัทต่างชาติ

ขั้นตอนที่ 2

บริษัทนายหน้าดำเนินการจัดส่งเอกสารของบริษัทชาติให้กับหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าต่างประเทศของมณฑล (Provincial Foreign Trade and Economic Cooperation Department) เพื่อตรวจสอบและอนุมัติ

ขั้นตอนที่ 3

เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว บริษัทต่างชาติจะดำเนินการจดทะเบียนกับหน่วยงานด้านการค้าและอุตสาหกรรม ของมณฑล (Provincial Administration for Industry and Commerce)

ขั้นตอนที่ 4

สิ่งที่สำนักงานตัวแทนจะต้องดำเนินการต่อไปคือ

1. ยื่นขอจัดที่ทำการของสำนักงานต่อ Local Public Security Bureau โดยเอกสารที่ใช้คือ เอกสารจดทะเบียนบริษัท เอกสารการเป็นตัวแทน และเอกสารการอนุมัติให้เปิดสำนักงานงานตัวแทน
2. เปิดบัญชีธนาคาร โดยเอกสารที่ต้องใช้คือ เอกสารการจดทะเบียน เอกสารการเป็นตัวแทน และเอกสารการอนุมัติให้เปิดสำนักงานงานตัวแทน โดยยื่นเอกสารทั้งหมดต่อหน่วยงานด้านบริหารการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในพื้นที่นั้นๆ (Local Foreign Exchange Administration)
3. ยื่นขออนุมัติต่อกรมศุลกากรเพื่อนำเข้าอุปกรณ์สำนักงานและยานพาหนะที่จำเป็นต้องใช้ในสำนักงานตัวแทนและที่สำหรับใช้ส่วนตัว
4. ยื่นจดทะเบียนภาษีจ่ายต่อสำนักงานภาษีในท้องถิ่น (Local Tax Office)
5. มอบหมายให้บริษัทนายหน้าดำเนินการจัดหาพนักงาน

บริษัทร่วมทุน (Joint Venture Company: JV)

ขั้นตอนที่ 1 การสมัครเพื่อจัดตั้ง

ภายหลังจากที่ทั้งสองฝ่ายได้มีการเจรจากันได้ข้อยุติแล้ว ฝ่ายจีนจะทำการยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าของท้องถิ่น นอกจากนี้ จะต้องนำเสนอข้อเสนอโครงการไปยังคณะกรรมการพัฒนาและปฏิรูปของท้องถิ่น (Local Development and Reform Commission) รวมทั้งจะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยโครงการที่เข้าข่ายเป็นโครงการที่สนับสนุนและอนุญาตให้ลงทุนจะต้องมีเงินลงทุนมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนโครงการที่เข้าข่ายเป็นโครงการที่จำกัดการลงทุนจะต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

เอกสารที่ต้องใช้

1. ข้อเสนอโครงการ (Project Proposal) ที่ได้รับการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจของจีน
2. รายงานการศึกษาความเป็นไปได้เบื้องต้น (Preliminary Feasibility Study Report)
3. หนังสือแสดงเจตจำนงหรือข้อตกลง (Letter of Intent or Agreement) ที่ได้ลงนามโดยผู้ร่วมทุนทั้งสองฝ่าย
4. Credit Report ของฝ่ายผู้ร่วมทุนจากต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การยื่นอนุมัติรายงานการศึกษาความเป็นไปได้

หลังจากที่ข้อเสนอโครงการได้รับอนุมัติ ทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมทุนควรทำงานร่วมกันพิจารณารายละเอียดและตรวจสอบรายการการศึกษาความเป็นไปได้ก่อนที่ฝ่ายจีนจะยื่นขออนุมัติต่อหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าของท้องถิ่น

เอกสารที่ต้องใช้

1. เอกสารใบสมัคร (Application Letter) สำหรับผู้มีอำนาจของเงิน
2. รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Report) ที่ได้ลงนามโดยผู้ร่วมทุนทั้งหมด
3. ข้อตกลงร่วมทุน (Joint Venture Agreement) หรือร่างสัญญา (Draft Contract)
4. หลักฐานแสดงแหล่งที่มาของเงินของฝ่ายจีน
5. Credit Report ของฝ่ายผู้ร่วมทุนจากต่างประเทศที่จัดเตรียมโดยธนาคาร

ขั้นตอนที่ 3 การยื่นอนุมัติสัญญาและข้อบังคับของบริษัท

หลังจากที่รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ได้รับการอนุมัติแล้ว ฝ่ายที่ร่วมลงทุนทั้งสอง จะลงนามร่วมกันในสัญญาและข้อบังคับของบริษัท รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการจัดตั้งบริษัทร่วมทุนทั้งหมด จากนั้นผู้ร่วมทุนฝ่ายจีนจะยื่นเอกสารดังกล่าวเพื่อขออนุมัติจากหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าของท้องถิ่น

เอกสารที่ต้องใช้

1. เอกสารใบสมัคร (Application Letter) สำหรับผู้มีอำนาจของเงิน
2. รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Report) และเอกสารการอนุมัติโครงการ
3. เอกสารจดทะเบียนชื่อบริษัทที่ได้รับการอนุมัติโดยหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ของมณฑลหรือเมือง

4. หนังสือแสดงความคิดเห็นที่เขียนโดยหน่วยงานรัฐบาลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านการป้องกันสิ่งแวดล้อม, ด้านอสังหาริมทรัพย์, ด้านการจัดการที่ดินและสุขภาพ
5. หนังสืออนุญาตให้ดำเนินธุรกิจของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและของบริษัทตัวแทนด้านกฎหมาย
6. สัญญาและข้อบังคับของบริษัทที่ได้ลงนามโดยตัวแทนด้านกฎหมาย
7. ราชานามของกรรมการบริษัท

ขั้นตอนที่ 4 การสมัครเพื่ออนุมัติหนังสือรับรองบริษัท

หลังจากที่สัญญาและข้อบังคับของบริษัทได้รับการอนุมัติแล้ว ฝ่ายเงินจะต้องยื่นขออนุมัติหนังสือรับรองจากหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าของมณฑลหรือมหานคร

เอกสารที่ต้องใช้

1. เอกสารแสดงการอนุมัติข้อเสนอโครงการ, รายงานการศึกษาความเป็นไปได้, สัญญาและข้อบังคับของบริษัท จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อเสนอโครงการ (Project Proposal) รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study Report) สัญญา (Contract) ข้อบังคับของบริษัท และราชานามกรรมการบริษัท ซึ่งได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ

ขั้นตอนที่ 5 การจดทะเบียน

เมื่อขั้นตอนการขออนุมัติใบรับรองบริษัทได้ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจ โดยยื่นเรื่องต่อหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการค้าของมณฑลหรือมหานครให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน โดยการดำเนินการบริษัทที่ร่วมทุนจะต้องขออนุมัติเพื่อใช้ตราประทับและรหัสบริษัท เปิดบัญชีธนาคาร จดทะเบียนภาษีจ่าย ดำเนินการด้านศุลกากร การประกันภัย และการตรวจโรคสินค้าด้านการเกษตร

บริษัทต่างชาติ (Wholly Foreign Owned Enterprise: WFOE)

ขั้นตอนที่ 1 การยื่นเพื่อขอสมัครเบื้องต้น

บริษัทต่างชาติที่จะลงทุนต้องยื่นรายงานหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าในระดับเมืองหรือสูงกว่าที่ดูแลพื้นที่ที่บริษัทที่จะดำเนินการตั้งอยู่ โดยรายงานจะต้องประกอบไปด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของกิจการต่างประเทศ (Objectives of the foreign enterprise)
2. ขอบเขตการค้าเนินธุรกิจ (Business scope)
3. ขนาดการผลิต (Scale of operation)
4. ผลิตภัณฑ์ที่ผลิต (Products to be produced)
5. เทคโนโลยีและเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้
6. พื้นที่ที่ต้องการใช้
7. เงื่อนไขและปริมาณน้ำที่ใช้
8. ไฟฟ้า
9. ก๊าซและพลังงานประเภทอื่น ๆ ที่ต้องการ
10. ความต้องการด้านสาธารณะประโยชน์

ขั้นตอนที่ 2 การยื่นเพื่อขอสมัครอย่างเป็นทางการ

เมื่อบริษัทต่างชาติได้รับจดหมายตอบรับจากหน่วยงานที่มีอำนาจของรัฐบาลแล้ว จะต้องดำเนินการยื่นเอกสารไปยังหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าในท้องถิ่นในระดับเมือง มหานคร หรือมณฑล เพื่อขอสมัครอย่างเป็นทางการ

เอกสารที่ต้องใช้

1. เอกสารขอจัดตั้งกิจการต่างประเทศ (Application Letter)

2. รายงานการศึกษาความเป็นไปได้
3. ข้อบังคับขององค์กร (Articles of Association)
4. รายชื่อของตัวแทนทางกฎหมาย (List of Legal Representatives) หรือรายชื่อกรรมการบริษัท (List of Board of Directors)
5. Foreign Investor's Legal Papers and Credit Report
6. รายการวัตถุดิบที่จะนำเข้า
7. หนังสือตอบรับจากหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นในระดับเมืองหรือสูงกว่าที่มีอำนาจอนุมัติ
8. เอกสารจดทะเบียนชื่อบริษัทที่ได้รับการอนุมัติโดยหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ของมณฑลหรือเมือง
9. หนังสือแสดงความคิดเห็นที่เขียนโดยหน่วยงานรัฐบาลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านการป้องกันสิ่งแวดล้อม ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านการจัดการที่ดินและสุขภาพในกรณีที่มีนักลงทุนต่างชาติมากกว่า 2 บริษัท สำเนาของกฎหมายที่ได้ลงนามจะต้องส่งไปยังผู้มีอำนาจเพื่อทำการอนุมัติและบันทึกไว้เป็นข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การยื่นเพื่อขออนุมัติหนังสือรับรอง

เมื่อได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการ บริษัทต่างชาติต้องยื่นเอกสารที่จำเป็นไปยังหน่วยงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าในท้องถิ่นในระดับเมือง มหานคร หรือมณฑล เพื่อขออนุมัติหนังสือรับรองบริษัท

เอกสารที่ต้องใช้

1. เอกสารขอจัดตั้งกิจการต่างประเทศ (Application Letter)
2. รายงานการศึกษาความเป็นไปได้
3. ข้อบังคับขององค์กร (Articles of Association)
4. รายชื่อกรรมการบริษัท (List of Board of Directors)

ขั้นตอนที่ 4 การจดทะเบียนบริษัท

หลังจากที่บริษัทต่างชาติได้รับหนังสือรับรองแล้ว จะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจ โดยยื่นเรื่องต่อหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการค้าของมณฑลหรือมหานครให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน โดยการดำเนินการบริษัทที่ร่วมทุนจะต้องขออนุมัติเพื่อใช้ตราประทับและรหัสบริษัท เปิดบัญชีธนาคาร จดทะเบียนภาษีง่าย ดำเนินการด้านศุลกากร การประกันภัย และการตรวจโรคสินค้าด้านการเกษตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการลงทุนในจีน

แม้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมาธุรกิจไทยเข้าไปลงทุนในจีนเพิ่มขึ้น แต่การลงทุนในจีนของธุรกิจไทยยังเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ ฉะนั้นก่อนที่นักธุรกิจไทยจะไปดำเนินธุรกิจในจีน ควรจะคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก คือทางด้านภาษา แม้บริษัทที่ไปลงทุนในประเทศจีนส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่เจ้าของมีเชื้อสายจีน มีผู้บริหารและบุคลากรชาวไทยที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ไปดำเนินงาน แต่ไม่สามารถที่จะเข้าใจ พูด อ่าน และเขียนภาษาจีนได้ถ่องแท้เหมือนชาวจีนโดยกำเนิด ทำให้การติดต่อสื่อสารและการแปลความหมายผิด ในขณะที่การใช้ล่ามชาวจีนในบางครั้งไม่สามารถแปลความหมายได้ตรงตามความต้องการของผู้สื่อสาร

ประการที่สอง คือความแตกต่างในแต่ละภูมิภาคเนื่องจากประเทศจีนเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ มีหลายมณฑล มีความแตกต่างระหว่างภูมิภาคและท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม และภาษาทำให้บริษัทต่างชาติต้องมีความรู้และเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นเป็นอย่างดี

ประการที่สาม คือเรื่องของความเชื่อชาวจีนที่เชื่อว่าประเทศตนมีความเจริญกว่าประเทศไทย การที่บริษัทไทยไปลงทุนในประเทศจีน จะไม่เกิดการยอมรับการทำงานภายใต้คำสั่งของผู้บริหารไทย การเป็นสังคมนิยมทำให้ไม่มีการแบ่งชนชั้น การที่นักธุรกิจไทยเข้าไปลงทุนในจีนเป็นการแบ่งแยกสังคมจีน โดยการนำระบบการทำงานที่มีเจ้านายเข้ามา ทำให้เกิดการต่อต้านและไม่เชื่อฟัง

ประการที่สี่ คือระบบการทำงานของชาวจีน เนื่องจากประเทศจีนปกครองด้วยระบบเศรษฐกิจในแบบคอมมิวนิสต์มานาน เจ้าหน้าที่ในระดับล่างยังไม่เข้าใจนโยบายของประเทศอย่างชัดเจน ทำให้เกิดอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และการตัดสินใจบางอย่างต้องผ่านการพิจารณาจากหลายฝ่ายจึงต้องใช้ระยะเวลานาน

ประการที่ห้า คือระบบกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศประเทศจีนไม่ได้ใช้กฎหมายและระเบียบชุดเดียวกัน กฎหมายและระเบียบส่งเสริมการลงทุนที่ออกโดยรัฐบาลกลาง และรัฐบาลระดับมณฑล มีความแตกต่างกัน ทำให้นักลงทุนต่างชาติต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรวบรวมศึกษากฎระเบียบต่าง ๆ เป็นอุปสรรคสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก

ประการที่หก คือเจ้าหน้าที่ชั้นสูงที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เช่น ในระดับมณฑลซึ่งมีอิทธิพลต่อการเข้ามาลงทุนจากต่างประเทศมีหลายฝ่ายด้วยกัน ตัวอย่างเช่น ผู้ว่าการมณฑล ประธานสภาผู้แทนประชาชนประจำมณฑล ฯลฯ ทำให้การติดต่อเข้าไปลงทุนจากต่างประเทศเกิดความไม่สะดวก ธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จในการลงทุนจะต้องมีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับหน่วยงานระดับสูงในส่วนกลางและท้องถิ่นที่มีอำนาจในการตัดสินใจ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงผลของการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ค่าจ้างเฉลี่ย (W) ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (EX) และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี (R) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี (Secondary Data) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ถึงปี พ.ศ. 2548 จึงได้ทำการทดสอบคุณสมบัติความนิ่ง (Stationarity) ปรับข้อมูลให้อยู่ในรูปของอัตราการเติบโต (Growth Rate) ของข้อมูลก่อนที่จะนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรและ ได้แก่ ซึ่งแสดงผลการศึกษาดังนี้

การทดสอบค่าสถิติเบื้องต้น

จากข้อมูลในภาคผนวก ง สามารถที่จะนำไปคำนวณค่าสถิติเบื้องต้นได้ผลดังตารางที่ 11 สามารถที่จะสรุปได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ของปริมาณเงินลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในจีน (GTDI) อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GGDP) อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) อัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภค (GCPI) อัตราการเติบโตของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (GEX) อัตราการเติบโตของดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี (GR) เท่ากับ 0.49, 0.09, 0.18, 0.06, -0.01 และ -0.01 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปร GTDI GGDP GW GCPI GEX GR เท่ากับ 1.08, 0.03, 0.15, 0.08, 0.16, และ 0.16 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าความความเบ้ (Skewness) และค่าความโค้ง (Kurtosis) พบว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาให้การกระจายข้อมูลนั้นเป็นการแจกแจงแบบปกติ ยกเว้นตัวแปร อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) มีการกระจายตัวของข้อมูลมีลักษณะเบ้ขวา และมีความโค้งมากกว่าปกติ อาจจะเป็นผลจากการปรับตัวที่เร็วของอัตราการเติบโตของค่าจ้างแรงงาน ดังนั้นจึงทำให้การกระจายข้อมูลนั้นเป็นการแจกแจงแบบที่ไม่เป็นแบบปกติ คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลักของการทดสอบการกระจายตัวแบบปกติสอดคล้องกับค่า Jarque-Bera ที่ปฏิเสธสมมติฐานของการกระจายปกติ

ตารางที่ 11 ค่าสถิติเบื้องต้น

	GTDI	GGDP	GW	GCPI	GEX	GR
Mean	0.49	0.09	0.18	0.06	-0.01	-0.01
Median	0.06	0.09	0.14	0.03	-0.01	0.00
Maximum	3.43	0.14	0.69	0.24	0.33	0.37
Minimum	-0.46	0.04	0.04	-0.01	-0.35	-0.26
Std. Dev.	1.08	0.03	0.15	0.08	0.16	0.16
Skewness	1.57	-0.21	2.63	1.11	0.25	0.91
Kurtosis	4.45	2.93	9.6	2.95	3.94	3.77
Jarque-Bera	8.47	0.12	50.4	3.49	0.8	2.79
Observations	17	17	17	17	17	17
Q(2)	6.58**	32.62***	0.34	8.89***	1.88	0.02
Q(4)	6.68	36.23***	0.69	9.13**	1.94	2.29
Q(8)	7.85	43.43***	4.02	11.76	7.84	4.09
Q(12)	13.37	50.64***	5.16	17.2	8.29	7.48

ที่มา: จากการคำนวณ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าอัตโนมัติสัมพันธ์ (Autocorrelation) ของข้อมูลย้อนหลัง (Lag) โดยพิจารณาจากค่า Q-statistic ที่ระดับ 2, 4, 8 และ 12 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีนในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีนในอดีต ดังนั้นในการประมาณค่าในแบบจำลองในการศึกษาครั้งนี้ จึงต้องคำนึงถึงปัญหาดังกล่าว โดยการขจัดปัญหา Serial Correlation ที่จะเกิดในการประมาณค่าในแบบจำลองทำได้จากการประยุกต์ใช้วิธี Autoregressive Model หรือ AR (q) Model ในการศึกษาครั้งนี้

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient Correlation) ระหว่างตัวแปรในแบบจำลอง เศรษฐมิติแบบถดถอยเชิงซ้อน

	GTDI	GGDP	GW	GCPI	GEX	GR
GTDI	1.00	0.46	0.22	0.31	-0.20	0.36
GGDP		1.00	-0.18	0.32	-0.15	0.14
GW			1.00	0.70	-0.22	0.74
GCPI				-	-0.48	0.60
GEX					1.00	-0.24
GR						1.00

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 12 เป็นการพิจารณาปัญหา Multicollinearity เบื้องต้น จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบจำลองมีค่าค่อนข้างต่ำ ซึ่งจากการพิจารณาเบื้องต้นคาดว่าน่าจะไม่มีปัญหา Multicollinearity ขึ้น ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเติบโตของดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี (GR) กับอัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) ที่มีค่าเท่ากับ 0.74 แต่ในการศึกษาก็ไม่ได้ตัดตัวแปรตัวใดออกจากแบบจำลอง ซึ่งยังคงไว้ในแบบจำลองเพื่อที่จะใช้อธิบายถึงผลกระทบที่มีต่อปริมาณเงินลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศจีน

การทดสอบคุณสมบัติความนิ่ง

เนื่องจากการวิเคราะห์ในครั้งนี้นำแบบจำลองเศรษฐมิติแบบถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Model) โดยนำข้อมูลทางเศรษฐกิจมาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) และมักจะเกิดปัญหาความไม่นิ่งของข้อมูล (Non-stationary) จึงจำเป็นที่จะต้องทำการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูลก่อน โดยการทดสอบ Stationary หรือ Non-stationary โดยประยุกต์การทดสอบ Unit Root ซึ่งการทดสอบ Stationary เป็นการทดสอบ Stochastic Process กล่าวคือกระบวนการอธิบายตัวแปร โดยค่าตัวแปรของมันเป็นเองในอดีตจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการแปรปรวนแบบเป็นฤดูกาลหรือไม่ ถ้า Stochastic Process มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการแปรปรวนของแบบจำลองอันเนื่องมาจากฤดูกาล (เวลา) แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวเป็น Non-stationary

ในขณะที่ตัวแปรดังกล่าวจะเป็น Stationary ก็ต่อเมื่อมี Stochastic Process คงที่ตลอดช่วงเวลา โดยที่ค่า Mean, Variance และ Covariance จะเข้าใกล้ค่าคงที่ค่าหนึ่งหรือเข้าหาคูลยภาพ ซึ่งอาจมีความผันผวนจากคูลยภาพเป็นการชั่วคราวและมีแนวโน้มกลับมาสู่คูลยภาพเดิม โดยในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการทดสอบของ Augmented Dickey and Fuller Test (ADF Test) ซึ่งกำหนดให้มีสมมติฐานหลัก คือ ข้อมูลมี Unit Root หรือข้อมูลมีลักษณะ Non-stationary และมีสมมติฐานรองคือข้อมูลไม่มี Unit Root หรือข้อมูลมีลักษณะ Stationary โดยสามารถแสดงผลการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรที่ทำการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรในแบบจำลอง

ตัวแปร	คุณสมบัติความนิ่ง	
	ข้อมูลที่ระดับ	ข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลง
ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงในจีน	มีความนิ่ง	มีความนิ่ง
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	ไม่มีความนิ่ง	มีความนิ่ง
ค่าจ้างเฉลี่ย	ไม่มีความนิ่ง	มีความนิ่ง
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	มีความนิ่ง	มีความนิ่ง
ดัชนีราคาผู้บริโภค	มีความนิ่ง	มีความนิ่ง
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี	ไม่มีความนิ่ง	มีความนิ่ง

หมายเหตุ: ทดสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 90

ที่มา: จากการคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

จากตารางที่ 13 ผลการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล เมื่อนำข้อมูลของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามาทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล พบว่าตัวแปร 3 ตัวได้แก่ ปริมาณเงินลงทุนของธุรกิจไทยในจีน (TDI) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (EX) และดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) มีคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล โดยทดสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 90 และตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจีน (GDP) ค่าจ้างเฉลี่ย (W) และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี (R) ไม่มีคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล จึงได้ทำการปรับข้อมูลตัวแปรทั้งหมดให้อยู่ในรูปของอัตราการเติบโต (Growth Rate) ดังนั้นสามารถนำตัวแปรดังกล่าวมาประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการ และสามารถอธิบายผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตามได้โดยใช้วิธี (Ordinary Least Square: OLS)

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนของรัฐกิจไทยในจีน
โดยการประมาณค่าจากวิธี Ordinary Least Square: OLS

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์			
	OLS	OLS+AR(1)	OLS	OLS+AR(1)
GGDP	24 (1.78)	43.93** (4.24)	24.26** (2.15)	45.59*** (4.84)
GW	3.67 (0.85)	3.73 (1.73)	3.89 (1.32)	3.97* (2.04)
GCPI	-5.27 (-0.75)	-12.47** (-2.44)	-3.73 (-0.64)	-12.39*** (-3.21)
GEX	-1.08 (-0.55)	0.16 (0.16)	- -	- -
GR	0.66 (0.23)	0.47 (0.44)	- -	- -
AR(1)	-	0.83	-	0.81
R-squared	0.35	0.86	0.33	0.85
Adjusted R-squared	0.06	0.77	0.17	0.80
S.E. of regression	1.04	0.52	0.97	0.48
F-statistic	1.21	9.53	2.15	16.74
Durbin-Watson stat	0.64	2.17	0.55	2.17

หมายเหตุ: ค่าในวงเล็บ คือ ค่า t-statistic

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 14 เป็นการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน โดยวิธี Ordinary Least Square (OLS) โดยผลการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GGDP) อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) อัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภค (GCPI) อัตราการเติบโตของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (GEX) และอัตราการเติบโตของดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี (GR) พบว่าค่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.35 Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 0.64 พบว่าเกิดปัญหา Serial-correlation และเมื่อพิจารณาค่า Q-Statistic จากตารางที่ 11 พบว่าอัตราการเติบโตปริมาณเงินลงทุนของธุรกิจไทยในจีน (GTDI) มีปัญหา Serial-correlation ดังนั้นจึงประยุกต์ใช้วิธี Autoregressive Model ในแบบจำลองดังกล่าวเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเบื้องต้นจากการประมาณค่าพบว่า ค่าสถิติ Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 2.17 แสดงให้เห็นว่าปัญหา Serial-correlation อาจจะไม่ได้รับการแก้ไขอย่างสมบูรณ์ แต่เนื่องจากการใช้ตัวแปร 5 ตัว ในแบบจำลองดังกล่าวค่า t-statistic ยังไม่สามารถที่จะอธิบายตัวของมันเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเนื่องจากเครื่องหมายของบางตัวแปรที่ได้ผิดไปจากสมมติฐาน จึงได้ทำการตัดตัวแปรบางตัวออกและเลือกตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ดีที่สุดซึ่งได้แก่ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GGDP) อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) และอัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภค (GCPI) พบว่าค่าสถิติ Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 0.55 พบว่าเกิดปัญหา Serial-correlation และเมื่อพิจารณาค่า Q-Statistic จากตารางที่ 11 พบว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GGDP) อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) วิธี Autoregressive Model ในแบบจำลองดังกล่าวเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเบื้องต้นจากการประมาณค่าพบว่า ค่าสถิติ Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 2.17 แสดงให้เห็นว่าปัญหา Serial-correlation อาจจะไม่ได้รับการแก้ไขอย่างสมบูรณ์แล้ว อย่างไรก็ตาม ค่า t-statistic บ่งชี้ถึงตัวแปรการลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน สามารถอธิบายตัวของมันเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบกับค่าสถิติ R^2 ก็มากขึ้นภายหลังจากการประยุกต์แก้ปัญหา Serial-correlation จึงสามารถแสดงผลการประมาณค่าของแบบจำลองได้ดังนี้

$$TDI = -5.05 + 45.59GGDP^{***} + 3.97GW^* - 12.39GCPI^{***} + \varepsilon_t$$

(-4.84) (2.04) (-3.21)

R^2	=	0.85
Adjusted R^2	=	0.80
F-statistic	=	16.74
D.W.	=	2.17

หมายเหตุ: ค่าในวงเล็บคือ t-statistics

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ที่มา: จากการคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

จากการประมาณค่าในแบบจำลองพบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.85 อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดในแบบจำลอง ซึ่งประกอบด้วย อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GGDP) อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) อัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภค (GCPI) มีความเหมาะสมสามารถจะใช้อธิบายถึงปัจจัยดึงดูดการลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีนได้ร้อยละ 85 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 15 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ และเมื่อพิจารณาค่า Adjusted R^2 มีค่าเท่ากับ 0.80 แสดงว่า หลังจากการปรับค่า R^2 ด้วยตัวแปรอิสระในแบบจำลองแล้วตัวแปรอิสระทั้งหมดในแบบจำลองยังสามารถอธิบายปัจจัยดึงดูดการลงทุนของธุรกิจไทยในจีนได้ร้อยละ 80 นอกจากนี้เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของแบบจำลองด้วยค่า F-Statistic (Overall Significance) จากการประมาณค่า F-Statistic เท่ากับ 16.74 ซึ่งได้ปฏิเสธข้อสมมติฐานหลัก แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดในแบบจำลองมีอิทธิพลต่อการลงทุนของธุรกิจไทยในจีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

นอกจากนี้การทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว โดยการทดสอบค่าสถิติ t-statistic พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GGDP) และอัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ส่วนอัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองได้ดังนี้

1. จากผลการทดสอบสรุปได้ว่า อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GGDP) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินลงทุนของไทยในประเทศจีนอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 45.59 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ หมายความว่า เมื่ออัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณเงินลงทุนของธุรกิจไทยในจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 45.59 ในทิศทางเดียวกันเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ เนื่องจาก การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจจีนทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการทำให้

การบริโภคและอุปสงค์ภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น กระตุ้นให้เกิดการผลิตส่งผลต่อการขยายตัวด้านการส่งออกสินค้าและการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการดำเนินนโยบายของภาครัฐบาลที่ส่งเสริมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Infra Structure) ส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีศักยภาพและสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน เพราะนักลงทุนเชื่อว่าถ้าเศรษฐกิจภายในประเทศที่มีการเติบโตสูงและต่อเนื่องการลงทุนจะได้รับผลตอบแทนค่อนข้างแน่นอน

2. จากผลการทดสอบสรุปได้ว่า อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย (GW) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินลงทุนของไทยในประเทศจีนในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 3.97 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ หมายความว่า อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณเงินลงทุนของไทยในประเทศจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 3.97 ในทิศทางเดียวกันเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การที่อัตราค่าจ้างแรงงานไม่เป็นไปตามสมมติฐานเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมการลงทุนและตลาดแรงงานในประเทศจีน แม้ประชากรในจีนจะมีจำนวนมาก ทำให้มีแรงงานกระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่งผลให้อัตราค่าจ้างของจีนอยู่ในระดับต่ำ แต่การไหลเข้าของเงินทุนและเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้ต้องใช้แรงงานที่มีความสามารถและชำนาญเฉพาะด้าน รัฐบาลจีนจึงยกระดับแรงงานราคาถูกให้เป็นแรงงานฝีมือ (Skill Labour) เพื่อรองรับต่อการขยายตัวทางด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ซึ่งทางรัฐบาลจีนได้มีการส่งเสริมให้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมตามเมืองต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่ออบรมแรงงานให้เป็นแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญและมีฝีมือแรงงานมากขึ้น ส่งผลให้ค่าจ้างแรงงานในจีนสูงขึ้น แต่การเพิ่มระดับค่าจ้างที่อยู่ในระดับสูงจะปรากฏในเขตเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น เพราะฉะนั้นในภาพรวมอัตราค่าจ้างของจีนยังอยู่ในระดับต่ำ

3. จากผลการทดสอบสรุปได้ว่า อัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภค (GCPI) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินลงทุนของไทยในจีนในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบเท่ากับ -12.39 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ หมายความว่า เมื่ออัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณเงินลงทุนของประเทศไทยในจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ -12.39 ในทิศทางเดียวกันเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจจีนมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ความต้องการของประชาชนหรืออุปสงค์มวลรวมภายในประเทศก็เพิ่มขึ้น กระตุ้นผู้ผลิตให้ผลิตสินค้าออกสู่ตลาดมากขึ้น ส่งผลต่อระดับราคาสินค้าภายในประเทศจีนอยู่ในระดับสูง ประกอบกับการลงทุนจากต่างประเทศที่ขยายตัว ดังนั้นถ้าระดับราคาสินค้าภายในประเทศสูงขึ้น

จะส่งผลกระทบต่อภาวะเงินเฟ้อในจีน ดังนั้นไม่ว่าดัชนีราคาผู้บริโภคในจีนจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงการลงทุนในจีนยังคงมีการลงทุนอย่างต่อเนื่อง

จากผลการศึกษาข้างต้น พบว่าปัจจัยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในจีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางปฏิบัติปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยอื่น ๆ สามารถที่เป็นตัวแปรสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนของธุรกิจไทยในจีน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2548 ในการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศนั้นมักจะเป็นการลงทุนจากประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน เนื่องจากกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบในด้านเงินทุน เทคโนโลยี และการจัดการ จึงได้รับความได้เปรียบในการลงทุนในต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา จึงได้มีการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งประเทศในกลุ่มอาเซียนที่ไทยให้ความสนใจไปลงทุนมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยได้สรุปผลการวิจัยออกมาดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทั่วไปของประเทศจีนพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนในประเทศจีนมีความสอดคล้องกับทฤษฎีของ Dunning ที่ใช้อธิบายการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศเกิดจากความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของสินทรัพย์บางประการ ความได้เปรียบจากการทำให้เป็นภายใน และความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง หมายความว่า ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากแสดงถึงความต้องการในการบริโภคภายในประเทศที่มีปริมาณมากเช่นกัน พร้อมกันนั้นตลาดภายในที่มีศักยภาพทางการขยายตัวและการเติบโตสูง เนื่องจากการเปิดประเทศทำให้จีนมีการค้าการลงทุนทำให้การไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศจำนวนมาก ส่งผลต่อรายได้ของประชาชนที่เพิ่มขึ้นทำให้อำนาจการซื้อของประชาชนเพิ่มขึ้นด้วย และจากความได้เปรียบจากปัจจัยด้านแหล่งที่ตั้ง และทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ ทรัพยากรพลังงาน และแร่ธาตุที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านทรัพยากรแรงงานในวัยทำงานจำนวนมาก และค่าจ้างแรงงานราคาถูกทำให้จีนกลายเป็นตลาดแรงงานขนาดใหญ่สามารถรองรับการผลิตที่เพิ่มขึ้น นอกจากปัจจัยดังกล่าวแล้วนั้น ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายเศรษฐกิจของประเทศจีนเป็นส่วนสำคัญในการเข้าไปลงทุนจากต่างชาติ เนื่องจากประเทศจีนปกครองด้วยระบบคอมมิวนิสต์การดำเนินนโยบายต่าง ๆ จะต้องมาจากการตัดสินใจของรัฐบาลเดียว ซึ่งจะเห็นได้ว่าตั้งแต่จีนเปิดประเทศได้ดำเนินนโยบายหลัก

เพื่อเน้นให้ประชาชนในประเทศมีความอยู่ดีกินดี นโยบายการพัฒนาประเทศที่เน้นการเข้าสู่ระบบตลาด และนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ โดยพยายามเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบการลงทุนในหลาย ๆ ครั้งเพื่อดึงดูดการลงทุน โดยเฉพาะนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ที่เน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการลงทุนภาคอุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีการผลิตระดับสูง เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดภายในประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และก่อให้เกิดกระจายการลงทุนไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

นอกจากปัจจัยที่กำหนดการลงทุนในประเทศจีนดังกล่าวแล้วนั้น พบว่ายังมีปัจจัยอีกประการหนึ่งที่คาดว่าจะมีบทบาทในการจูงใจให้นักธุรกิจไทยไปลงทุนในประเทศจีนก็คือ บทบาทของประเทศไทยในเวทีการค้าโลก ประการแรก การที่ประเทศจีนเข้าไปเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ทำให้ประเทศจีนต้องปรับปรุงระบบเศรษฐกิจ และการค้า ลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าจำนวนมาก โดยเฉพาะสินค้ากึ่งสำเร็จรูปและเครื่องจักร ส่งผลให้การนำเข้าสินค้าของไทยในจีนเพิ่มขึ้น การผ่อนคลายด้านการเงินต่อผู้ส่งออกสามารถถือครองเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบขององค์การการค้าโลก ประการที่สอง เป็นความร่วมมือในอนุภูมิภาคคือ หกเหลี่ยมเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วยจีน ญวนนาน พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และประเทศไทยเป็นโครงการที่มีโอกาสร่วมมือกันทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และคมนาคม

ตารางที่ 15 ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในจีน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	มีนัยสำคัญทางสถิติ
GGDP	*	*
GW	-	*
GCPI	*	*

หมายเหตุ: * แสดงความมีนัยสำคัญ

- แสดงความไม่มีนัยสำคัญ

จากผลการศึกษการวิเคราะห์สมการปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในจีน จากตารางที่ 15 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีน ประกอบด้วย อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ย และอัตราการเติบโตของดัชนีราคาผู้บริโภค ซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน

ลงทุนของธุรกิจไทยในประเทศจีนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศที่เกิดจากการบริโภคของประชาชนที่เพิ่มขึ้น การลงทุนจากต่างประเทศในภาคต่าง ๆ ตลอดจนการสนับสนุนของภาครัฐบาลในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีศักยภาพในสายตาของนักลงทุน ถ้าเศรษฐกิจในประเทศมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แสดงให้นักลงทุนเห็นถึงประสิทธิภาพของเศรษฐกิจที่เติบโต และอัตราการเติบโตของค่าจ้างเฉลี่ยในจีนเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินลงทุนในจีน เนื่องจากการสนับสนุนจากภาครัฐบาลให้มีการลงทุนในเทคโนโลยีระดับสูง ทำให้ต้องใช้แรงงานที่มีความสามารถและมีความชำนาญทางด้านทักษะทำให้แรงงานเรียกร้อยค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามลักษณะงาน แต่อย่างไรก็ตาม ค่าจ้างแรงงานในประเทศจีนที่เพิ่มขึ้นเป็นค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นเฉพาะในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ในภาพรวมค่าจ้างแรงงานในประเทศจีนอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก แม้ราค่าจ้างแรงงานในประเทศจีนจะเพิ่มขึ้นแต่เมื่อเทียบกับค่าจ้างแรงงานในประเทศไทยแล้วค่าจ้างแรงงานในประเทศจีนแล้วยังถูกกว่า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ว่า สภาพแวดล้อมทั่วไปของเศรษฐกิจจีนมีผลต่อการลงทุนของธุรกิจไทยในจีน ในด้านของตลาดการบริโภคขนาดใหญ่ใน และค่าจ้างแรงงานราคาถูก การไปลงทุนเพื่อตั้งฐานผลิตเพื่อสร้างความสามารถการแข่งขันของธุรกิจไทยเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต้นทุนต่ำ และเข้าถึงตลาด นโยบายทางเศรษฐกิจภายในประเทศซึ่งเน้นให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศโดยใช้เทคโนโลยีระดับสูง และผลิตเพื่อใช้ภายในประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเลียมและการพลังงาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสู่ระบบการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูงทำให้เกิดความต้องการใช้พลังงานจำนวนมาก เช่น พลังไฟฟ้า น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และถ่านหิน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีสำรองอยู่จำนวนมาก และความต้องการปิโตรเลียมและพลังงานในประเทศจีนมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้พิจารณาแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ส่วนคือข้อเสนอแนะจากการศึกษา ข้อจำกัดในการศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป ซึ่งเนื้อหาข้อเสนอแนะทั้ง 3 ส่วนมีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจีนยังต้องพึ่งพาเงินทุนจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุน การจ้างงาน การจัดการธุรกิจ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี รัฐบาลประเทศจีนจึงพยายามดำเนินนโยบายที่ผ่อนคลายกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุนจากต่างชาติ และสร้างความเชื่อมั่นกับนักลงทุนต่างชาติ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ แต่การลงทุนในประเทศจีนยังคงมีอุปสรรค ฉะนั้นก่อนการไปลงทุนในประเทศจีนนักธุรกิจไทยควรศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ให้ถี่ถ้วน ซึ่งได้แก่

1. ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน และพัฒนาการลงทุนโดยการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นการลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ
2. ผู้ลงทุนควรศึกษารายละเอียดด้านความต้องการตลาดภายในประเทศ กฎระเบียบนโยบายการลงทุนจากต่างประเทศของจีนเพื่อเลือกลงทุนให้เหมาะสมกับความต้องการภายในประเทศ
3. ผู้ลงทุนควรติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ นโยบาย และภาวะเศรษฐกิจการลงทุนในจีน เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนการลงทุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
4. ทางกรมไทยควรสนับสนุนการลงทุนโดยผ่อนผันกฎระเบียบและขั้นตอนการขออนุญาตลงทุนเพื่อเป็นการส่งเสริมโอกาสการลงทุนในต่างประเทศ

ข้อจำกัดทางการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้มีความจำกัดทางด้านข้อมูลที่มีความล่าช้าทำให้ข้อมูลที่น่าสนใจไม่ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันมากนัก และการศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในสภาพแวดล้อมและปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยรวม ซึ่งผลการวิเคราะห์อาจจะไม่ใช่ผลที่ดีที่สุดในการอธิบายปัจจัยกำหนดการลงทุนในจีนได้ทั้งหมด และตัวแปรที่นำมาใช้ในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาค ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อการกำหนดการลงทุนของธุรกิจไทยในจีน เช่น อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย การบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างไรก็ตามการศึกษายังมีข้อจำกัดบางประการในเรื่องของข้อมูลซึ่งไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันเท่าที่ควร ความยุ่งยากของการสืบค้นข้อมูล

สำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ผู้ศึกษาควรศึกษาเปรียบเทียบการลงทุนทั้ง 2 ทางคือ ทั้งการลงทุนจากไทยไปประเทศจีน และการลงทุนจากประเทศจีนมาประเทศไทย

ผู้ศึกษาควรศึกษาประเทศอื่น ๆ ที่มีนักธุรกิจไทยให้ความสนใจไปลงทุน หรืออาจเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีศักยภาพและโอกาสในการลงทุนต่อไปในอนาคต

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ. 2547. ข้อมูลเศรษฐกิจต่างประเทศ. ม.ป.ท.

กระทรวงพาณิชย์. 2550. ข้อมูลเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Online). www.eximbank.go.th,
29 มีนาคม 2550.

จิตติมา ภูติโยธิน. 2541. ผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนต่อการลงทุนโดยตรงของประเทศไทยในอาเซียน. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จินตนา สุขนชาติ. 2537. การลงทุนโดยตรงของประเทศไทยในต่างประเทศส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิรพรรณ กุลดิลก. 2541. โครงการศึกษาผลกระทบ คู่ทาง และโอกาสของการเปิดเสรีด้านการลงทุน: รายงานฉบับสมบูรณ์. ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชิน บริพันธ์. 2541. การลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศเวียดนาม. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฐิติวรรณ ศรีเจริญ. 2541. ปัจจัยกำหนดการลงทุนของไทยในจีน. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2547ก. การค้าการลงทุนระหว่างไทยกับอาเซียน (Online).
www.bot.or.th, 18 กรกฎาคม 2549.

_____. 2547ข. ลงทุนไทยในต่างประเทศ (Online). www.bot.or.th, 29 มีนาคม 2550.

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). 2547. แนวโน้มการลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ.
วารสารเศรษฐกิจวิเคราะห์.

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน). 2548. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (Online).
www.ktb.htm, 18 มกราคม 2548.

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2546. บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (Online). www.Google.co.th,
6 มีนาคม 2549

พรชัย ชูณหจันดา. 2545. การบริหารการเงินระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์.

สุพรรณมา สุวรรณจรัส. 2542. วิเคราะห์การลงทุนโดยตรงของไทยในประเทศสิงคโปร์. วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสาวรินทร์ สายรังษี. 2537. การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของบริษัทไทย: กรณีศึกษา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมภพ มานะรังสรรค์. 2546. จีนมหาอำนาจในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
กรุงเทพการพิมพ์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2538. คู่มือการลงทุนในจีน. กรุงเทพมหานคร:
ม.ป.ท.

_____. 2545. โครงการส่งเสริมการลงทุนไทย-จีน. กองการต่างประเทศ.

สุนิสา สุขชี. ม.ป.ป. บทบาทบริษัทข้ามชาติไทยในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-จีน:
กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2548. สารานุกรมเศรษฐกิจจีน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ผู้จัดการ.

CEIC DATA. 2548. **CEIC DATA**. n.p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
การทดสอบค่าสถิติเบื้องต้น

ตารางผนวกที่ ก1 การทดสอบค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรในแบบจำลอง

	GTDI	GGDP	GW	GCPI	GEX	GR
Mean	0.491	0.093	0.184	0.06	-0.006	-0.012
Median	0.057	0.092	0.142	0.031	-0.006	0.00
Maximum	3.428	0.141	0.685	0.241	0.333	0.369
Minimum	-0.463	0.037	0.041	-0.013	-0.347	-0.260
Std. Dev.	1.079	0.028	0.145	0.077	0.156	0.155
Skewness	1.568	-0.207	2.629	1.11	0.251	0.914
Kurtosis	4.453	2.931	9.596	2.947	3.938	3.771
Jarque-Bera	8.468	0.125	50.401	3.494	0.803	2.788
Observations	17	17	17	17	17	17

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาคผนวก ข

การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล

ตารางผนวกที่ ข1 การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรปริมาณเงินลงทุนไทยในจีน

Null Hypothesis: GTDI has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 0 (Automatic based on AIC, MAXLAG=6)

		t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-1.937094	0.0528
Test critical values:	1% level	-2.717511	
	5% level	-1.964418	
	10% level	-1.605603	

ตารางผนวกที่ ข2 การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจีน

Null Hypothesis: D(GGDP) has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=2)

		t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-2.270685	0.0268
Test critical values:	1% level	-2.728252	
	5% level	-1.96627	
	10% level	-1.605026	

ตารางผนวกที่ ข3 การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรค่าจ้างเฉลี่ยในประเทศจีน

Null Hypothesis: GW has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 0 (Automatic based on AIC, MAXLAG=6)

		t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-3.899542	0.0007
Test critical values:	1% level	-2.717511	
	5% level	-1.964418	
	10% level	-1.605603	

ตารางผนวกที่ ข4 การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศจีน

Null Hypothesis: D(GCPI) has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 1 (Automatic based on SIC, MAXLAG=2)

		t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-2.915704	0.0068
Test critical values:	1% level	-2.740613	
	5% level	-1.96843	
	10% level	-1.604392	

ตารางผนวกที่ ข5 การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

Null Hypothesis: GEX has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 0 (Automatic based on AIC, MAXLAG=7)

		t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-2.820369	0.0079
Test critical values:	1% level	-2.717511	
	5% level	-1.964418	
	10% level	-1.605603	

ตารางผนวกที่ ข6 การทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะเวลา 1 ปี

Null Hypothesis: GR has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 2 (Automatic based on AIC, MAXLAG=6)

		t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-2.454078	0.0184
Test critical values:	1% level	-2.740613	
	5% level	-1.96843	
	10% level	-1.604392	

ภาคผนวก ค
การประมาณค่าโดยใช้วิธี OLS

ตารางผนวกที่ ค1 การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทย
ในประเทศจีน

Method: Least Squares

Date: 07/10/07 Time: 20:10

Sample(adjusted): 2533 2548

Included observations: 16 after adjusting endpoints

Convergence achieved after 18 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
GGDP	43.93548	10.34294	4.247872	0.0021
GW	3.784370	2.179281	1.736522	0.1165
GCPI	-12.47963	5.106619	-2.443814	0.0371
GEX	0.164792	0.986203	0.167098	0.8710
GR	0.474815	1.070484	0.443552	0.6678
C	-5.022767	1.653378	-3.037882	0.0141
AR(1)	0.837722	0.199497	4.199178	0.0023
R-squared	0.864053	Mean dependent var		0.453325
Adjusted R-squared	0.773421	S.D. dependent var		1.102895
S.E. of regression	0.524982	Akaike info criterion		1.848729
Sum squared resid	2.480452	Schwarz criterion		2.186737
Log likelihood	-7.789833	F-statistic		9.533674
Durbin-Watson stat	2.173742	Prob(F-statistic)		0.001779

ตารางผนวกที่ ค2 การประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทย
ในประเทศจีนหลังการตัดตัวแปร

Dependent Variable: GTDI

Method: Least Squares

Date: 07/10/07 Time: 20:14

Sample(adjusted): 2533 2548

Included observations: 16 after adjusting endpoints

Convergence achieved after 15 iterations

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
GGDP	45.59915	9.414435	4.843536	0.0005
GW	3.971218	1.939593	2.047449	0.0653
GCPI	-12.39439	3.850622	-3.218802	0.0082
C	-5.052267	1.214063	-4.161452	0.0016
AR(1)	0.810145	0.179052	4.524632	0.0009
R-squared	0.858946	Mean dependent var		0.453325
Adjusted R-squared	0.807654	S.D. dependent var		1.102895
S.E. of regression	0.4837	Akaike info criterion		1.635602
Sum squared resid	2.57362	Schwarz criterion		1.877036
Log likelihood	-8.084816	F-statistic		16.74611
Durbin-Watson stat	2.178664	Prob(F-statistic)		0.00012

ภาคผนวก ง
ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

ตารางผนวกที่ ง1 ข้อมูลของตัวแปรในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยการประมาณค่า โดยใช้วิธี

Ordinary Least Square: OLS

Year	TDI	GDP	W	CPI	EX	R
2531	22.7048	1,716.51	1,148	40.9980	6.69560	8.2800
2532	47.7516	1,786.89	1,935	48.3770	6.70320	11.3400
2533	32.1471	1,854.79	2,140	49.8770	5.25470	9.3600
2534	105.0169	2,025.43	2,340	51.5730	4.71230	8.6400
2535	465.0164	2,313.04	2,711	54.8740	4.59340	8.6400
2536	1350.4165	2,636.87	3,371	62.9400	4.32660	10.9800
2537	2024.2741	2,982.30	4,538	78.1090	2.82500	10.9800
2538	2407.0058	3,307.37	5,500	91.4650	2.80690	12.0600
2539	2728.5542	3,638.11	6,210	99.0570	2.79590	10.0800
2540	1608.2212	3,976.45	6,470	101.8300	3.57580	8.6400
2541	1700.3616	4,287.41	7,479	101.0160	4.76790	6.3900
2542	1227.8375	4,593.53	8,346	99.6020	4.45030	5.8500
2543	1685.3995	4,979.38	9,371	100.0000	4.61980	5.8500
2544	1621.5471	5,392.67	10,870	100.7250	5.17940	5.8500
2545	1553.8148	5,883.41	12,422	99.9530	5.15830	5.3100
2546	1468.0915	6,471.75	14,040	101.1190	4.98120	5.3100
2547	1492.4726	7,125.39	16,024	105.0630	4.82460	5.5800
2548	800.4778	7,852.18	18,364	106.9710	4.86620	5.5800

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล

นางสาวภคมน สุทธิพันธุ์

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 18 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2520

สถานที่เกิด

จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา

บัญชีบัณฑิต สาขาการบัญชี

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ประวัติการทำงาน

เจ้าหน้าที่การเงิน

บริษัท ในเครือเซนต์ทาคอ จำกัด